

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

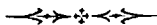
til

Afgangs- og Aarsproverne

i

Aalborg Kathedralskole

i Juni og Juli 1890.

Aalborg.
Trykt hos Oluf Olufsen.
1890.

Indhold.

Indvielsen af den nye Skolebygning	Side 1.
Afslutningsprøver i 1889	— 21.
Lærerne. Fag- og Timefordeling.	— 30.
Disciplene	— 34.
Skolens Beneficier	— 40.
Uddrag af Skolens Regnskab	— 43.
Oversigt over Aarets Arbejde	— 45.
Skolebibliothek og Samlinger	— 61.
Ministerielle Skrivelser	— 70.
Liste over Bøger til næste Skoleaar.	— 90.
Skema for Prøverne i 1890	— 92.

Indvielsen af den nye Skolebygning.

Paa Grund af en Koppeepidemi blev Sommerferien i 1889 for Aalborg Kathedralskoles Vedkommende forlænget til den 26de Avgust. Da der var Mulighed for, at en Gjenopblussen af Epidemien atter kunde medføre Udsættelse af Skolegangen, maatte den højtidelige Indvielse af den nye Skolebygning opgives, til man med mere Sikkerhed kunde fastsætte Tidspunktet. Indvielsen blev da foretagen den 3dje Oktober i Skolens Festsal. Hans Excellence Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet *Seavenius* bærede den med sin Nærværelse. Foruden af Disciplenes Forældre og Værger overværedes den desuden af Departementschefen og Kontorchefen i Ministeriet, Skolens Eforat og Forstanderskab, Byraadet, militære og civile Embedsmænd, Kantatens Komponist og Rektorerne i Randers og Aarhus. *Charles Gandrup* havde vist Skolen den overordentlige Velvilie at skrive en Kantate, og Kantor *Jastrup* havde med samme Velvilie komponeret Musik til den.

Festen indlededes med, at Skolens Disciple afsang første Del af Kantaten:

Nye Hjem for Aandens unge Stræben,
skjønne Bo for Slægters friske Vaar!
med den første Hilsens glade Jubel
Sangen gjennem dine Sale gaar.

Hil dig da! og Lysets Fader give
Fredens Værk blandt os et varigt Værd,
at det maa harmonisk sig udfolde
og sig voxte stærkt til Livets Færd!

Du unge træd ind
 med et frejdigt Sind,
 tag trøstig i Kredsen dit Sæde!
 Dit Livsmod, din Lyst
 giver Lyd i vort Bryst
 og fylder vort Dagværk med Glæde.

Vi vil ave din Aand,
 ej med Trældommens Baand,
 men i Frihedens Navn vi dig byde.
 Usaligst er den
 blandt vordende Mænd,
 som aldrig ret lærte at lyde.

Skyd frodigt og frit!
 -- enhver efter sit --
 brug Kraften, som hos jer I gjemmel
 men usunde Skud
 maa dybt skæres ud,
 at intet skal Væxten hemme.

Farvel har vi sagt til den snævre Gade,
 hvor alt var trangt og tungt og trist;
 nu har vi taget luftigt Stade,
 og ret som Skovens Fugl paa Kvist,
 der søger Ly bag Træets Blade,
 saa kan vi her os rigtig glade
 i Lys og Luft og Friskhed bade.

Du unge træd ind
 med dit frejdige Sind,
 bring med dig din Barneglæde!
 Dit Livsmod, din Lyst
 giver Lyd i vort Bryst
 og stævner vor Daadskraft til Stede!

Non scholæ, sed vitæ! — det Maal har vi sat,
 som højt skal holdes i Ære!
 først da har vi Styret rettelig fat,
 først da kan vi samle den evige Skat,
 som Møl og Rust ej fortære.

Non scholæ, sed vitæ! — betænk det hver Gang,
 dig Skolen tykkes for snæver,
 naar Vejen for dig er saa tung og saa lang,

naar haardt du tynges af Pligternes Tvang,
betænk da, at Livet det kræver.

Non scholæ, sed vitæ! — alt tjener til Held,
vrag intet af det, du faar givet!
men øser du rigt af Kundskabens Væld,
og samler du her dig en Kjærlighedsgjæld,
da ejer Du Kræfter for Livet.

Arbejd, du unge,
mens det er Tid,
stræb af al Evne,
brug al din Flid!
Ungdommens Dage
hastig forgaar;
husk, at du høster
kun, som du saar.

Higende Længslers
lokkende Røst,
gjækkende Tankers
koglende Lyst
tit vil dig drage
bort fra din Sti;
hils dem blot flygtig,
gaa dem forbi!

Søg til dit Arbejd!
thi der er lagt
just i dets Væsen
en frelsende Magt:
Sundhed og Lykke
dér søge Ly,
alle de onde
Drømme da fly.

Snart Skoletiden henrinder,
snart har du Farvel den sagt,
naar da du bevarer Minder,
som bleges men aldrig forsvinder,
som Hjærtet fast til den binder,
har Skolen sin Gjerning fuldbragt.

O Yngling! du med dig tage
en Rejsepenge fuldgod!
hvorhen du i Verden skal drage,

saa har du fra Ungdommens Dage
 en Skat dog i Sjælen tilbage,
 som støtter den trættede Fod.

Nye Hjem for Aandens unge Stræben,
 skønne Bo for Slægters friske Vaar!
 med den første Hilsens glade Jubel
 Sangen gennem dine Sale gaar.

Hil dig da! og Lysets Fader give
 Fredens Værk blandt os et varigt Værd,
 at det maa harmonisk sig udfolde
 og sig voxe stærkt til Livets Færd.

Derefter holdt Biskop *Schousboe* følgende Indvielsestale:

»Bed og arbejde«, saaledes lyder det gamle Ord, og vi have i dette Ord et Udtryk for den Visdom, som nedarves fra Slægt til Slægt og prøves fra Slægt til Slægt, men som bestandig lyser i fornyet Glans, fordi den er i Pagt med den evige Sandhed! Ordet »arbejd« viser *nedad* og *udad*, nedad til Jorden, paa hvilken vi bo, og paa hvilken vi vandre, og som det er paalagt Menneskene at dyrke, for at den kan yde os Brød; udad til Livets forskellige Opgaver, som komme os i Møde, trænge ind paa os og forlange af os, at vi skulle tage dem op og udføre, hvad de kræve. Ordet »bed« viser derimod *opad* og *indad*, opad mod Himlen, til hvilken vi knytte vor Tro paa den usynlige Verden, hvor *han* har Bolig, der er alle Tings Bygmester og Herre; indad til vort Hjærte, som han dannede i sit Billede og gjorde til et Kildevæld for Livet selv og den aandelige Kraft, der skal løse Livets Opgaver. Der er altid Mennesker, som ville skille disse to Ord fra hinanden; nogle sige alene »arbejd« og blive stavnsbundne i den timelige Verden, uden Sans for hvad der løfter op over Støvet; andre sige alene »bed« og blive fremmede for det virkelige Liv og dets Krav. Kun hvor begge disse Fordringer forenes og fyldestgøres, fremkommer det sunde og gode Menneskeliv, hvor det ikke blot *hedder*, men hvor det i Sandhed *gaar* fremad!

Denne Dag, som her har samlet os, er en Mærkedag, først for denne Skoles Lærere og Elever, der have set hen til den med Glæde og Forventning, der-

næst ogsaa for denne By og Egn, hvor det Værk, som her er fuldført, skal tjene til Gavn. Men jeg tør uden Overdrivelse tilføje, at den er en Mærkedag i den danske Skoles Historie, saa sandt som vi kunne sige, at en Bygning som denne, saa anselig og rummelig, saa skøn og vel udstyret, er ingen Sinde taget i Brug af en lærd Skole i vort Fædreland. Men derfor skal denne Dag ogsaa være en Bønnens Dag, paa hvilken vi alle, som have Hjærte og Sind for denne Sag, bede til Gud om Lykke og Held for det, som her *er* udrettet, og for det, som her *skal* udrettes i de kommende Dage. Alt for nogle Uger siden er jo Arbejdet begyndt her; da Sommerens Hvile var forbi, samlede Lærere og Elever sig her i dette nye, lyse, luftige Hus i Stedet for i den gamle, mørke, utilstrækkelige Bygning hist inde i den snævre Gade — og jeg nærer ingen Tvivl om, at Arbejdet blev taget op med Iver og Lyst, med Tak og et godt Mod. Men alle have vi følt, at der manglede noget, en festlig Handling, en Indvielse, ved hvilken vi betroede dette Værk i Guds Haand og nedbad hans Velsignelse over det i Fremtiden. Det er denne Dag, som nu er kommen: Gud gøre den god og minderig for os alle!

Naar nu jeg, hvem den Ære er tilfalden, at tale det første Ord her i Dag, spørger mig selv om, *hvad det da er, som vi skulle bede om*, hvad vore Ønsker skulle omfatte paa denne Dag, saa møder os atter Arbejdet — det Arbejde, for hvis Skyld alt dette er gjort, det Arbejde, som i de kommende Dage, gennem det ene Slægtled efter det andet, skal udføres inden for disse Mure, Arbejdet for at delagtiggjøre de unge i den Oplysning og Kundskabsfyldte, der med rette hos alle Evropas Nationer betragtes som Grundlag for den højeste Dannelse og som et Grundlag, intet Folk ustraffet kan forkaste eller agte ringe. Det er for dette Arbejde, for denne Skoles Fremtidsarbejde, vi skulle bede, idet vi ønske, at Virksomheden paa dette Sted maa blive god og glædelig, til Fremgang for mange unge, til Gavn for Fædrelandet og til Ære for Gud.

Da jeg her søgte et Ord, til hvilket de gode Ønsker og Bønner for Fremtidens Arbejde kunde knytte sig, saa valgte jeg det Ord, som en af Apostlene udtaler om sin egen og sin Medarbejders Gjerning:

»Jeg plantede, Apollos vandede, men Gud gav Væxt; saa er nu hverken den noget, som planter, ej heller den noget, som vander, men Gud, som giver Væxt!« (1. Kor. 3,6—7). Disse Ord ere skrevne af Paulus fra Tarsus, den Mand, der mere end nogen anden har forenet i sin Sjæl, hvad der i Judæa var bleven troet, og hvad der i Hellas var bleven lært, og som havde faaet Indvielsen over det af Herren selv, da han tvang ham i Knæ paa Vejen til Damaskus — og de ere skrevne til Korinth, et af de gamle Arnesteder for Visdommen og Dannelsen. Disse Ord sigte til Arbejdet med det evige Livs Ord, som Gud har aabenbaret os Mennesker, at det skal være os til Freise og Fred, til Lys og Kraft; over tor dette Arbejde udtaler Apostlen sin egen og sin Medarbejders gode Samvittighed, og at de have røgtet denne Gjerning i Troskab; men han udtaler tillige den ydmyge Bevidsthed om deres Evners Grænse, og at dette, om Ordet skal bære Frugt, beror ikke paa den menneskelige Dygtighed, men paa Gud selv og paa hans Indvirkning i Hjærterne. Men disse Apostlens Ord have tillige fuldt ud deres Anvendelse paa alt aandeligt Arbejde og ikke mindst paa Skolens Gjerning. Ogsaa i Skolen bliver der *plantet* og *vandet*; ja jeg tror at turde sige, at dette Billede er just et godt Udtryk for, hvad der er Undervisningens Opgave. Thi derom turde vel i vore Dage de fleste være enige, at Skolens Gjerning er ikke den blotte Meddelelse af en død Kundskabsmasse, der i sig selv er ufrugtbar, og det er heller ikke at optugte de unge med en casartet Dressur, som kvæler deres ejendommelige Anlæg, men det er just en Gjerning, der kan sammenlignes med at plante og vande, hvor de unge ikke betragtes som Kar, der skulle fyldes, eller som Fugle, der skulle afrettes, men som en levende Jordbund, i hvilken Livets mangfoldige Spirer skulle nedlægges, og hvor det, der saaledes bliver plantet, skal plejes og passes, til det kommer i Væxt og Grøde. Og som Jordbunden er af forskjellig Art, saa at vi maa behandle den paa forskjellig Maade efter sin Art, saaledes skulle vi ogsaa agte paa og tage Hensyn til, hvorledes de unge ere forskellige og skulle behandles, enhver efter sine Anlæg og Muligheder. — Men passer Apostelordet om at plante og vande paa Skolens Gjerning, saa passer end mere herpaa det Ord, som han søjer til: »*men det er Gud,*

som giver Væxt! Thi hvis en Lærers Arbejde skal lykkes og bære god Frugt, saa maa det ikke gjøres i daarlig Selvfølelse eller i Tillid til egen Kraft, men i ydmyg Følelse af den menneskelige Evnes Begrænsning. Den, som underviser, skal ikke sætte sit eget Præg paa den, som bliver undervist, eller søge sig selv i sin Gjerning; nej! hvad han bestandig skal have i Tanke, det er at sætte de unge, bløde, modtagelige Sjæle i Forhold til selve Ideernes Verden, der for den aandelige Væxt er som den livsnærende Jord og den frugtbargjørende Væde. Det gjælder jo for Skolen ikke blot om at frembringe brugbare Mennesker, der kunne anvendes, hvor man sætter dem, men at uddanne aandelige og selvstændige Mennesker, der ere i Stand til at fatte, hvad der er Livets og Arbejdets højeste og sande Maal. Men dette sker ikke, uden naar vi bringe dem til ham, af hvem og ved hvem og til hvem alle Ting ere, ham, der er Livets Kilde og Lysenes Fader, fra hvem al aandelig Kraft og al sand Kjærlighed udgaar, ham, der alene kan gjøre os ydmyge og lydige, sanddru og trofaste, ham, der alene kan hellige os og bevare os i sædelig Renhed. Derfor er det fornødent for Skolen at vide og at holde fast ved dette, at det er Gud, som giver Væxt, og hvor der arbejdes paa denne Vis og med dette Maal for Øje, der skal det snart blive kjendt, at Væxten kommer, og at det, som de unge have modtaget, det er ikke en kunstig Opklækning, som snart forsvinder, eller en paamalet Fernis, som hurtig slides af, men en sand og virkelig Opdragelse, en Dannelse, der kan staa sin Prøve i Livet, fordi den har lært at kjende, hvad der er det aandelige Livs Krav og det aandelige Arbejdes Vilkaar. »Non scholæ, sed vitæ», som vi sang før — det vil i Sandhed blive virkeliggjort i den Skole, hvor Lærerne sige: Vi plante og vi vande, men det er Gud, som giver Væxt, og hvor Eleverne lære at sige: Vi takke dem, som have plantet, og vi takke dem, som have vandet, men først og fremmest takke vi Gud, som har givet Væxt!

Ja, det er Gud, som giver Væxt! Han har gjort det her, i det Værk, som er fuldbragt, i den Bygning, som er rejst. Mennesker have udtænkt, hvorledes der her skulde bygges, og Mennesker have omsat disse Tanker til Virkelighed; Mennesker have

lagt Grund og rejst Murene og dækket Taget over, og Mennesker have indrettet alt paa det bedste; men Gud har givet Væksten til det altsammen. Han vil ogsaa gjøre det fremdeles. Naar jeg skuer ud i Fremtiden og ser den ene Slægt af Lærere og Disciple følge efter den anden i dette Skolehus, da ser jeg, at Tiderne ville være forskellige, og at der vil være forskellige Anskuelsér og Meninger om Indretning og Anordning, om Maal og om Midler, men den aandelige Grundsandhed vil blive den samme: naar der arbejdes i Kjærlighed og Troskab, naar der plantes og vandes i Guds Navn, saa vil Gud give Væxt! Maatte dette altid ske her, det er dette, vi ville ønske og bede om!

Men i Særdeleshed ville vi i Dag ønske det og bede om det for den Slægt, som nu er, og som aabner Arbejdet i denne nye Skolegaard. Jeg ønsker og beder om, at Guds Velsignelse maa hvile over Dem, Hr. Rektor! hvem denne Skoles Ledelse er betroet; han styrke Dem og bevare Dem; han skjænk Dem Kraft og Frimodighed til Gjerningen, og han forunde Dem at se megen Frugt af den. Jeg ønsker, at Guds Velsignelse maa hvile over denne Skoles Lærere; jeg ved af rig Erfaring, at Skolens Gjerning ofte er besværlig, og at den kræver baade Udholdenhed og Selvfornægtelse, men jeg ved ogsaa, at den ofte er saare taknemmelig; jeg ønsker dem, mine Herrer! Mod og Styrke til at tage den daglig tilbagevendende Byrde op og til at søge og finde den aandelige Væxt der, hvor den alene kan hentes. Til denne Skoles Disciple vil jeg sige: Se, hvor meget der her er gjort for eder; lad den taknemmelige Erkjendelse heraf styrke eders Pligtfølelse, eders Lydighed, eders Flid; Gud give eder Naade til at tro hans hellige Ord og til at vandre for hans Ansigt.

Saa indvier jeg da dette store, smukke Hus til et Hjem for den lærde Skole paa dette Sted, til et stille, fra Døgnets Larm afsondret Hjem for det aandelige Arbejde med at føre den fra Fædrene nedarvede Kundskab og Oplysning ned til de kommende Slægter! Og jeg gjør dette i den treenige Guds Navn, i det Fadernavn, som betyder Kraft og Kjærlighed, i det Frelsernavn, som betyder Ydmyghed og Lydighed og Sandhed, og i den Aands Navn, som betyder Hellighed og Renhed, som betyder, at alt ondt skal

holdes borte og alt godt fremmes. Vi sige dig Tak, himmelske Fader! fordi du har ladet dette Værk lykkes, og vi bede dig om, at Gjerningen herinde maa lykkes i de kommende Dage. Giv Naade til, at der altid i dette Hus maa blive arbejdet ydmygt, ærlig, trofast; men giv ogsaa Naade til, at der altid her i dette Hus maa blive bedet, saa at Du kan faa Lov til at lægge din Velsignelse til Arbejdet. Hjælp os til at tro og bekjende, at ingen af os er noget af os selv, hverken den, som planter, eller den, som vander, men at du alene giver Væxten; thi da tør vi tro og haabe, at hvad der virkes her, skal blive til Gavn for mange unge, til Held og Velsignelse for vort Fædreland, og først og sidst dit hellige Navn til Ære. Amen.

Rektor *Ankjær* tog derpaa Ordet:

Farvel har vi sagt til den snævre Gade,
 hvor alt var trangt og tungt og trist;

saaledes sang vi nylig, og det er godt og glædeligt, at vi have sagt Farvel til de gamle Omgivelser, men lad os dog til Afsked endnu en Gang vende os om og kaste et Blik paa den gamle Skole, og lad os et Øjeblik dvæle ved, hvorledes det gik til, at vi kom til at sige dette Farvel.

Den gamle Kathedralskole var slet ikke bygget til Skole, det var en gammel Kjøbmandsgaard, der var opført i Aarhundredets Begyndelse, og som i 1847 blev indrettet til Skolebrug. Der var Svamp i Grunden, lavt til Loftet, ingen Ventilation, uheldige Omgivelser og, efterhaanden som Discipelantallet tog til, ikke tilstrækkelig Plads. Rektorboligen, som laa i Stuen, var særlig et trist og usundt Opholdssted; den daarlige Beskaffenhed bevirkede, at Rektorerne ikke bleve her ret mange Aar, og bidrog vistnok sit til at ødelægge den foregaaende Rektors Helbred. Jo større Fordringer der i det hele taget under Tidernes Fremskridt stilledes paa alle Omraader, desto mere iøjnefaldende bleve Skolens Mangler. Rektor *Bøggild* henledede Opmærksomheden paa Skolens slette Tilstand, og i Juni 1881 opfordrede Ministeriet Bygningsinspektøren, Professor *Walther*, til at undersøge, om dens Tilstand var saaledes, at det maatte anses for fordelagtigst at nedrive den gamle Bygning og opføre en ny Skole. Rektor *Bøggild* havde imidlertid undersøgt, om Byraadet maatte være villig til at overlade Skolen en

Grund paa moderate Vilkaar, og da han havde fundet Imødekommen i den Henseende, skrev han i Juli 1881 til Ministeriet og tilraadede at bygge en hel ny Bygning paa en sundere Grund. Han fremhævede Ulemperne ved den gamle Skole, at Vinduerne i Klasserne vendte mod Gaden, saaledes at Undervisningen i høj Grad forstyrredes af Støj, at Luften i Værelserne var daarlig, Opvarmningen kostbar og mangelfuld, at der fra de nærliggende Fabrikbygninger kom Røg, daarlig Luft og Støv, at Legepladsen med tre Vinde fyldtes med Kulrøg, at Lokalerne vare for smaa til Discipulantallet, Grunden fugtig og usund, befængt med Svamp, at Rektorboligen var usund og Pedelboligen for lille. Med Hensyn til Rektorboligens slette Beskaffenhed medfulgte en Erklæring fra Bygningsinspektøren og Sygehuslæge *Heiberg*.

I November samme Aar delegerede Ministeriet Rektor *Bøggild*, Bygningsinspektøren og davarende Kontorchef *Asmussen* til at forhandle med Byraadet om Plads til den nye Skole. Resultatet blev Valget af den Plads, hvorpaa Skolen er bygget, den saakaldte Sennepshave, og endnu i samme Maaned meddelte Ministeriet, at det gik ind paa Bygningen af Skolen i Sennepshaven, hvis Rigsdagen gik ind derpaa.

I Januar 1882 sendte Bygningsinspektøren Udkast til Bygningen, men Opførelsen af en ny Skole blev endnu i længere Tid ikke til noget.

I Februar 1884 maatte Rektoren indberette til Ministeriet, at der paa Grund af Forøgelsen af Discipulantallet, Klassers Deling o. s. v. maatte sørges for Tilvejebringelse af flere Klasseværelser til næste Skoleaars Begyndelse, mindst 2, helst 3—4, og anmodede om, at det maatte blive overdraget Bygningsinspektøren at undersøge Sagen og komme med Forslag. I Marts forelaa to Forslag, enten Opførelse af en Bygning i Rektorens Have, der imidlertid ikke kunde blive færdig til Skoleaarets Begyndelse, vilde ligge ganske tæt ved to Fabrikbygninger, faa Lys fra Nord og have andre Ulemper, saa Forstanderskabet ikke kunde tilraade denne Foranstaltning, eller ogsaa Benyttelse af Rektorens Bolig til Klasseværelser, hvilket da maatte foretrækkes. Efter at der først fra Ministeriet var forespurgt, om ikke den Gaard, Skolen ejede ved Siden af, kunde faas fra næste Skoleaars Begyndelse, og dette var besvaret benægtende, ligesom der ogsaa var

gjort opmærksom paa, at den ikke egnede sig til Skolebrug, bestemtes det i April 1884, at Rektorens Lejlighed skulde benyttes og Rektoren have Husleje-godtgjørelse. Der blev altsaa indrettet nye Klasser i Rektorens Lejlighed, men de vare endnu slettere end de gamle Lokaler.

I Maj 1885 opfordredes Forstanderskabet til at foretage det nødvendige til Indkjøbet af den til en ny Skolebygning udsete Grund, c. 2 Tønder Land á 2000 Kr., og Kjøbet berigtigedes i Begyndelsen af 1886 for en Kjøbesum af ondtrent 3500 Kr.

I Marts 1886 kom der saa fra Ministeriet Opfordring til Forstanderskabet om at udtale sig om, hvorvidt det var nødvendigt at begynde Bygningen i det Aar. Forstanderskabet besvarede denne Skrivelse med at skildre Lokalernes slette Beskaffenhed i Overensstemmelse med Rektorens tidligere Fremstilling og derved dokumentere, at det var paatrængende nødvendigt, at der begyndtes snarest muligt. Det fremhævede desuden, at de nye Klasseværelser i Stuen vare endnu lavere end de gamle, at Støjen fra Gaden der var særlig forstyrrende, at de ikke kunde udluftes, uden at Færdslen paa Gaden generedes, at de anbragte Trækruder plagede de nærmest siddende Disciple med Træk, saa nogle endog havde faaet Gigt deraf, at Sygeværrelset var mest skikket til at fremkalde Sygdom, at Gymnastiksalen havde fugtig og muggen Luft, saa det var temmelig utvivlsomt, at gymnastiske Øvelser i et saadant Lokale ikke befordrede Sundheden. Der udtaltes den Formening, at Forholdene havde haft uheldig Indflydelse paa flere Disciples Helbreds-tilstand. Fra Stadslæge *Boisen* medfulgte en Erklæring om de uheldige hygiejniske Forhold. Jeg har selv virket i den gamle Skolebygning i mere end 25 Aar, og jeg ønsker, saa stærkt jeg formaar det, at udtale som min Overbevisning, at Forholdene i den vare af en saadan Beskaffenhed, at det ikke kunde forsvares at vedblive at bruge den til Skole.

I samme Maaned meddelte da Ministeriet, at det vilde søge Bemyndigelse til at begynde Opførelsen af den nye Skolebygning i 18⁸⁶/87. Det blev overdraget Bygningsinspektør Professor *Walther* at levere Udkast til den nye Skolebygning. Flere Udkast prøvedes og ændredes, og det bestemtes da, at Bygningen skulde opføres paa Basis af et af dem. Murmester *Frohne*

fik Bygningen i Entreprise, og Arkitekt *Hoffmeyer* skulde paa Bygningsinspektørens Vegne føre Tilsyn med Opførelsen.

Naar Aalborg Kathedralskole da nu har faaet denne store og smukke Skolebygning, maa vi med Taknemlighed mindes Rektor *Bøggilds* Virksomhed for Sagen, vi maa takke Byraadet, fordi det stillede sig velvilligt med Hensyn til Salget af Grundten, vi maa takke Ministeren, som tog Sagen i sin Haand, men først og sidst maa vi takke hans Majestæt Kongen, som gav sin Sanktion til Skolens Opførelse.

Nu staar da Skolen færdig til at huse de vexlende Skarer af Børn og unge Mennesker, som her skulle tilegne sig den højeste almindelige Dannelse, der gives de unge i vort Fædreland. Den staar som det »nye Hjem for Aandens unge Stræben, skønne Bo for Slægters friske Vaar«. Det har visselig sin Betydning, at vi have et skjønt Hjem at byde Slægternes friske Vaar. Vi vide jo alle, hvilken Indflydelse det har paa de unge, at de i deres Hjem hos deres Forældre modtage Indtryk af Skjønhed og Hygge, hvorledes det paavirker deres hele Opfattelse og præger deres Maade at være paa. Det har kun altfor ofte været Tilfældet, at det Hjem, Skolen har budt den unge, har staaet i stærk Modsætning til det lyse og venlige Indtryk, nogle Disciple have modtaget fra deres eget Hjem, og for de Disciple, der ikke vare saa lykkelige at have et saadant Hjem, har Skolen da heller ikke kunnet yde Erstatning for Manglerne i Hjemmet og vække de Indtryk, de ikke havde kunnet modtage der. Det har alt for ofte været Tilfældet, at Skolen frembød saadanne Forhold, at den blev et Sted, hvor der ikke krævedes de Hensyn til Omgivelserne, det vil sige de livløse Omgivelser, som i et dannet og vel udstyret Hjem, saa Disciplene i Stedet for et vænnes til Orden og Hensynsfuldhed snarere vænnes til det modsatte. Jeg mener, at det er fuldt berettiget at kræve, at Skolen skal byde Disciplene saadanne Forhold, at de kunne vække Ordens- og Skjønhedssans hos dem, og at den ikke kan løse sin opdragende Opgave tilstrækkelig uden det. Vi smykke vore Gudshuse og anse det for rigtigt, at de ogsaa ved deres ydre og indre Udstyrelse fremkalde skønne og opløftende

Indtryk, der kunne harmonere med det, der forkyndes i den, men det er ogsaa rigtigt, at vore Skolehuse tilfredsstille saadanne Krav, thi hvad der læres her, som hvad der læres der, kommer jo fra samme Kilde.

Hver en Sjæls og Legems Skat,
 Alt hvad skjønt vort Øje skuer,
 Alt hvad herligt Aanden ved,
 Alt hvad mildt i Hjærtet luer,
 Skabte Gud, din Kjærlighed.

Alt hvad herligt Aanden ved, det er vel dog det, den unge skal komme i Berørelse med gennem den højere Skole.

Vi kaldte Skolen et Hjem for Aandens unge Stræben, og vi give altsaa den unge to Hjem, hans egentlige Hjem, hvor han færdes i Familiens Kreds, og saa det Hjem, Skolen byder ham. Det bliver Familienhjemmet, der først begynder den dannende og opdragende Opgave over for ham, og oprindeligt var det jo ene om at løse den, men efterhaanden som Livet udformede sig i større Mangfoldighed, blev det umuligt for Hjemmet at løse Opgaven alene, og Skolen tog da sin Del af den, men kun naar Skole og Hjem arbejde i Forstaaelse med hinanden, kan der komme det rette Resultat frem. Hjemmet har faaet sin Del af Opgaven anvist med Naturnødvendighed; det tager derfor mere umiddelbart, mindre reflekterende paa den, og det er særlig Følelseslivet, som det giver sig af med at paavirke. Skolen har derimod valgt sin Opgave med Frihed, og den virker derfor med større Bevidsthed om Maal og Midler og tilstræber en mere alsidig Udvikling af Barnets hele Natur. Det kan ikke undgaas, at der undertiden kan komme Uoverensstemmelse mellem Hjem og Skole, blandt andet fordi Hjemmet er mere tilbøjeligt til at give efter for herskende Anskuelser og Døgnets Meninger, mens Skolen forholder sig mere kritisk, er langsommere til at optage det nye, først vil veje og prøve, før den lyser i Kuld og Kjøn. Hjemmet er ofte for tilbøjeligt til at tro, at det ikke er gjørligt i Opdragelsen at holde igjen mod det, der kaldes Tidsaanden, mens Skolen derimod mener, at man ikke behøver at lade sig imponere alt for meget af dette noget taagede Begreb. — Jeg tilstaar, at det egentlig er mig en Gaade, hvorledes den Tidsaand paa Opdragelsens Omraade bliver til, thi der er ingen af Forældrene,

der ville vedkjende sig, at de have været med til at skabe den, de betragte sig tværtimod alle som Ofre for den. De erkjende, at den har sine store Skavanker, men de have ikke Mod til at sætte sig op imod den og frigjøre sig for dens Herredømme, og saa sker da det mærkværdige, at de mange i Stedet for at lægge det Lod i Vægtskaalen, som de kunde, til at indvirke paa Tidsaandens Fysionomi, glemme det Ansvar, der paahviler dem i den Henseende, og lade sig drive af Strømmen uden at tænke paa, hvorfra den kommer, eller hvorhen den bærer, og mon Gaadens Løsning saa ikke skulde være den, at alle de, der mene at være Tidsaandens Ofre, i Virkeligheden give den Næring ved deres Eltergivenhed?

Hvad er der at indvende mod Tidsaanden paa Opdragelsens Omraade? Vi have haft en Tid, hvor Borneopdragelsen var urimelig stræng og Skoletugten barbarisk, hvor man slet ikke respekterede Barnets Individualitet, men mente, at det ene Barn var som det andet, og at der over for alle kun var et Opdragelsesmiddel, Prygl og andre Straffe. Det System ere vi Gudskelov komne bort fra, men nu er der en Tilbøjelighed til at henfalde til en modsat Yderlighed, til at forlange en alt for stor Frihed for Individualiteten, til alt for lidt at anvende Tugt og Aye, til alt for meget at give efter for de unges Lyst til Selvraadighed og Lyst til at frigjøre sig for alle strammende Baand. Der er hos Nutidens Ungdom en Stræben efter før Tiden at usurpere de voxnes Privilegier, og denne ytrer sig blandt andet ogsaa i Fordringen paa at kunne deltage i de voxnes Foreninger, hvoraf der jo i Nutiden stiftes saa mange for alskens Idræt. — Det er efter min Mening absolut uheldigt, at Skoledisciple blive Medlemmer af saadanne Foreninger, der bestaa af ældre Medlemmer, som kun ere samlede med Udøvelsen af en eller anden Idræt som Bindled, og hvis hele Maade at være paa ikke kan være de Indskrænkninger underkastet som Skoledisciples, og af hvilke man ikke kan vente, at de alle skulle være gennemtrængte af den Aand, som er udtrykt i den Udtalelse, at man skylder de unge den største Hensynsfuldhed. Det er ikke rigtigt at give efter for denne de unges Tilbøjelighed, det er ikke rigtigt at bibringe dem den Forestilling, at der ingen Indskrænkninger gives for dem, at de ikke lige saa godt

som de ældre maa kunne resignere. Det er ikke den rette Opdragelse for Livet, og Skuffelsen vil blive alt for bitter, naar det virkelige Liv kommer med sin Belæring. Og det er jo dog til Livet, vi stræbe at gjøre den unge skikket, til at finde og udfylde sin Plads i Samfundet.

Skolen er den første Institution med en egen Ordning, egne Ordensregler og Love, som de unge komme i Berørelse med, og gennem Indordning under dette Samfunds Forhold og Lydighed mod dets Love skulle de opdrages til at finde sig til rette i og indordne sig under det store Samfund. Jeg vil ønske, at Hjemmene ville støtte Skolen i Bestræbelsen for at skaffe sin Orden og sine Love Respekt hos Disciplene, saa de Fordringer ske Fyldest, der maa stilles til Disciplenes Opførsel paa Skolen og udenfor den. Det er mit inderlige Ønske, at der her ved Skolen maa findes en venlig og forstaaende Samvirken mellem Hjem og Skole, og Skolen vil visselig gjøre sit til at styrke Hjemmenes Avtoritet.

Lad os da i al Korthed stille os for Øje, hvad det er for en Opgave, vi ville løse i Fællesskab, Hjem og Skole. Vi ville opdrage og danne de unge. Naar vi over for et livløst Stof bruge Udtrykket danne, forbinde vi dermed Tanken om at behandle Stoffet saaledes, at det faar Form og Skikkelse og kan fremkalde et Skjønhedsindtryk eller yde Nytte og altsaa blive noget helt andet end den formløse Masse. Lad os blot tænke paa Billedhuggeren, der af Lerklumpen danner skønne Statuer. Saaledes skal ogsaa Dannelsen bringe noget ædlere og skønnere ud af det menneskelige Individ. Men Billedhuggeren kan af den samme Lerklump danne baade den rapfodede Akilles, Idealet af en græsk Helt baade i Skjønhed og ædel Tænkemaade, og den hæslige Thersites, den styggeste Mand, der kom for Troja, den fejge Ordskvaldrer, hæslig af Ydre og Indre. — Saa villig former sig ikke det Ler, der kaldes et Menneskebarn, det er ikke et saadant formløst og villieløst Materiale, hvorfra der kan dannes, hvad det skal være. Det enkelte Individ har fra Skaberens Haand sit Særpræg, har sine Anlæg og Evner, og det er Dannelsens og Opdragelsens Opgave at udvikle dem, saaledes at Individets egen Natur fremtræder i forædlet Skikkelse, og til dette Maal skulle Hjem og Skole virke i For-

ening. Jeg sagde, at Skolen i højere Grad end Hjemmet paavirker alle Sider af den unges Natur, og dette gjælder jo saa da særlig om den lærde Skole, der virker med de rigeste Midler og giver den alsidigste Udvikling. Det maa imidlertid bestemt fremhæves, at det ikke er dens Opgave at forberede til dette eller hint Kald, hvilket bliver Specialskolens, Fagskolens Opgave, men det er dens Opgave paa den alsidigste Maade at sætte den unge i Stand til at forstaa og finde sig til rette i den omgivende Verden og at danne og opdrage ham til Selvdannelse og Selvopdragelse, saaledes at Skolens Dannelse og Opdragelse som sidste Endemaal sætter sin Blomst i en sædelig Dannelse. Den lærde Skole kan ikke længere beskylde for Ensidighed. Den har haft en ensidig filologisk Retning, men denne er nu forsvunden, og den lærde Skole fører sine Disciple ikke alene ind i Ordets Verden, men ogsaa i Fænomenernes Verden, og heller ikke Legemets Uddannelse tilsidesættes, da Gymnastikundervisningen jo indtager en fremragende Plads. Der er nu snarere Fare for, at den lærde Skole skal føres ind i en anden Ensidighed, idet man forlanger, at den endnu mere skal give Plads for de exakte og reale Videnskaber. Der er en Bestræbelse efter at ville have al mulig Viden, som kan være overmaade god og gavnlig i det praktiske Liv, bragt ind under den lærde Skoles Undervisning, men det er en Misforstaaelse af dens Opgave. Den tilsigter en almenmenneskelig Uddannelse, der har sin Betydning for alle Livets Forhold, en harmonisk Udvikling af alle Sjælsevner, men Uddannelsen til den enkelte bestemte Virksomhed i Livets Tjeneste maa som sagt søges andensteds.

De Bestræbelser, der i Nutiden ere oppe i Retning af en Reform af den lærde Skole, gaa i Virkeligheden ud paa en Omdannelse af dens hele Karakter, i det de i sidste Instans ville føre til og til Dels med Bevidsthed sigte paa Afskaffelsen af de gamle Sprog som Undervisningsfag i Skolen. Derved vil den højere Skole miste det, som netop giver den Adkomst til at hedde en højere Skole, det at den fører Disciplene til selve Kilderne for at give dem en Forstaaelse af den Kultur, hvorpaa vor egen Kultur er opbygget. Ved Afskaffelsen af den klassiske Skoledannelse ville vi komme til at indtage en Særstilling mellem de øvrige civiliserede

Folk, af hvilke endnu intet har opgivet at bygge den højere Undervisning paa de gamle Sprog som Grundlag, og det vilde være uheldigt for et lille Folk som vort paa den Maade at isolere sig.

Derfor skal det ingenlunde være sagt, at den Skoleordning, vi nu have for den højere Skole, er fuldkommen, og at der ikke skulde kunne tænkes en Reform. Men den Reform, der efter min Mening kunde være ønskelig, skulde bestaa i Ophævelse af Tvedelingen og Gjenindførelse af den gamle Enhedsskole. Det kunde ske paa den lempeligste Maade ved at ophæve den mathematisk-naturvidenskabelige Retning og lade Mathematik blive fortsat gennem 5te og 6te Klasse. Den franske Stil burde da afskaffes, og den latinske Stil henlægges til 6te Klasse. Hvilke Forandringer i Timernes Fordeling til de enkelte Fag der da skulde indtræde, skal jeg ikke her nærmere indlade mig paa.

Men efter hvilken Skoleplan der end skal arbejdes her i Skolen, haaber og ønsker jeg, at der maa blive arbejdet i den Aand, i hvilken Biskoppen lagde os paa Sinde at arbejde, og at Skolen maa løse sin Opgave til Gavn for de unge, til Glæde for Forældrene og Gud til Ære. Saa tør vi ogsaa haabe, at det maa ske, som der staar i Slutningen af Kantaten, »at i Tidens Fylde der herfra bjærges maa en god og herlig Høst for Fædrelandet«.

Dertil give Gud sin Velsignelse.

Derefter afsluttedes Festen med Afsyngelsen af Kantatens anden Del.

Lad op da dine Døre, modtag den unge Slægt,
der higer efter her at tage Sæde,
at den maa samle Kundskab, der ejer Værd og Vægt,
at den maa fyldes her med Haab og Glæde!

Ja Aand og Hjærte styrkes til Livets Gang at gaa,
at ingen Kraft skal løbe ud i Sandet,
men at i Tidens Fylde der herfra bjærges maa
en god og herlig Høst for Fædrelandet!

O Gud, vær du i vore Kaar
med Aandens Kraft til Stede,
at Ynglingen fra Barneaar

den rette Vej kan træde!
Giv Visdom og Forstand,
at Livet voxe kan,
at Kundskabs Strømme maa,
de store og de smaa,
sig samle til din Ære!

De samme, som havde været særlig indbudte til Indvielsesfesten, samledes derefter til en Frokost paa Hotel Phønix, og om Aftenen var der Bal for Discipulene. Hans Excellence Ministeren bærede begge Fester med sin Nærværelse.

Efterretninger

om

AALBORG KATHEDRALSKOLE

for

Skoleaaret 1889—90

af

Rektor Ankjær.

I. Examener.

Afgangsprøverne og Aarsprøven 1889 bleve afholdte til de i forrige Aars Program angivne Tider og efter det der trykte Skema.

Udfaldet af de af Undervisningsinspektionen kontrollerede Prøver (*Afgangsexamen i sprogl.-hist. Retning for stud. Disciple*, der afgaa til Universitetet, *almindelig Forberedelsesexamen* og *4de stud. Klases Aarsprøve*) findes meddelt nedenfor S. 26 til 28.

Til *den skriftlige Del* af disse 3 Prøver blev der af Ministeriet sendt følgende *Opgaver*:

a. Til Afgangsexamen for stud. Disciple.

Udarbejdelse i Modersmaalet I (fri Opgave):

Agerdyrkningen som Kulturens Begyndelse.

Udarbejdelse i Modersmaalet II (bunden Opgave):

Om H. C. Ørstedes Opdagelse og de vigtigste Opfindelser, der ere blevne en Følge af den.

Latinsk Version.

Videntes principes regni Sueciæ regem Albertum ad tyrannidem esse conversum, nuntios miserunt ad Margaretam, Daniæ et Norvegiæ reginam, rogantes, ut in tantis angustiis se consiliis et auxiliis adjuvare dignaretur; sic enim et Daniæ reges et Norvegiæ olim facere consuesse. At illa, paternæ calliditatis et ambitionis avaritiæque non expers, coepit animo volvere, quonam modo posset etiam Sueciæ regnum duobus, quæ jam habebat, adjungere. Aptum igitur tempus advenisse rata, ante sibi certa ab iis promissa dari volebat, quam openi iis polliceretur. Quare coepit blando sermone eos inducere, ut pro regni legibus suisque privilegiis viriliter et animose armis certarent, neu sinerent regnum tam gloriosum totque victoriis insigne per viles et ignobiles peregrinos occupari; rursus memorabat, quam benigne quamque humane ipsa inter eos dominatura esset, si eorum facta esset regina. Quibus illi auditis, simul angustiis undique pressi, promiserunt, se dominam illam assumpturos, si fideliter suis necessitatibus subvenisset. Exinde, Margaretæ auxilio freti, regi Alberto obedientiam subtrahere omnique ratione se aperte ei opponere coeperunt, dicentes, eum non rite electum regem, sed violenter sibi ingestum¹⁾ esse; contra quos quum ille vehementius

se erexisset et omnibus viribus eniteretur, ut seditionem comprimeret, totum regnum per aliquot annos bello ardebat, urbes comburebantur, rustici spoliabantur, terraque pæne relinquebatur inculta. Denique Margareta, quam rex imprudens variis contumeliis laceravisse dicitur, exercitum suum duce Henrico Parow vel, ut alii narrant, Ivaro Lykke in Succiam misit, quocum principes Suecorum seditiosi se mox conjunxerunt; contra Albertus validum exercitum contraxerat, quem maxime auxiliis e Germania accessitis firmaverat. In Fala²⁾, qui est saltus Vestrogotiae, a. d. V. Kal. Martias anni MCCCXXXIX proelium commissum est, ante quod quum Germani gloriati essent, singulos se ternos Suecos non solum victuros, sed etiam ligaturos et, quocumque vellent, pulsuros esse, res longæ alium habuit exitum. Captus est enim rex Albertus cum filio suo Erico et multis nobilibus, reliquo exercitu aut occiso aut passim fugiente.

¹⁾ ingero = paatvinger, ²⁾ Fala = Falen (hvorefter Fal-köping har Navn).

Fransk Stil.

Paa et Kaart, der er udgivet 1792 af den svenske Baron Hermelin, findes Navnet Kasuando angivet i den nordlige Del af Finland¹⁾. Siden Landets Forening med Rusland er denne Flække bleven Kirkeby²⁾, skjønt den kun omfatter sex plumpt opførte, fattige og forfaldne Boliger. Disse beboes af Finlændere³⁾, som ikke have andre Hjælpekilder end Udbyttet af deres Fiskeri og af deres Kvæg. Egnen, som omgiver dem, gjennemskæres af Muonio-Elven og bliver ofte oversvømmet. Man kan hverken dyrke eller besaa den, og naar Sommeren er varm nok til, at Høet kan tørres, er det et heldigt Aar. Præstens Bolig bestaar, ligesom Bøndernes, af flere Træhytter. Der er en Have, hvor han har faaet Roer til at gro, og en Avlsgaard, som han selv driver. Thi hans Indtægter ere saa beskedne, at han næppe vilde have sit Udkomme, dersom han ikke levede ligesom Bønderne, og dersom han ikke, ligesom de, havde sin Høst og sin Hjord. Størstedelen af hans Sognefolk ere saa fattige, at de næppe kunne betale ham en Franc for en Begravelse eller et Bryllup. I denne afsidesliggende Bopæl, hvor alt, hvad der tjener til det daglige Livs Fornødenheder, maa betales meget dyrt, lykkes det kun ved en stræng Sparsommelighed Præsten at sørge for sin Families Underhold.

¹⁾ Finlande, ²⁾ chef-lieu de paroisse, ³⁾ Finlandais.

b. Til almindelig Forberedelsesexamen.

Dansk Stil.

Beskrivelse af en eller anden dansk Egn.

Engelsk Version.

In the first year of its existence the Eddystone light-house was the scene of a dark tragedy. It was then kept by two men who relieved¹⁾ each other to keep watch and

put up fresh candles. One day a signal of distress was seen flying from the tower. The system of signalling was not greatly developed at that time, and besides the sea was so bad that boats could not approach near enough to speak to the keepers of the lighthouse. What was going on inside? The most alarming conjectures²⁾ ran along the coast, but yet at nightfall the light still burned. The two keepers had mothers; they were married, and great was the anxiety of the poor women. At last, though the weather was still alarming, sailors were able to land on the reef with some difficulty. A revolting³⁾ smell filled the whole tower, and at once announced the presence of a corpse. Only one man was alive, and what that man had suffered could be guessed from his paleness, his gloomy silence, and his thin and feeble limbs. His comrade had been dead for nearly a month: his first idea had been to cast the body into the sea. When about to do so, he was restrained⁴⁾ by a frightful reflection that crossed his brain. Would he not be accused of being an assassin? Would not the human law cry in his ears, "Cain, what hast thou done with thy brother?" What witnesses could he call to his justification? Accordingly he made a clumsy coffin⁵⁾ in which he laid his comrade, and with sublime⁶⁾ courage undertook to watch the light alone. But the supernatural efforts and the constant presence of death completely broke him down, and the men who first came to rescue him fancied that they saw a corpse guarded by a ghost.

1) to relieve, at afløse, 2) conjecture, Gisning, 3) revolting, afskyelig, 4) to restrain, at holde tilbage, 5) coffin, Kiste, 6) sublime, ophøjet.

Arithmetik.

1. A udsætter 9000 Kr. til 2 pCt. halvaarlig; efter 4 Aars Forløb anbringer han $\frac{3}{4}$ af det, som Kapitalen er voxet til, til $2\frac{1}{2}$ pCt. halvaarlig, medens Resten bliver staaende til 2 pCt. halvaarlig. Hvor meget vil A kunne hæve efter 8 Aars Forløb? Der forudsættes stadig Rente og Rentes Rente.

2. Find x af Ligningen

$$\sqrt{x-a^2} + \sqrt{x-b^2} = a-b,$$

specielt antages $a = b$.

3. Hvorledes bestemmes de to cifrede Tal, der have den Egenskab, at Forskjellen mellem Tallet og det Tal, der faas ved Ombytning af Cifrene, er et Tal med ét Ciffer? (dog ikke Nul).

Geometri.

1. I en retvinklet Trekant er Hypotenusen 2a og den ene Vinkel 30°. Tre Cirkler have deres Centrere i de tre Vinkelspidser, og enhver af dem rører de to andre udvendig. Beregn Radierne og beregn det Areal, der ligger mellem de tre Cirkler.

2. En Trekant skal konstrueres; man kjenner den ene Sides tilsvarende Højde og Median og véd, at denne Side er dobbelt saa stor som en af de andre Sider.

Praktisk Regning.

1. 1080 Tdr. Hvede ere kjøbt for 11,21 Kr. pr. Td. og sælges efter Vægt. 1 Td. vejede ved Kjøbet 215 \mathcal{Z} , der ved at ligge svandt $1\frac{2}{3}$ p. Ct. Ved Salget vindes $8\frac{1}{3}$ p. Ct. paa Indkjøbsprisen. Find Salgsprisen for 100 \mathcal{Z} .

Hvis der var indkjøbt det dobbelte Antal Tdr., medens de øvrige Forhold vare som oven for, hvilken blev da Salgsprisen?

2. En cylindrerformet Beholder, hvis Grundflades Radius r er 9,7538 Fod, er fyldt til en Højde $h = 3,4769$ Fod med Saltvand, hvis Vægtfylde er 1,1407, og som indeholder 7 p. Ct. Salt; hvor mange \mathcal{Z} Salt er der i Opløsningen? Hvor mange p. Ct. Salt vil der blive, hvis der afdampes 55107,3 \mathcal{Z} Vand? Cylindrens Kubikindhold er $\pi r^2 h$; $\pi = 3,1416$.

1 Kubikfod Vand vejer 61,987 \mathcal{Z} . (Logarithmer anvendes).

c. Til 4de stud. Klasses Aarsprøve.

Latinsk Stil.

Oraklet havde befaleet Athenienserne at bringe Theseus's Ben til Athen og begrave¹⁾ dem med store Hædersbevisninger; men alle troede, at han var begravet paa Øen Scyrus. Da nu Cimón havde bemægtiget sig denne Ø, gjorde han sig Umage for at finde Graven²⁾. Forgjæves spurgte han dem, som boede her, hvor Theseus laa. Medens han ivrigt søgte Stedet, skal han have seet, at en Ørn³⁾, som sad paa en Gravhøj⁴⁾ skrabe⁵⁾ med Kløerne⁶⁾ i⁷⁾ Jorden⁸⁾. Dette holdt han for et godt Varsel og befalede sine Folk at undersøge⁹⁾ Stedet. Der fandt man en Kiste¹⁰⁾, en Lanse og et Sværd. At dette var Theseus's Kiste, erkjendte de af mange Tegn¹¹⁾. Alt, hvad der var fundet, blev bragt om Bord¹²⁾ paa et Skib og ført til Athen. Da Athenienserne havde hørt, at Cimón vendte hjem med Theseus's Ben, vare de fulde af Glæde; Theseus, hvem de ydede¹³⁾ guddommelig Ære, fordi han havde bevist deres By de største Velgjerninger, syntes dem at komme levende til Athen. Under stor Højtidelighed¹⁴⁾ blev Kisten og Vaabnene bisatte¹⁵⁾ midt i Byen.

¹⁾ begraver = sepelio, ²⁾ Grav = sepulcrum, ³⁾ Ørn = aquila, ⁴⁾ Gravhøj = tumulus, ⁵⁾ skraber i = eruo, ⁶⁾ Klo = unguis, ⁷⁾ Jord = humus, ⁸⁾ undersøger = scrutor, ⁹⁾ Kiste = arca, ¹⁰⁾ Tegn = indicium, ¹¹⁾ bringer om Bord = impono, ¹²⁾ yder = habeo, ¹³⁾ Højtidelighed = pompa, — ae, ¹⁴⁾ bisætter = condo.

Dansk Stil.

Beskrivelse af en eller anden dansk Egn.

I Arithmetik og Geometri vare Opgaverne de samme som ved alm. Forberedelsesexamen.

Talværdien af Hovedkaraktererne i de enkelte Fag beregnes paa følgende Maade:

$$\begin{aligned} ug &= 8, & ug \div &= 7^{2/3}, & mg + &= 7^{1/3}, & mg &= 7, \\ mg \div &= 6^{1/3}, & g + &= 5^{2/3}, & g &= 5, & g \div &= 3^{2/3}, & tg + &= 2^{1/3}, \\ tg &= 1, & tg \div &= \div 1^{2/3}, & mdl + &= \div 4^{1/3}, \\ mdl &= \div 7, & mdl \div &= \div 12^{1/3}, & slet + &= \div 17^{2/3}, & slet &= \div 23. \end{aligned}$$

Afgangsprøven for studerende Disciple i 1889.

Til denne indstillede sig af 6te Klasses 7 Disciple de 6, der bestod Prøven med følgende Udfald:

	Udarbejdelse i Modersmaalet.		Latin.			Græsk. fordobl.	Historie. fordobl.	Fransk. fordobl.	Mundtl. Dansk og Oldnordisk.	Engelsk. Tysk.*	Naturlære.	Points og Hovedkarakter.
	1. Fri Opgave.	2. Bunden Opgave.	Forfatterlæsning.	Extemp.	Version.							
V. Bie	mg ÷	mg ÷	mg +	mg +	mg	mg +	ug ÷	mg	mg	ug	mg ÷	99 ² / ₃ ; 1. Kar.
K. Esbensen	mg ÷	g	g	mg	g +	mg ÷	mg +	mg ÷	mg ÷	mg	g +	88; 1. —
F. A. Forman	mg ÷	mg	mg ÷	mg +	mg ÷	mg	mg	g	mg	mg ÷	mg	91 ² / ₃ ; 1. —
J. H. S. Hansen..	g +	g	mg ÷	mg +	g ÷	mg	mg	mg ÷	mg +	g +*	g +	87 ¹ / ₃ ; 1. —
J. Chr. B. Krarup	mg	mg +	ug ÷	mg +	ug ÷	ug	ug	ug ÷	ug ÷	ug ÷	ug ÷	107 ¹ / ₃ ; 1. — med Udmærk.
K. P. Salicath....	g +	mg ÷	g +	mg	mg ÷	mg ÷	mg +	mg ÷	mg +	mg*	g	90 ¹ / ₃ ; 1. Kar.

I Censuren deltog foruden Skolens Lærere Professor Dr. Julius Petersen, Kandidat Drachmann, Kandidat Hornemann og Dr. Winkel Horn.

Til 1ste Kar. med Udmærk. kræves 105 Points, til 1ste Kar. 84 P., til 2den Kar. 63 P., til 3die Kar. 42 P.

Almindelig Forberedelsesexamen i 1889.

Til denne indstillede sig 4de Realklasses 10 Disciple (8 med 3, 2 med 2 levende Sprog). Alle bestod Proven.
1 Privatist deltog i den skriftlige Examen.

	Dansk, mundtlig.	Dansk, skriftlig.	Engelsk.	Tysk.	Fransk.	Historie.	Geograf.	Mathematik.			Natur- historie.	Naturlaere.	Orden med skriftl. Exam- arbej- der.	Points.
	fordobl.	fordobl.	fordobl.					Geometri.	Arithm.	Praktisk Regning.				
C. F. J. Aggersborg	g +	g +	mg +	mg ÷		g	g +	tg +	g ÷	mg	g	mg	mg +	86 ² / ₃
Th. M. Ajstrup ..	mg	g ÷	mg ÷	g +	mg	g +	g +	g	g ÷	g ÷	mg	ug ÷	mg	86
J. A. G. Bøving ..	mg +	g +	mg ÷	g +	mg ÷	mg	mg	mg	g	g	g	ug ÷	mg +	101 ² / ₃
C. J. Th. Christensen	ug ÷	mg	mg +	ug ÷	ug ÷	g	mg	ug	ug	mg +	mg ÷	ug	ug ÷	117 ² / ₃
B. J. Dyrh	mg ÷	mg ÷	g +	g +	g	g +	mg +	g +	tg +	mg	g	mg +	mg	95 ¹ / ₃
A. C. Hofman ..	mg ÷	g	g	tg ÷		mg ÷	mg	mg	mg ÷	mg	g +	ug ÷	mg	85
H. Jensen	mg ÷	mg ÷	mg	g	mg	mg +	mg +	mg ÷	g ÷	tg +	g ÷	g	mg +	94 ¹ / ₃
J. Nielsen	mg +	mg	mg +	mg ÷	mg +	ug ÷	mg +	ug ÷	mg ÷	ug	ug ÷	ug	mg +	117
N. P. C. J. Chr. Ras- mussen	mg ÷	g	mg ÷	mg ÷	g	mg +	g	g ÷	g	mdl	g +	g	mg ÷	77 ² / ₃
A. M. B. Stevens.	mg	g +	mg +	mg ÷	g	mg	g ÷	ug ÷	g	mg	mg ÷	ug ÷	mg ÷	102

I Censuren deltog foruden Skolens Lærere Professor Dr. Julius Petersen, Kandidat Hornemann, Skolefor-
stander Vald. Petersen og Dr. Winkel Horn.

Til »Bestaaet med Udmærk.« kræves med 3 fremmede Sprog 120 Points, til »Bestaaet« mindst 48 P., med 2 fremmede Sprog henholdsvis 112¹/₂ P. og 45 P. I begge Tilfælde kræves mindst 12 P. i Modersmaalet.

Aarsprøven i 4de stud. Klasse i 1889.

Af Klassens 15 Disciple indstillede sig 12 til Prøven i sproglig-hist. Retning, 3 i matematisk-naturvid. Retning. 2 forlod Prøven. Udfaldet af Prøven ses af følgende Tabel. Af 4 Privatister, der indstillede sig til Examen i latinsk Stil, bestod den ene ikke.

	Points i Afslutningsfagene.	Dansk.	Tysk.	Fransk.	Latin. fordobl.	Græsk eller Naturkære.	Naturhistorie.	Geografi.	Historie.	Arithmetik.	Geometri.	Points.
C. A. Diechmann.	31	mg +	tg	sg +	tg +	mg	ug +	mg	mg +	ug +	ug +	53 $\frac{1}{3}$
A. P. Forman ...	36 $\frac{1}{3}$	mg +	mg +	mg +	mg	ug	mg +	ug +	ug	mg	mg	79
M. J. Chr. Gredsted M.	16 $\frac{1}{3}$	sg +	tg +	sg	tg +	mg +	sg +	sg +	sg	sg	mg +	49 $\frac{2}{3}$
J. H. Hasselbalch	33 $\frac{1}{3}$	mg +	tg +	mg	tg +	sg +	mg +	mg +	mg	mg +	ug +	64
J. F. C. F. Haubroe	28	sg +	tg +	mdl +	tg	sg +	sg +	ug +	ug +	sg +	ug +	37 $\frac{1}{3}$
M. E. Haxthausen	22 $\frac{1}{3}$	mg +	sg +	mg	tg +	tg +	tg +	mg +	tg +	tg +	sg	37
A. Kirchheiner ...	31 $\frac{2}{3}$	sg +	mg +	mg +	sg	sg +	mg	mg	sg +	mg +	sg	65
H. M. Larsen M.	32 $\frac{1}{3}$	sg +	sg	sg +	mg	ug +	mg +	mg	ug +	ug +	sg	74 $\frac{2}{3}$
V. Larsen ...	30 $\frac{2}{3}$	mg	mg +	sg +	sg +	sg +	mg +	mg +	mg +	mg +	ug +	62 $\frac{1}{3}$
C. C. K. Pedersen	26	mg +	mg +	mg +	tg +	sg +	sg +	mg +	ug +	tg	sg +	56 $\frac{2}{3}$
K. E. S. Pedersen	33 $\frac{1}{3}$	mg +	mg +	sg +	sg +	sg +	mg +	mg +	tg +	mg	ug	60 $\frac{2}{3}$
V. Chr. Silkeborg	27	sg	mg +	mg +	sg +	mg	tg +	sg +	ug +	mg	mg	60 $\frac{1}{3}$
N. L. Toft M.	20 $\frac{1}{3}$	mg +	sg +	sg +	tg +	mg +	sg +	mg +	sg +	sg +	sg	53

I Censuren deltog foruden Skolens Lærere Professor Dr. **Julius Petersen**, Kandidat **Drachmann**, Kandidat **Hornemann**, Skoleforstander **Vald. Petersen**.

De 5 Afslutningsfag ere Tysk, Geografi, Naturhistorie, Arithmetik og Geometri. Kun den, der opnaar mindst 33 Points, hvoraf 15 i Afslutningsfagene, vinder alle de Rettigheder, denne Prøve giver.

5 Examinander have indstillet sig ved Skolen til den for Farmaceuter anordnede Prøve i Latin, og af disse opnaaede *Birger Johannes Dyhr* g+, *Holger Jensen* g, *Julius Christian Schultz* mg÷, *Ingjald Ludvig Gjerulf* g÷, *Adolf Valdemar Carl Hammer* g.

Fordringerne ved enhver offentlig lærd Skoles Optagelsesprøve til 1ste (nederste) Klasse ere i Følge kgl. Anordning af 5te Avgust 1871 og 16de Juni 1882 følgende:

1. i *Modersmaalet*: dels Oplæsning af et Stykke af en dansk Læsebog eller Forfatter i Forbindelse med Analyse, ved hvilken kræves sikkert Kjendskab til det vigtigste af Grammatiken, især til Ordklasserne, Ordnes Bøjning og den enkelte Sætnings Dele, dels saavel en skriftlig, med antagelig Sikkerhed i Ret-skrivning og Skilleteggenes Brug nedskreven Gjen-givelse af et to Gange forelæst Stykke som en ikke for let Diktatstil, hvilke to skriftlige Arbejder tillige bedømmes som Prøveskrift;

2. i *Tysk*: det vigtigste af Formlæren og en mundtlig Oversættelse fra Tysk til Dansk af et Stykke i et læst Pensum, der mindst maa udgjøre 100 alm. Oktavsider;

3. i *Fransk*: det vigtigste af den regelmæssige Formlære og 50 Oktavsider af en Læsebog;

4. i *Geografi*: en Oversigt over hele Geografien efter en kortere Lærebog;

5. i *Historie*: Danmarks Historie i samme Ud-strækning som opgives til 4de Klasses Hovedexamen.

6. i *Religion*: Bibelhistorien i kort Begreb og Hovedstykkerne af Luthers lille Katekismus;

7. i *Naturhistorie*: Pattedyr og Fugle efter en kortfattet Lærebog;

8. i *Regning*: Færdighed i praktisk Regning saa vidt, at alle Regninger med hele og brudne Tal kunne udføres sikkert og bringes i Anvendelse paa simple praktiske Opgaver som dem, der pleje at henføres under Regula de Tri.

2. Lærerne. Fag- og Timefordeling.

Ved Slutningen af forrige Skoleaar mistede Skolen to af sine ældste Lærere, i det Overlærer *Wulff* under 23de April og Adjunkt *Winde* under 9de Maj efter Ansøgning i Naade og med Pension afskedigedes fra 19de Avgust 1889. Overlærer *Wulff* blev konstitueret ved Skolen den 23de Avgust 1858, beskikkedes til Adjunkt den 6te Avgust 1859 og udnævntes til Overlærer den 14de Juli 1887. Hans Undervisningsfag vare Dansk, Oldnordisk, Tysk, Græsk og Latin. — Adjunkt *Winde* blev konstitueret ved Skolen den 11te Oktober 1858 og beskikkedes til Adjunkt den 4de November 1859; hans Undervisningsfag vare Matematik og Fysik. Ved den offentlige Bekjendtgjørelse af Prøvernes Udfald paa Skoleaarets sidste Dag sagde Rektoren dem Farvel i Skolens Navn med Tak for deres lange og nidkjære Virksomhed, forsikrede dem om, at de vilde blive savnede baade af ældre og yngre Kolleger og ønskede dem al Lykke i det Otium, de nu havde opnaaet. Mod Slutningen af forrige Skoleaar ophørte ogsaa Pastor *Repsdorffs* Virksomhed ved Skolen ved hans Forflyttelse til Stege. Da der ved Begyndelsen af Skoleaaret 1877—78 gjenindførtes regelmæssig Religionsundervisning i 6te og 5te Klasse, overtog han denne, mens han allerede tidligere uden Godtgjørelse havde givet de Disciple af Skolens to øverste Klasser, der ønskede det, fortsat Undervisning i Religion uden for den sædvanlige Skoletid. Ved den offentlige Fest, der gaves for ham inden hans Afrejse fra Byen, bragte Rektoren ham en Tak, fordi han af Interesse for de unge havde vist Skolen den Velvillie at overtage den omtalte Undervisning i Religion, der havde krævet et ikke ringe Offer af Tid og Arbejde.

Under 23de April afskedigedes efter Ansøgning Timelærer cand. polit. *Sick* fra 19de Avgust 1889. Han havde været ved Skolen siden Begyndelsen af Skoleaaret 1885—86 som Lærer i Fransk og Tysk.

Under 11te Juli 1889 ansattes cand. mag. *Christian Vilhelm Behrend*, cand. theol. *Knud Isidoro Panduro* og cand. phil. *Edvard Vilhelm Mathias Petersen* og under 22de Juli cand. philol. *Hylling Georg Wiwel* som Timelærere ved Skolen fra 19de Avgust.

Den 24de Oktober udnævntes Adjunkt *Henningsen*

til Overlærer, og den 9de December konstitueredes
Timelærer cand. philol. *Oppermann* som Lærer ved
Skolen.

Fagene have været fordelt mellem Skolens Læ-
rere paa følgende Maade¹⁾:

Rektor <i>Ankjær</i> : Græsk i VI, Tysk i VI, V, III S, II S, I a S	15	Timer.
Overlærer <i>Ovesen</i> R.: Matematik og Reg- ning i IV a, II a, I a samt Historie i I a	20	—
Overlærer <i>Herskind</i> : Engelsk i VI, V, III R og I R, Historie i VI, V, IV S, IV R og III R	28	—
Overlærer <i>Henningsen</i> : Dansk i VI, V, IV a S, Oldnordisk i VI og V, Latin i VI og V	27	—
Adjunkt <i>Nielsen</i> : Naturhistorie i de 4 ne- derste Klasser, Geografi i 4de Kl. samt Engelsk i II R	24	—
Adjunkt <i>Fabritius</i> : Græsk i V og IV b S, Fransk i VI, IV S, IV R, III S og II R, Engelsk i IV R, Skrivning i Iste og 2den Kl.	34	—
Adjunkt <i>Wendelboe</i> : Religion i alle Klasser, Historie i III S, II a, II b og I b	27	—
Adjunkt <i>Asmussen</i> : Matematik i IV b, III a, III b, II b og I R. Inspektion ved Sammensangen	31	—
Konstitueret Lærer, cand. philol. <i>Opper- mann</i> : Latin i IV a S og III S, Græsk i IV a S, Geografi i III og II	25	—
Timelærer, cand mag. <i>Rasmussen</i> : Dansk		

¹⁾ S efter en Klasses Nummer betyder studerende Klasse,
M math.-naturvid. Afdeling af IV S og III S, R Real-
klasse; 4 r, 3 r, 2 r og 1 r betegne de Afdelinger af
Realklasserne, der kun undervises i 2 Sprog (Engelsk
og Tysk).

Skolens 4 nederste Klasser have været delte hver i
2 Underafdelinger, a og b, i hvilke studerende og Real-
disciple have haft fælles Undervisning i de fleste af de
for dem fælles Fag. Paa Tabellen findes disse Timer
under F. De studerende Disciple i 4de og 1ste Klasse
have været delte i 2 Afdelinger IV a S og IV b S, I a
S og I b S.

i IV R, Fransk i V, III R, II S, I a S, I b S og I R	24	Timer.
Timelærer, cand. mag. <i>Behrend</i> : Latin i IV b S, I a S og I b S, Græsk i III S	24	—
Timelærer, cand. theol. <i>Panduro</i> : Tysk i IV a S, IV b S, IV R, III R, II R, I b S og I R, Dansk i II R og I b S	24	—
Timelærer, cand. phil. <i>Petersen</i> : Naturlære i VI, V, IV R og III R, Matematik i V og I b S, Geometrisk Tegn. i IV R, IV r, III R, II R, II r + I r og I R, Geografi i I a og II a	26	—
Timelærer, cand. philol. <i>Wiwel</i> : Dansk i IV b S, III S, III R, II S, I a S og I R, Latin i II S	24	—
Sanglærer <i>Ernst</i> : Sang med alle Klasser	5	—
Kaptajn <i>Bierberg</i> R.: Inspektion ved Gymnastikundervisningen	28	—
Stabssergent <i>Tiedemann</i> D. M. (12 T.) og Gymnastiklærer, fhv. Sergent <i>Nielsen</i> D. M. (18 T.): Gymnastik. (I de 2 ugentlige Timer, i hvilke VI og V undervises i Hugning, undervise begge Lærerne samtidig og desuden Stabssergent <i>Sørensen</i>)	32	—

Øvelserne i Skydning, hvori VI, V og IV R deltage, ledes af Kaptajn *Bierberg* med Assistance af Gymnastiklærer *Nielsen*.

For Disciplene i VI og V ere Tysk og Engelsk valgfri Fag. Af Disciplene i VI Klasse have 11 valgt Engelsk, 6 Tysk; i V have 8 valgt Engelsk, 6 Tysk.

I IV S findes 1 Discipel, i III S 4 Disciple af matematisk-naturvidenskabelig Retning.

Af 4de Realklasses 12 Disciple have 7 faaet Undervisning i Fransk og opgive 3 Sprog til Alm. Forberedelsesexamen, 5 opgive 2 Sprog.

I 3dje Realklasse findes 6 Disciple, i 2den 4 og i 1ste 8, som kun læse 2 Sprog.

Det hvert Fag tillagte Antal Timer ses af vedføjede Tabel.

	6. Kl.			5. Kl.	4. Kl.			3. Kl.			2. Kl.			1. Kl.			Ialt ugentlige Timer.
	a.	F.	b.		S.	F.	R.	S.	F.	R.	S.	F.	R.	S.	F.	R.	
Dansk	2			2	a ² b ²	r ¹	2		+ M ²	2		4	a ³ b ³		3	34	
Latin	1	7	1	8	a ⁷ b ⁷		7			8			a ⁶ b ⁶			58	
Græsk	5			5	a ⁵ b ⁵		5									25	
Oldnordisk	2			2												4	
Tysk	(2)			(2)	a ² b ²	3	2		2	2		3	a ² b ²		3	27	
Fransk	1	3	1	4	a ² b ²	2	2		3	3		3	a ³ b ³		3	35	
Engelsk	2			2		4			4			4			4	20	
Religion	1			1	a ¹ b ¹	1		a ² b ²			a ² b ²		a ³ b ³			19	
Historie	3			3	a ² b ²	3	2		3				a ² b ²			26	
Geografi					a ² b ²			a ¹ b ¹			a ² b ²		a ² b ²			14	
Mathematik og Regning				1	a ⁵ b ⁵	a ¹ b ¹		a ⁵ b ⁵	a + M ¹ b + M ¹		a ⁶ b ⁶		a ⁶ b ⁶		6	55	
Geom. Tegning						1			1			1			1	6	
Naturhistorie					a ² b ²			a ² b ²			a ² b ²		a ² b ²			16	
Naturlære	3			2		2			+ M ²							9	
Skrivning											a + 1r - 1 b + 1r - 1					4	
Sang	1			1				a + b ¹			a + b ¹					5	
Sammensang for alle klasser	1			1				1			1				1		
Gymnastik	4			4				4			a ⁴ b ⁴		a ⁴ b ⁴			28	
Ialt ugentl. Tm.	2	34	2	36	21	15	21	20	16	20	15	21	15	20	16	20	385

3. Disciplene.

Ved Udgivelsen af Indbydelsesskriftet for forrige Aar var Disciplenes Antal 162. Af disse dimitteredes 6 stud. Disciple og 10 Realdisciple; 4 udgik efter 4de stud. Klasses Hovedexamen, nemlig: *M. J. Chr. Gredsted*, *H. M. Larsen*, *N. L. Toft* og *A. Kirchheimer*. Før Examen udmeldtes *O. Kerstens* af 2den Realklasse, og ved Døden mistede Skolen en særdeles elskværdig og haabefuld Discipel i *C. W. Christensen* af 3dje stud. Klasse. Efter Examen udmeldtes 2 Disciple, nemlig: *A. Holm* af 5te Klasse og *E. Pedersen* af 1ste stud. Klasse.

I 6te Klasse forblev 1 Discipel, som ikke indstillede sig til Afgangsexamen.

Fra 5te Klasse opflyttedes 15 i 6te Klasse, og 7 opflyttedes ikke, men af disse fik 1 Tilladelse til at undervises med 6te Klasse, og 1 forlod Skolen.

Fra 4de studerende Klasse opflyttedes 9 i 5te Klasse, men af disse forblev efter eget Ønske 1 i 4de Klasse; 3 forlod Skolen og 2 opflyttedes ikke.

Fra 3dje studerende Klasse opflyttedes 23 i 4de studerende Klasse, og 4 opflyttedes ikke.

Fra 3dje Realklasse opflyttedes 12 i 4de Realklasse, og 1 opflyttedes ikke.

Fra 2den studerende Klasse opflyttedes 13 i 3dje studerende Klasse, og 2 opflyttedes ikke.

Fra 2den Realklasse opflyttedes 16 i 3dje Realklasse, og 2 opflyttedes ikke.

Fra 1ste studerende Klasse opflyttedes 14 i 2den studerende Klasse, og 9 opflyttedes ikke.

Fra 1ste Realklasse opflyttedes 8 i 2den Realklasse, og 1 opflyttedes ikke.

Af Disciplene vare altsaa 138 tilbage i Skolen efter Examenerne.

Inden det nye Skoleaars Begyndelse udmeldtes 2 Disciple, nemlig: *J. Vang* af 3dje studerende Klasse, *F. E. A. Hansen* af 2den Realklasse, og ved Døden mistede Skolen en vakker Elev i *J. I. Milling* af 4de studerende Klasse, der tidligere i lang Tid havde været hjemsogt med legemlig Svaghed, men trods sin daarlige Helbredstilstand mod Skoleaarets Slutning dog med Iver forberedte sig til Examen.

Ved Begyndelsen af Skoleaaret 1889—90 var der altsaa 135 Disciple fra forrige Skoleaar, 45 nye Di-

sciple optoges og i Aarets Løb desuden 3. I Løbet af Skoleaaret ere 13 Disciple udgaaede.

Disciplenes Antal er altsaa nu 170.

Ved Skoleaarets Begyndelse optoges 45 Disciple:

i 5te Klasse

1. Niels Sophus Marinus *Bentzen* (f. d. 13de December 1870, S. af Gaardejer Anton B., Sølvsten ved Hammel),

i 4de studerende Klasse

2. Hjalmar Kryger *Kiær* (f. d. 20de December 1871, S. af afdøde Borgmester K. i Næstved),

i 3dje studerende Klasse

3. Hack *Kampmann* (f. d. 16de December 1875, S. af Herredsfoged K. i Hjørring), 4. Enoch *Storm*, (f. d. 3dje Marts 1873, S. af Oberstløjtnant S. i Aalborg),

i 3dje Realklasse

5. Martin Laurits Peter *Jensen* (f. d. 19. Februar 1875, Plejesøn af Postkontrahent Kjærsgaard),

i 2den studerende Klasse

6. Carl André Brummé (f. d. 18de Juni 1875, S. af Hotelejer B. i Aalborg),

i 2den Realklasse

7. Johannes Immanuel *Krag* (f. d. 4de Oktober 1874, S. Møllejejer K. i Svenstrup),

i 1ste studerende Klasse

8. Albert *Abel* (f. d. 25de Juli 1878, S. af Grosrerer A. i Aalborg), 9. Johannes Emanuel *Andreassen* (f. d. 2den Juni 1877, S. af Bogbinder A. i Aalborg), 10. Vilhelm Christian *Agerschou* (f. d. 27de Marts 1878, Søn af Kjøbmand A. i Nørre-Sundby), 11. Kai *Reumert* Agerholm (f. d. 19de April 1878, Adoptivsøn af Kjøbmand Reumert i Aalborg), 12. Aage Immanuel Tang *Barfod* (f. d. 2den Februar 1878, S. af Hospitalsforstander B. i Aalborg), 13. Julius *Bendtzen* (f. d. 26de Oktober 1876, S. af Kjøbmand P. G. B. i Aalborg), 14. Johannes *Bisgaard* (f. d. 18de November

1877, S. af afdøde Sagfører B. i Aalborg), 15. Andreas Emil Rossing *Bodenhoff* (f. d. 8de Juli 1878, S. af afdøde Skibskaptajn B. i Hals), 16. Søren Peter *Cortsen* (f. d. 1ste Maj 1878, S. af Stabssergent C. i Aalborg), 17. Jens Bruunsgaard *Dahl* (f. d. 31te December 1876, S. af Gaardejer D. i Gug), 18. Povl Henrik Vilhelm *Duus* (f. d. 16de April 1877, S. af Vinhandler D. i Aalborg), 19. Edvard Julius Johannes *Elmquist* (f. d. 18de Februar 1876, S. af Overretssagfører E. i Aalborg), 20. Werner Christian Lassen *Haubroe* (f. d. 1ode Februar 1878, S. af Fabrikant W. H. i Aalborg), 21. Eskild Wang *Horn*, (f. d. 27de September 1877, S. af afdøde Kjøbmand H. i Aalborg), 22. Jacob *Kjellerup* (f. d. 29de Juni 1877, S. af Proprietær K. til Birkumgaard), 23. Georg Peter Andreas Møsting *Krag* (f. d. 28de Januar 1876, S. af Sognepræst K. i Guldbjerg paa Fyn), 24. Kristian Smith *Lorentzen* (f. d. 19de August 1877, S. af afdøde Løjtnant Proprietær L. i Sulsted), 25. Niels Peter Ahlmann *Lorentzen* (f. d. 19de Februar 1878, S. af Læge L. i Aalborg), 26. Niels Holger *Petersen* (f. d. 6te Oktober 1877, S. af afdøde Kjøbmand E. P. i Aalborg), 27. Ove Cecilus *Poulsen* (f. d. 31te August 1878, S. af Skomagermester P. i Aalborg), 28. Julius Paludan *Seelorf* (f. d. 28de September 1878, S. af Fabrikant S. i Aalborg), 29. Knud Peter *Tommerup* (f. d. 25de Februar 1878, S. af Sognepræst T. i Nørre Tranders),

i 1ste Realklasse

30. Hans Aage *Bjerre* (f. d. 19de Januar 1876, S. af Herredsfoged B. i Blokhus), 31. Adolf Harald Eduard *Bøving* (f. d. 5te December 1876, S. af Proprietær B. til Gjersholt), 32. Henrik *Eriksen* (f. d. 19de Juni 1874, S. af Gaardejer Erik Christensen, Erstedgaard ved Støvring), 33. Erhard Christian Casimir Voetmann *Frost* (f. d. 4de Maj 1877, S. af afdøde Proprietær F. til Klitgaard), 34. Louis Carl *Gleerup* (f. d. 17de September 1877, S. af Agent for Skive Svine-slagteri G. i Aalborg), 35. Hans Jørgen Christian *Hansen* (f. d. 3dje Marts 1877, S. af Proprietær H. til Gjøttrup), 26. Jacob Vallentin *Hjorth* (f. d. 14de November 1875, S. af Proprietær H. til Thustrup), 37. Christian Albert *Jensen* (f. d. 1ode September 1876, S. af Arbejdsmand J. i Aalborg), 38. Johan Marinus

Jensen (f. d. 27de April 1876, S. af Proprietær J. til Brorholt), 39. *Paul Krarup* (f. d. 1ode Maj 1877, S. af Partikulier K. i Aalborg), 40. *Aage Axel Kjer* (f. d. 5te Juli 1877, S. af afdøde Tobaksfabrikant E. K. i Aalborg), 41. *Henrik Christian Vilhelm Larsen* (f. d. 8de December 1875, S. af Kjøbmand L. i Blokkhus), 42. *Marius Mammen* (f. d. 6te Marts 1877, S. af Smedemester M. i Aalborg), 43. *Anders Michael Nørgaard* (f. d. 1ode Januar 1878, S. af Gaardejer N. i Nørre Sundby), 44. *Karl Ernst Vilhelm Paulsen* (f. d. 13de Juni 1875, S. af Justitsraad P. paa Livø), 45. *Carl Rise* (f. d. 4de April 1876, S. af Arbejdsmand R. i Aalborg).

I Aarets Løb optoges 3 Disciple:

i 3dje studerende Klasse

1. *Mikael Frederik Blichfeld* (f. d. 4de September 1875, S. af Provst M. F. K. B. i Lundager),

i 2den Realklasse

2. *Edvard Pedersen* (f. d. 8de Januar 1874, S. af afdøde Gaardmand Peder Simonsen i Grindsted),

i 1ste Realklasse

3. *Niels Røbild* (f. d. 17de Januar 1878, S. af Kommissionær A. C. R. i Aalborg).

I Aarets Løb ere udgaaede:

1. *H. M. F. Halkier* (fra 1ste Oktober), 2. *O. Olufsen*, 3. *J. Esbensen* og 4. *W. A. F. Branth* af 3dje Realklasse; 5. *J. F. Bergsøe*, 6. *V. A. Øhlenschläger*, 7. *C. A. Brummé* af 2den studerende Klasse; 8. *M. F. R. Ravnborg*, 9. *J. I. Krag*, 10. *J. H. Andersen* af 2den Realklasse; 11. *A. A. Kjer*. 12. *O. C. Malling* og 13. *J. M. Jensen* af 1ste Realklasse, alle fra 1ste April.

I følgende Navneliste anføres Disciplene i de 5 nederste Klasser i den Orden, som tilkommer dem efter Middeltallet af de Nummere, som de have haft i de forløbne Maaneder af Skoleaaret, Disciplene i 6te Klasse, i hvilken der ikke gives daglige Karakterer, derimod i den Orden, hvori de have siddet hele Skoleaaret efter Udfaldet af 5te Klasses Aarsexamen. De med * betegnede Disciple ere optagne i dette Skoleaar.

I Fortegnelsen betegnes Realdisciplene ved et efter deres Navn tilføjet R.

6te Klasse.

1. O. Baggild. 2. F. K. Ravn. 3. P. T. Hald. 4. G. E. W. Hansen. 5. J. F. R. Christensen. 6. J. L. Mortensen. 7. C. C. M. Boisen. 8. B. Blicher. 9. V. E. E. Petersen. 10. A. V. O. Rafn. 11. H. H. Møller. 12. B. Scholten. 13. L. C. V. Jarsen. 14. J. F. Wahl. 15. A. Reysdorph. 16. C. Sørensen (deltog paa Grund af Sygdom ikke i Aarsexamen for 1889).

5te Klasse.

1. V. E. Andersen. 2. R. L. Michelsen. 3. *N. S. M. Bentzen. 4. H. Kirkeby. 5. H. J. A. B. Secher. 6. H. B. Worm. 7. A. P. Forman. 8. V. C. Silkeborg. 9. I. H. Hasselbalch. 10. C. C. K. Pedersen. 11. C. A. Diechmann. 12. V. Larsen. 13. M. E. Hazthausen. 14. J. P. C. P. Haubroe. 15. C. E. M. Buhl (undervist med 6te Klasse).

4de Klasse a.

1. S. Bergsøe. 2. C. P. Højbjerg. 3. K. E. S. Pedersen. 4. N. G. Michelsen. 5. L. J. Møller. 6. R. Olufsen. 7. W. A. Jensen, R. 8. A. J. Andersen. 9. H. C. Dyhr. 10. I. E. Ruhlff. 11. C. V. Sejelcke. 12. C. C. Bertelsen, R. 13. I. A. Flensborg, R. 14. K. K. Holm, R. 15. P. A. Holm. 16. F. C. G. Bøving.

4de Klasse b.

1. K. Nielsen, R. 2. W. M. L. Petersen, R. 3. J. V. Broe. 4. M. P. Madsen. 5. A. Kellermann. 6. E. Schæffer. 7. P. P. Molgaard. 8. J. C. G. Holdt. 9. P. Bendtsen, R. 10. *H. K. Kiær. 11. L. E. V. Lauritsen. 12. N. R. B. Jensen, R. 13. P. M. Hansen. 14. A. E. Hald, R. 15. N. C. Poulsen. 16. H. C. G. Eriksen. 17. A. E. Bisgaard. 18. J. C. Andersen, R. 19. J. A. Jensen. 20. H. Brønnum, R. 21. H. J. Wibroe. 22. K. H. E. Wraae, R.

3dje Klasse a.

1. *C. A. M. Petersen*, M. 2. *J. V. Larsen*, M. 3. *H. Færch*. 4. *J. Kirkeby*. 5. *P. Østergaard*. 6. *A. B. Astrup*, R. 7. *L. A. Hansen*, R. 8. *H. C. C. Løchte*. 9. *J. F. Obel*, R. 10. *C. Christensen*. 11. *F. T. Diechmann*, R. 12. *M. Jensen*, R. 13. *A. Henius*, R. 14. *O. M. Møller*. 15. *K. E. Dyhr*, R.

3dje Klasse b.

1. *E. L. Kirchheiner*, M. 2. *E. P. P. Steer*. 3. *E. T. N. Krüger*, R. 4. *M. Mortensen*, R. 5. **H. Kampmann*. 6. *F. C. V. Scheel*, R. 7. *O. Hald*, R. 8. **M. L. P. Jensen*, R. 9. *H. V. Kirkeby*, M. 10. *S. Haubroc*. 11. *N. K. Hansen*, R. 12. *C. H. L. Paulsen*, R. 13. **E. Storm*, M. 14. *A. V. Krarup*. 15. *F. T. Herskind*, R. 16. *E. B. Ramsing*. 17. **M. F. Blichfeld* (fra 1ste April).

2den Klasse a.

1. *S. K. Nielsen*. 2. *A. K. Pedersen*. 3. *H. C. Hasselbalch*. 4. *M. C. R. Kuhlmann*. 5. *P. C. K. T. Barfod*. 6. *P. C. C. F. Skel-Gjorling*. 7. *O. Toppenberg*. 8. *N. P. Bendtzen*. 9. *A. C. Andersen*, R.

2den Klasse b.

1. *H. J. Rafn*. 2. *F. Tønnesen*. 3. *P. J. Petersen*, R. 4. *C. E. Teisen*, R. 5. *E. Pedersen*, R. 6. *N. H. Aabye*. 7. *K. Salicath*. 8. *J. V. Eriksen*, R. 9. *F. Nielsen*, R. 10. *H. Rechnitzer*. 11. *O. V. Justesen*, R. 12. *A. P. Dencker*. 13. *H. C. Ferslew*, R. 14. *D. Rechnitzer*, R.

1ste Klasse a.

1. **V. Chr. Agerschou*. 2. **A. J. T. Barfod*. 3. **N. P. A. Lorentzen*. 4. **S. P. Cortsen*. 5. *C. F. Møller*. 6. **K. P. Tommerup*. 7. **J. P. Seedorff*. 8. **A. E. R. Bodenhoff*. 9. **P. Krarup*, R. 10. **J. Bendtzen*. 11. **H. Friksen*, R. 12. *S. E. Schultz*, R. 13. **Chr. A. Jensen*, R. 14. **J. Kjellerup*. 15. **H. A. Bjerre*, R. 16. **A. M. Nørgaard*, R. 17. **E. J. J.*

Elmquist. 18. **A. H. E. Bøving*, R. 19. **P. H. V. Daus*. 20. **M. Mammen*, R. 21. *H. C. R. Ravnborg*. 22. *E. J. Wahl*. 23. **J. B. Dahl*. 24. **H. C. V. Larsen*, R.

Iste Klasse b.

1. **C. Risc*, R. 2. *V. Bisgaard*, R. 3. **N. H. Petersen*. 4. **K. E. V. Paulsen*, R. 5. *E. Valeur*. 6. *E. Salicath*. 7. *A. N. Flensborg*. 8. **W. Chr. L. Haubroe*. 9. **J. V. Hjorth*, R. 10. **G. P. A. M. Krag*, R. 11. **E. V. Horn*, R. 12. **H. J. C. Hansen*, R. 13. **J. E. Andreasen*. 14. **L. C. Glycerup*, R. 15. **A. Abel*. 16. **E. Chr. C. V. Frost*, R. 17. **O. C. Poulsen*. 18. **K. Reumert*. 19. **K. S. Lorentzen*. 20. *P. Weile*. 21. **J. Bisgaard*. 22. **N. Ræbild*, R.

4. Skolens Beneficier.

Ansøgninger om Skolens Beneficier indgives til Rektoren i Slutningen af Avgust. De skrives paa Skemaer, som udleveres hos Skolens Pedel.

A. *De Beneficier, hvortil Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet udnævner* efter Rektors Indstilling, have i 1889—90 været tildelte følgende Disciple:

Fri Undervisning og højeste Stipendium (100 Kr.):

O. B. Bøggild, J. F. R. Christensen, Chr. Sørensen, P. T. Hald (alle af 6te Klasse).

Fri Undervisning og mellemste Stipendium (70 Kr.):

J. L. Mortensen (6te Klasse).

Fri Undervisning og laveste Stipendium (40 Kr.):

V. C. Silkeborg (5te Klasse), M. P. Madsen, (4de stud. Klasse).

Undervisning for halv Betaling og laveste Stipendium (40 Kr.): H. J. A. B. Secher (5te Kl.)

Fri Undervisning: R. Olufsen, L. J. Møller, S. Bergsøe, C. P. Højbjerg, J. V. Broe, A. Kellermann (alle af 4. S.), W. M. L. Petersen, N. R. B. Jensen, P. Bendtsen (alle af 4. R.), E. L. Kirchheiner, E. P. P. Stær (begge af 3. S.), M. Mortensen (3. R.)

Undervisning mod halv Betaling: B. Blicher (6te Kl.), C. E. S. Pedersen, N. Chr. Poulsen, H. Chr. G. Eriksen, J. A. Jensen, L. E. V. Lauritzen, J. Chr. G. Holdt (alle af 4. S.), J. A. Flensborg, K. H. E. Wraae, A. E. Hald, J. Chr. Andersen (alle af 4. R.), H. Færch, H. C. C. Løchte, A. V. Krarup (alle af 3. S.), A. B. Astrup, J. F. Obel, E. Th. N. Krüger, F. C. V. Scheel og O. Hald (alle af 3. R.), J. F. Bergsøe, S. K. Nielsen (begge af 2. S.)

Højeste Stipendium (100 Kr.): H. Kirkeby, V. E. Andersen, R. L. Michelsen, A. P. Forman, V. Larsen (alle af 5te Kl.), N. G. Michelsen og P. P. Mølgaard (begge af 4. S.)

- B. *E. Taubers Jubellegat*, hvortil Rektor udnævner, tildeltes O. B. Bøggild og P. T. Hald (begge af 6te Klasse).
- C. *Det Thuresonske Legat* for uformuende Forældres Sønner, fødte i Aalborg, til hvilket Byens Magistrat i Forening med Rektor udnævner, tildeltes Student J. C. B. Krarup, Disciplene P. T. Hald (6te Kl.) V. E. Andersen (5te Kl.), E. L. Kirchheiner (3dje S.) og S. P. Cortsen (1ste S.) (omtrent 24 Kr. til hver). Den afdode Discipel C. W. Christensen tidligere tildelte Portion udbetaltes overensstemmende med Fundatsen for et Aar efter hans Død til hans Forældre.
- D. *Det Moltkeske Legat* for Embedsmænds Sønner, hvortil Lensgreve Moltke til Bregentved udnævner, blev oppebaaret af H. Kirkeby (5te Kl.) og S. Bergsøe (4de Kl.) (80 Kr. til hver).
- E. *De Kyndeske Præmier* (8 Kr. til hver) tilkjendtes efter Hovedexamen i 1889 for de to bedste *franske* Stile i hver af de to øverste Klasser J. Chr. B. Krarup og V. Bie af 6te Kl., F. K. Ravn og J. F. R. Christensen af 5te Kl., samt for de to bedste *latinske* Stile i 4de Kl. H. M. Larsen og A. P. Forman.
- F. *Af Flidsbelønninger* for Dimitterede tilfaldt den *Reitzerske* (omtr. 10 Kr.) J. Chr. B. Krarup, den *Thestrupske* (omtr. 6 Kr.) tilkjendtes ligeledes J. Chr. B. Krarup.
- G. *Nis Nissens Legat* fordeltes ved Lærerkollegiets

Beslutning af 11te December 1889 paa følgende Maade:

- I. Af de $\frac{4}{5}$, i alt 853 Kr. 40 Ø., for uformuende Disciple, der vise god Opførsel, tildeltes der O. B. Bøggild 73 Kr. 40 Ø., J. F. R. Christensen, J. L. Mortensen, Chr. Sørensen og P. T. Hald hver 70 Kr. (alle af 6te Kl.),
 V. E. Andersen og A. P. Forman hver 40 Kr., R. L. Michelsen 30 Kr., V. Larsen og V. Chr. Silkeborg hver 15 Kr. (alle af 5te Kl.),
 S. Bergsøe, C. P. Højbjerg hver 50 Kr., J. V. Broe, A. Kellermann, P. P. Mølgaard hver 40 Kr., N. G. Michelsen 30 Kr., L. J. Møller, M. P. Madsen, J. Chr. G. Holdt hver 20 Kr., H. Chr. G. Eriksen 10 Kr. (alle af 4. S.)
 J. F. Bergsøe 10 Kr. og S. K. Nielsen 30 Kr. (begge af 2. S.)
- II. Af den $\frac{1}{5}$, i alt 213 Kr. 35 Ø., for Disciple, som udmærke sig ved Flid og Sædelighed, men egentlig ikke behøve Understøttelse, tildeltes der F. K. Ravn 43 Kr. 35 Ø. (6te Kl.),
 N. S. M. Bentzen 40 Kr., J. H. Hasselbalch 10 Kr. (begge af 5te Kl.),
 H. Kampmann 10 Kr. (3dje S.),
 P. Chr. K. T. Barfod, H. C. Hasselbalch, M. Chr. R. Kuhlmann, A. K. Pedersen hver 10 Kr. (alle af 2 S.),
 S. P. Cortsen 40 Kr., V. Chr. Agerschou, A. J. T. Barfod, N. P. A. Lorentzen hver 10 Kr. (alle af 1. S.)
 Af de tildelte Portioner af Nissens Legat udbetales det halve Beløb for Juleferien, og Resten oplægges, til Discipelen har taget Afgangsexamen fra 6te Klasse.
- III. De hjemfaldne Oplagspenge, 55 Kr., tildeltes Student J. Chr. B. Krarup.
- II. Af Renterne for 1888—89 af *Godsejer, cand. juris N. E. W. Hansens Legat* betaltes Udgifterne til Vedligeholdelsen af Etatsraad Taubers Gravsted (5 Kr.) Af Restbeløbet (235 Kr.) tildeltes der efter Rektors Bestemmelse Carl Rise af I R 35 Kr., og Restbeløbet anvendtes til Anskaffelse af et Scioptikon tillige med et Antal Fotogrammer.

5. Uddrag af Skolens Regnskab for Finansaaret 1889–90.

A. Skolens Kasse.

Indtægt.

1.	Kassebeholdning fra forrige Aar	2786	Kr.	83	Ø.
2.	Jordebogsindtægter og Indtægter af Kirker og Præstekald	11050	—	02	—
3.	Renter af Skolens Kapital og Kassebeholdning	165	—	82	—
4.	Teilmanns Legat og Renter af Bibliothekets Kapital	45	—	23	—
5.	Skolekontingenter	17672	—	50	—
6.	Indtægt af Aalborg Hospital	828	—	16	—
7.	Forskjellige Indtægter	341	—	87	—
8.	Indtægt af Lejestedet	590	—	»	—
9.	Tilskud fra Skolefonden	35000	—	»	—
10.	Indholdt til Dækning af Præmier til Livrenteselskabet	700	—	35	—
				<hr/>	
		69180	Kr.	78	Ø.

Udgift.

1.	Tienderefusioner	1154	Kr.	85	Ø.	
2.	Skatter og Afgifter af Tiender.	878	—	68	—	
3.	Udgifter ved Avktion over Tiender	33	—	30	—	
4.	a. Lønninger til faste Lærere	31785	—	14	—	
	b. Inspektører og Bibliothekar	500	—	»	—	
	c. Pedel og Fyrbøder	725	—	»	—	
5.	Timeundervisning	5015	—	18	—	
6.	Pensioner	1838	—	20	—	
7.	Udgiften til Lejestedet	530	—	78	—	
8.	Bibliothek og Samlinger	1409	—	41	—	
9.	a. 1. Skolebygningens Vedligeholdelse	498	—	77	—	
	2. Hovedreparationer	»	—	»	—	
	b. Leje af Skolelokaler	50	—	»	—	
	c. Inventariets Vedligeholdelse	855	—	65	—	
	d. Godtgjørelse for Fribolig	500	—	»	—	
10.	Brændsel og Belysning	2457	—	02	—	
11.	Skatter	705	—	07	—	
12.	a. Rengjøring	582	—	25	—	
				<hr/>		
		Lateris	49159	Kr.	30	Ø.

	Transport	49519	Kr. 30 Ø.
b.	Porto, Protokoller og Skrive- materialier	328	— 99 —
c.	Program og Skolehøjtidelig- heder	331	— 25 —
d.	Andre Udgifter	187	— 20 —
13.	Regnskabsføring	680	— » —
14.	Skydning	303	— 07 —
15.	Præmier til Livrenteselskabet	700	— 35 —
16.	Ny Skolebygning	15905	— 53 —
17.	Kassebeholdning	1225	— 09 —
		<u>69180</u>	Kr. 78 Ø.

B. Stipendiefond.

Indtægt.

1.	Kassebeholdning fra forrige Aar	43	Kr. 34 Ø.
2.	Oplagspenge i Sparekassen	2041	— 48 —
3.	Renter af Kapitaler og Oplags- penge	1533	— 47 —
		<u>3618</u>	Kr. 29 Ø.

Udgift.

1.	Udbetalte Præmier og Oplags- penge	1068	Kr. 76 Ø.
2.	Thuresons Legat	140	— 70 —
3.	Renter af Bibliothekets Kapital	5	— 23 —
4.	Regnskabsføring	30	— 07 —
5.	Oplagspenge i Sparekassen	1926	— 75 —
6.	Kassebeholdning	446	— 18 —
		<u>3618</u>	Kr. 29 Ø.

C. Taubers Legat

er udbetalt i Juni og Januar, hver Gang med 40 Kr.

D. Nissens Legat.

Indtægt.

1.	Kassebeholdning fra forrige Aar	»	Kr. » Ø.
2.	Oplagspenge i Sparekassen	1348	— 85 —
3.	Renter af Kapitaler og Oplags- penge	1106	— 75 —
		<u>2455</u>	Kr. 60 Ø.

Udgift.

1. Oplagspenge til Kandidater	440	Kr.	»	Ø.
2. Halvdelen af Renter til Disciple	533	—	37	—
3. Regnskabsføring	40	—	»	—
4. Oplagspenge i Sparekassen	1442	—	23	—
5. Kassebeholdning	»	—	»	—
	<hr/>			
	2455	Kr.	60	Ø.

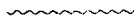
E. Hansens Legat.

Indtægt.

Renter af Kapitalen	240	Kr.	»	Ø.
-------------------------------	-----	-----	---	----

Udgift.

1. Taubers Gravsted	5	—	»	—
2. Videnskabelige Apparater	196	—	06	—
3. Understøttelse til en Discipel	35	—	»	—
4. Kassebeholdning	3	—	94	—
	<hr/>			
	240	—	»	—

6. Oversigt over, hvad der er læst eller præsteret i Skoleaaret 1889—90.

Dansk.

6te Klasse (Henningsen): Winkel Horns Litteraturhistorie; specielt læst Holberg. Rigelige Prøver forelæste af Forfatterne. 1 Stil før Jul hver Uge, siden hver fjortende Dag. Der er da Ugen forud leveret Disposition. Svensk efter Hammerich.

5te Klasse (Henningsen): Winkel Horns Litteraturhistorie til S. 89 med Oplæsning efter S. Müllers Haandbog til Wessel incl. Stil som sjette Klasse. Svensk efter Hammerich.

IV a S (Henningsen): Oplæsning efter S. Müllers Haandbog og desuden Oehlenschlägers Vaulunders Saga, Helge, Yrsa og Hroars Saga.

IV b S (Wiwel): Oplæsning af Oehlenschlägers Hakon Jarl, Palnatoke, Holbergs den Stundesløse samt mindre Arbejder af Oehlenschläger,

Blicher, Baggesen, H. C. Andersen, P. M. Møller, Paludan-Müller, Chr. Winther, enkelte Digte, Kæmpeviser, Eddasange. i Stil om Ugen.

IV R (Rasmussen): Dorph: Græsk-romersk Mythologi. Af Forf. læst og repeteret, hvad der opgives til alm. Forberedelsesexamen. i Stil om Ugen.

III S (Wiwel): Oplæsning efter danske Forfattere samt Kæmpeviser, Sagastykker; Völuspaa i Oversættelse. Nordisk Mythologi efter Sig. Müller. i Stil om Ugen.

III R og *III M* (Wiwel): Oplæst: Holberg: Peder Paars iste Del og Erasmus Montanus; Oehenschläger: Erik og Abel, Nordens Guder, Ørvarodds Saga; Blicher: Kjeltringliv og Ak hvor forandret! Hostrup: Intrigerne og Soldaterløjer; enkelte Digte, Kæmpeviser, Smaasagac; Völuspaa i Oversættelse. Opl. og Analyse efter Wulffs Læsebog. Nordisk Mythologi efter Sig. Müller. Grammatiken repeteret. i Stil om Ugen.

II S (Wiwel): Wulffs Læsebog for Mellemlærerne benyttet til Oplæsning og Analyse; nogle mindre Arbejder af Holberg, Oehenschläger, H. C. Andersen og Hostrup ere oplæste, flere Digte lærte uden ad. Grammatiken repeteret. i Stil om Ugen (Gjengivelse af et kjendt Stof eller lettere frie Skildringer).

II R (Panduro): Wulffs Læsebog for Mellemlærerne benyttet til Oplæsning og Analyse, enkelte af Holbergs og Hostrups Komedier samt et Par af Blichers Noveller ere oplæste for Eleverne; flere Digte lærte uden ad. Grammatiken repeteret. i Stil om Ugen.

I a S (Wiwel): Oplæsning, Gjenfortælling og Analyse efter Wulffs Læsebog for Mellemlærerne. Flere Digte lærte efter samme Bog. Wulffs Sprog-lære. Hver Uge i Stil, mest Gjenfortælling og Diktat.

I b S (Panduro): Som *I a S*.

I R (Wiwel): Som *I a S*.

Oldnordisk.

6te Klasse (Henningsen): Wimmers Læsebog, S. 55—121. Iversens Grammatik.

5te Klasse (Henningsen): Wimmers Læsebog til S. 55. Iversens Grammatik.

Tysk.

6te Klasse (Rektor): Goethe: Egmont; Lessing: Nathan der Weise. Maanedslæsning: Skouboe: Tyske Læsestykker. Extemporallæsning i Franz Knauths Auswahl deutscher Gedichte. Ankjærs Formlære og Funchs Syntax repeterede.

5te Klasse (Rektor): Schiller: Maria Stuart. Maanedslæsning: Goethes Aus meinem Leben I, udg. af Dr. Nørdike i Velhagen og Klasings Sammlung deutscher Schulausgaben. Extemporeret efter Hjorts Læsebog og Franz Knauths Auswahl deutscher Gedichte med Oplysningerne om Forfatterne.

IV a S (Panduro): Hjorts Læsebog, I B. S. 146—83, 341—61, II B. S. 152—68, 3—33. Efter Kellers Mustersamml. 50 Sider. Ex tempore efter Hauffs Märchen og Hjorts Læsebog. Som Maanedslæsning: Schiller: »Die Jungfrau von Orleans« og 30 Sider af Hjorts Læsebog. Det meste af Funchs Syntax læst og repeteret; Ankjærs Formlære repeteret.

IV b S (Panduro): Hjorts Læsebog I B. S. 146—164, 195—215, 315—324, 391—414, II B. S. 3—33. Iøvrigt som IV a S.

IV R (Panduro): Hjorts Læsebog I B. S. 88—122, 127—145, 235—263 og rep., hvad der desuden opgives til Examen. Kellers Mustersammling S. 18—40, 56—61, 67—71, 81—88, 97—106, 108—110, 121—124. Ex tempore efter Hauffs Märchen og Hjorts Læsebog. Læst og rep. Funchs Syntax og rep. Ankjærs Formlære.

III S (Rektor): Hjorts Læsebog, 5te Udgave, S. 164—173, 183—186, 195—231. Extemp. i Hauffs Märchen. Ankjærs Formlære rep.

III R (Panduro): Hauffs Märchen, S. 230—253, Hjorts Læsebog, I. Crs. S. 71—88, 146—156, 164—173. Formlæren læst og repeteret.

II S (Rektor): Kapers Læsebog (5te Udg.), S. 77—127. Ankjærs Formlære læst og repeteret.

II R (Panduro): Kapers Læsebog (5te Udg.), S. 100—167, 187—196. Ankjærs Formlære repeteret.

I a S (Rektor): Kapers Læsebog (5te Udg.), S. 62—66, 69—72, 77—106. Ankjærs Formlære.

I b S (Panduro): Kapers Læsebog (5te Udg.),

S. 27—56, 77—89. Det vigtigste af Formlæren efter Ankjær.

I R (Panduro): Kapers Læsebog, S. 27—89. Det vigtigste af Formlæren efter Ankjær.

Fransk.

6te Klasse (Fabritius): Pios Grammatik læst og repeteret. 2 Stile om Ugen, dels hjemme, dels paa Skolen (dog i sidste Halvaar hveranden Uge kun 1) efter Giedes Stilovelsér, 2den Udg. Baade Lektie-læsning og Extemporallæsning dels efter Herrig et Burguy: La France littéraire, dels efter Baruël og Michelsen: Franske Prosastykker. Maanedslæsning i Nouvelles pittoresques, p. 66 til Enden.

5te Klasse (Rasmussen): Pios Grammatik læst fra § 58 til § 110. Efter Giedes Stilovelsér, 2den Udg., og Jung ugentlig 2 Hjemmestile samt mundtlig Oversættelse. Baruël og Michelsen: Franske Prosastykker læst statarisk Stykkerne af Quinet, Mérimée, Thiers og V. Hugo. Extemporal- og Hjemmelæsning i samme Bog samt i Herrig & Burguy: la France littéraire, og i Nouvelles pittoresques.

IV a S (Fabritius): Læst Borrings Études littéraires, 8de Udg., S. 4—23, 49—65. Maanedslæsning i Nouvelles pittoresques. Repeteret det, som opgives til Afgangsexamen. Formlæren repeteret.

IV b S (Fabritius): Læst samme Bog som IV a S, p. 4—23, 49—65, 122—35. Iøvrigt som IV a S.

4 R (Fabritius): Borrings Études littéraires, 8de Udg., læst S. 179—194, 206—217. Maanedslæsning i Nouvelles pittoresques. Repeteret det, som opgives til Afgangsexamen. Garrigues' Formlære repeteret.

III S (Fabritius): Borrings Études littéraires, 8de Udg., S. 4—13, 122—50, 174—79, 184—206. Repeteret de første 30 Sider. Garrigues' Formlære til Adverbiérne.

3 R (Rasmussen): Borrings Etudes littéraires 8de Udg., S. 13—23, 86—96, 122—150, 174—179, 184—194, 224—232. Garrigues' Formlære.

II S (Rasmussen): Pios Læsebog for Mellemklasserne, S. 22—26, 53—58, 71—80, 106—110, 142

—174. Pios Grammatik: Verberne repeterede, Substantiver, Adjektiver og Pronomener.

2 *R* (Fabritius): Pios Læsebog for Mellemklasserne, S. 40—46, 69—106. Gramm. efter Garrigues: De uregelmæssige Verber fra croire, repeteret alle de uregelm. Verber.

I a S (Rasmussen): Pios Læsebog for Mellemklasserne, S. 1—21, 40—47, 71—74. Pios Grammatik: De regelmæssige Verber og de to første Klasser af de uregelmæssige.

I b S (Rasmussen): Pios Læsebog for Mellemklasserne, S. 1—28. Grammatik som *I a S*.

1 *R* (Rasmussen): Pios Læsebog for Mellemklasserne, 5te Udg., S. 1—21, 40—47. Af Garrigues' Grammatik: De regelmæssige Verber og de to første Klasser af de uregelmæssige.

Engelsk.

6te *Kl.* (Herskind): 24 Sider af Listovs Læsestykker, 2den Afdeling og 128 Sider af Hansen og Magnussens Læsebog for ældre Begyndere. Rosings Formlære læst og repeteret. Enkelte Timer Extemporallæsning af Hansen og Magnussens Læsebog, 2den Del.

5te *Kl.* (Herskind): Hansen og Magnussens Læsebog, 1ste Del, læst og til Dels repeteret.

IV *R* (Fabritius): Løkkes Læsebog for Mellemklasserne S. 15—23, 25—26, 29, 39—59, 64—66, 74—75, 77—96, 124—129, 221—238. Charles Dickens A Christmas carol, 1ste Halvdel. En Version ugentlig, i det sidste Halvaar i hver anden Uge. Efter Løkkes Grammatik Formlæren.

III *R* (Herskind): Listovs Læsestykker, 2den Afdeling, S. 178—204, Løkkes Læsebog for Mellemklasserne S. 1—33 samt alle Digtene. Løkke: Engelsk Grammatik til Skolebrug: Formlæren repeteret. En Version ugentlig.

II *R* (Nielsen): Listovs Læsestykker, 2den Afdeling, S. 3—41, 61—103, 184—224. Løkke: Engelsk Grammatik til Skolebrug, 32—74.

I *R* (Herskind): Listovs Elementarbog Stk. 1—30.

Latin.

6te Kl. (Henningsen): Ciceros Cato major og og Talen pro Archia; 3dje Bog af Senecas Breve; af Tacitus' Annaler S. 92—143 i Brickas og Thomsens Udvalg; af Madvigs carmina selecta: Tibul, Juvenal og Martial; Horats, Brevenes 1ste og 2den Bog samt ars poetica. Det af Forfatterne tidligere læste, der opgives til Afgangsprøven, er repeteret. Tregders Litteraturhistorie til Aar 117 efter Kr. Thomsens Antikviteter repeterede. Madvigs Grammatik benyttet til Henviisninger. 1 Version ugentlig. Extemporrallæsning: Kielsens Udvalg af Ciceros Breve, S. 155—190 og af Flemmers Udvalg af Sølvalderens Forfattere Suetonius.

5te Kl. (Henningsen): Ciceros Taler pro lege Manilia, pro Ligario, pro Dejotaro; Senecas consolatio ad Marciam; Livius, lib. XXVII; Horats' Oder, 1ste og 2den Bog; Virgils Æneide VI; Thomsens Antikviteter. 1 Version om Ugen. Extemporal-læsning: Livius, lib. XXVI og efter Flemmers Udvalg noget af Curtius.

IV a S (Oppermann): Sallusts Catilina. Ciceros Tale pro Rosc. Am. 1ste Kapitel. 1ste og 3dje Tale mod Catilina. Talen pro lege Manilia. Ovid efter Blochs Udvalg: Verdensaldrene, Deucalion, Phaëthon til V. 360, Europa, Cadmus. Madvigs Grammatik. 2 Stile ugentlig og mundtlig Stil.

IV b S (Behrend): Cicero pro Roscio Amerino Kap. 27 til Enden og pro lege Manilia. Cæsar de bello Gallico Bog IV og V. Af Ovids Metamorphoser (Blochs Udvalg): Verdensaldrene, Deucalion, Cadmus, Battus, Pentheus, Pyramus og Thisbe. Madvigs Grammatik. 2 Stile ugentlig.

III S (Oppermann): Ciceros Tale pro lege Manilia til § 51. 1ste Tale mod Catilina. Cæsars Gallerkrig, 2den Bog. Af Ovids Metamorphoser efter Blochs Udvalg: Europa, Ocyrrhoe, Battus, Pyramus og Thisbe. 1 Grammatiken Forml. og Kasusl. repeteret; læst det vigtigste af Sætningslæren til Brugen af Gerundiv. 2 Stile ugentlig og mundtlig Stil.

IIS (Wiwel): Af Cornelius Nepos: Miltiades, Pausanias, Iphicrates, Agesilaus; af Cæsars Gallerkrig 1ste Bog indtil Kap. 30. Det vigtigste af Kasuslæren samt Adjektiverne; Formlæren repeteret. 2 eller 3 Stile ugentlig, mest paa Skolen, ofte mundtlig.

I a S og I b S (Behrend): Forchhammers latinske Læsebog til Fablerne; det tilsvarende af Formlæren. Skriftlig og mundtlig Oversættelse af Læsebogens danske Stykker.

Græsk.

6te Kl. (Rektor): Homer: Af Iliaden 1ste, 2den (V. 1—493) og 3dje Bog; Herodots 3dje Bog, Kap. 120—160; Platons Apologi og Kriton; af Lysias Talerne for Mantitheos, mod Filon og for den vandre; Xenophons Memorabilia 3dje Bog med Forbigaaelse af Kap. 11; Xenophons Anabasis, 2den Bog, de 5 første Kapitler og af 3dje Bog Kap. I. Det læste Pensum er repeteret; ogsaa det af Forfatterne tidligere læste, der opgives til Afgangsprøven, er repeteret. Et Udvalg af Tregders Litteraturhistorie er gennemgaaet, ligesom Tregders Mythologi, Christensens Statsliv og Bergs Formlære ere repeterede. Hudes græske Syntax.

5te Kl. (Fabritius): Homers Odysse 1ste og 5te—7de Bog (ialt 444 + 493 + 331 + 347 = 1615 Vers); Herodots 3dje Bog med Forbigaaelse af Kap. 87, 90—95 og 101; Xenofons Anabasis 3dje Bog. Denne sidste og 1ste, 5te og 6te B. af Odysseen ere repeterede og opgives til Examen. Bergs Formlære, Tregders Mythologi med Undtagelse af Heroerne.

IV a S (Oppermann): Xenofons Anabasis 1ste B. 1ste Bog af Homers Odysse samt af 2den Bog V. 80—145. Bergs Formlære.

IV b S (Fabritius): Xenofons Anabasis, 5te Bog (efter Teubnerudgaven); 1ste Bog af Homers Odysse samt 79 Vers af 2den Bog (i alt 523 V.). Bergs Formlære. Tregders Mythologi indtil Heroerne.

III S (Behrend): Bergs Forskole til S. 22 og det tilsvarende af Bergs græske Formlære.

Religion.

6te Kl. (Wendelboe): Gennemgaaet Middelalderens Kirkehistorie og enkelte Punkter af den nyere Tids.

5te Kl. (Wendelboe): Gennemgaaet Middelalderens Kirkehistorie.

IV S (Wendelboe): Apostlenes Gjerninger gennemlæst og forklaret.

IV R (Wendelboe): Meddelt Hovedbegivenhederne i den almindelige Kirkehistorie

III a og *III b* (Wendelboe): Balslevs Lærebog fra »Fader vor« til Bogens Slutning. Hele Bogen repeteret. Assens' mindre Bibelhistorie fra 9de Afsnit i det gamle Testamente til Bogens Slutning.

II a og *II b* (Wendelboe): Balslevs Lærebog fra 1ste Trosartikel til »Fader vor«. Assens' Bibelhistorie fra det ny Testaments Begyndelse til Jesu Lidelse og Død. 12 Salmer.

I a og *I b* (Wendelboe): Balslevs Lærebog forfra til 2den Trosartikel. Af Assens' Bibelhistorie det gamle Testament. 12 Salmer.

Historie.

6te Kl. (Herskind): Nordens og Oldtidens Historie efter Thrige samt Middelalderen, den nyere og den nyeste Historie efter Blochs Lærebøger repeterede.

5te Kl. (Herskind): Nordens Historie fra 1660 repeteret. Oldtidens Historie efter Thriges mindre Lærebog.

IV S (Herskind): Nordens Historie efter Thriges Lærebog for de lærde Skoler til 1660.

IV R (Herskind): Blochs Lærebog for Realskoler.

III S (Wendelboe): Af Blochs Lærebog for Realskoler den nyere Historie S. 42—175.

III R (Herskind): Blochs Hist., II., S. 42 til Enden.

II a og *II b* (Wendelboe): Blochs Lærebog i Historien, I., S. 115 til II., S. 42.

I a (Ovesen): Blochs Lærebog, I., læst og 2 Gange repeteret til Korstogene.

I b (Wendelboe): Som *I a*.

Geografi.

IV a (Nielsen): Granzows Geografi Nr. 2.

IV b (Nielsen): Som *IV a*.

III a (Oppermann): Granzows Geografi Nr. 2, S. 166—235.

III b (Oppermann): Som *III a*.

II a (Oppermann): Granzows Geografi Nr. 2, S. 120—180.

II b (Oppermann): Som *II a*.

I a (Petersen): Granzows Geografi Nr. 2, S. 55—120, med Undtagelse af Alperne.

I b (Petersen): Som *I a*.

Naturhistorie (Nielsen).

IV a: Lützens Lærebog i Zoologien Nr. 2 i det befalede Omfang og Poulsens Lærebog i Botanik, (med Undtagelse af det med Petit trykte).

IV b: Som *IV a*.

III a: Lützens Lærebog i Zoologien Nr. 2: Leddyrene og Bløddyrene. Poulsens Lærebog i Botanik: De Enkimbladede, de Nøgenfrøede og de blomsterløse Planter.

III b: Som *III a*.

II a: Lützens Lærebog i Zoologien Nr. 2: Fuglene, Krybdyrene, Padderne og Fiskene (til de frigjællede Fiske). Poulsens Lærebog i Botanik: De Helkronede og de Kronløse.

II b: Som *II a*.

I a: Lützens Lærebog i Zoologien Nr. 2: Pattedyrene og Fuglene (til Hønsene).

I b: Som *I a*.

Naturlære (Petersen).

6te Kl.: K. Prytz: »Naturlæren« fra S. 99 (Bevægelse i krum Linie) med Forbigaaelse af Afsnittene om Lyden og Lyset og Jørgensens Astronomi fra 2det Kapitel (Jorden). Derefter Repetition af det hele Pensum.

5te Kl.: K. Prytz: »Naturlæren« forfra til Side 128 med Forbigaaelse af Afsnittene om Lyden og Lyset og Jørgensens Astronomi forfra til 3dje Kap.

IV R: Ellingers Lærebog i Fysik S. 155—245 og S. 104—135. Repeteret hele Bogen med Forbigaaelse af Afsnittene om Lyden og Lyset.

III M og *III R*: Ellingers Lærebog i Fysik, S. 1—104 (Indledningen og Ligevægtslæren) og 140—155 (de første Dele af Varmelæren).

Mathematik og Regning.

5te Kl. (Petersen): De til Forstaaelsen af Naturlærers mere matematiske Dele og Astronomien nødvendige Sætninger af Trigonometrien og Stereometrien, navnlig Kuglens Theori, ere gjeuncmgaæde og indøvede.

IV a (Ovesen): Geometri efter Julius Petersen: Læst og repeteret fra Cirkelperiferiens Beregning og ud; dernæst repeteret det hele Pensum. Arithmetik efter Stens Algebra: Læst Logarithmer, exponentielle Ligninger, sammensat Rentes Regning og Rækker; dernæst repeteret det hele Pensum efter Assens' elementære Arithmetik og Steens Algebra. Regning: Øvelser i Reguladetri, Delingsregning, Procentregning, Udmaaling af Flader og Legemer. Til Besvarelse hjemme og paa Skolen givet 2 Opgaver ugentlig, i alt omtrent 70 Opgaver.

IV b (Asmussen): Som *IV a*.

III a (Asmussen): Julius Petersens Geometri: Læst fra S. 35 til Cirkelperiferiens Deling; repeteret dette og det i Fjor læste Pensum. Steens Algebra: Læst fra § 25 til Rentes Regning med Undtagelse af Logarithmer; repeteret dette og af det i Fjor læste fra Potens. 2 Gange ugentlig Opgaver at regne hjemme. Regning: Øvelser i Delingsregning, sammensat Forhold og Procentregning.

III b (Asmussen): Som *III a*.

II a (Ovesen): Læst og repeteret 2 Gange Julius Petersens Plangeometri forfra til Nr. 75 (regelmæssige Figurer). Assens' Arithmetik læst og repeteret forfra og ud (ikke Kubikrods Uddragning). Af Steens Algebra er læst og repeteret »Potens« og »Rod« til Stykke 25. Regning: Reguladetri, Delingsregning, sammensat Reguladetri og Procentregning.

II b (Asmussen): Som *II a*.

I a S (Ovesen): Arithmetik: Læst og repeteret 2 Gange Assens' Arithmetik til Proportioner med Øvelser paa Tavlerne. Regning: Brøkgregning, Reguladetri og Hovedregning.

I b S (Petersen): Som *I a S*.

I R (Asmussen): Som *I S*.

Geometrisk Tegning (Petersen).

IV R: Plangeometriske Tegninger, navnlig Kon-

struktion af algebraiske Udtryk, Figurers Forvandling og ligedannede Figurer.

III R, III r, II R, I a, I b og I r: Begyndelsesgrundene til plangcometrisk Tegning.

Sang (Ernst).

De 5 ugentlige Timer have været fordelte saaledes, at 6te, 5te og 4de Klasse have haft 1, 3dje Kl. 1, 2den Kl. 1 og 1ste Klasse 1 Time. Til Sammensang er anvendt 1 Time. — Sanginspektør Sanne R overværede Sangundervisningen i samtlige Klasser den 18de April d. A.

I Aurets Løb er lært:

1ste Klasse a og b. Dur- og Moll-Skalaens Danelse er forklaret og paa Grundlag deraf er lært C Dur- og a Moll-, G Dur- og e Moll-, F Dur- og d Moll-Skalaer med Akkorder med Øvelse i at træffe Intervallerne i Dur-Skalaerne. Sannes Træffeøvelser til Nr. 50. Indøvet Koraler, Sange og enkelte Kanons.

2den Klasse a og b. Foruden de i 1ste Klasse lærte Skalaer ere gennemgaaede: D Dur og h Moll, B Dur og g Moll med Intervaløvelse i Dur-Tonarterne. Sannes Træffeøvelser til Nr. 98. Indøvet Koraler og Sange.

3dje Klasse a og b. Gennemgaaet alle Dur- og Moll-Skalaer med Akkorder. Sannes Træffeøvelser til Nr. 180. Intervaløvelse i Dur-Skalaerne til Es og A Dur. Koraler og Sange.

4de, 5te og 6te Klasse. Skalaer og Akkorder som i 3dje Klasse med Tilføjelse af kromatisk Skala Sannes Træffeøvelser forfra til Nr. 180. Berggrens Koralbog benyttet som Træffeøvelser til Nr. 119. Indøvet 6 Sange for 4-stemmigt Mandskor.

Ved Sammensangen er indøvet 4-stemmige Sange for bl. Kor og en Kantate, som blev benyttet ved Skolens Indvielse.

Gymnastik.

Disciplene have deltaget i Gymnastik og militære Øvelser fordelte paa 7 Hold; det ældste Hold, 6te og 5te Klasse, har tillige haft Hugning. Ved Skoleaarets Slutning deltog 165 Disciple i Øvelserne.

Svømmeøvelser ere foretagne i Tidsrummet fra 31te Maj 1889 til Sommerferiens Begyndelse, d. 13de Juli 1889, men de fortsattes ikke efter Sommerferien paa Grund af den lange Afstand mellem den nye Skolebygning og det tidligere Svømmeetablissement. Skolen vil for Fremtiden ikke kunne give sine Disciple Undervisning i Svømning. I Svømmeøvelserne have deltaget 146 Disciple.

Skydning.

42 Disciple have deltaget i Skydningen, hvortil er anvendt i alt 56 Timer.

Skydningen foretoges i støttet Anlæg i Følge Ønske af Bestyrelsen for Skydeselskabet, hvis Bane Skolen afbenytter; der er skudt til Skiver med 21 cirkelrunde Kredse. Diametren for den yderste Kreds er 1 Alen 6 Tommer. Alle Disciplene have skudt paa 180 Alen.

Resultatet af Skydningen.

Disciplenes Antal.	Afstand.	Skud.	Træffere.	Points.	Middeltal.
42	180 Al.	3095	2755	33318	10,8

Samtlige Skud ere gjorte med Bagladevaaben, dels Ingeniørkarabinen dels Fodfolksriflen. Hver Discipel har skudt 20 Skud med Salonriffel, og forberedende Skydeøvelser ere afholdte.

Præmieskydning afholdtes den 28de April 1890. Skydningen foretoges paa 180 Alen i støttet Anlæg. 41 Disciple deltog (1 var fraværende paa Grund af Sygdom); hver gjorde 5 Skud, i alt 205 Skud.

1ste Præmie, en Kikkert, tilfaldt *K. K. Holm* af 4de Klasse med 92 Points.

2den Præmie, en Vadsæk, tilfaldt *C. E. M. Buhl* af 5te Klasse med 91 Points.

3dje Præmie, en Rejsetaske, tilfaldt *N. S. M. Bentzen* af 5te Klasse med 86 Points.

4de Præmie, en Lommekniv, tilfaldt *L. C. V. Larsen* af 6te Klasse med 85 Points.

Kricketspil.

Øvelserne fra det foregaaende Aar gjenoptoges

ved Skolens Begyndelse i Avgust Maaned for begge Partiers Vedkommende med ca. 1 Times Spil om Hverdagen og flere Timers om Søndagen. I Øvelserne, der have været ordnede ved fri Overenskomst mellem Disciplene, have omtrent 30 Disciple af de 5 øverste Klasser deltaget. I Midten af September afholdtes en Kamp mellem »Aalborg Kricketklub« og 11 af de bedste Spillere i Skolens 2 Partier. Resultatet var, at Aalborgklubben fik dobbelt saa mange Points som Skolens Forening. De fleste Points, nogen af Skolens Disciple opnaaede, var 14. 3 Uger efter afholdtes igjen en Kamp med Kricketklubben »Dæk«, der fik nogle enkelte Points mere end Skolens Forening. — Flere smaa Kamppe afholdtes undertiden mellem de to Partier indbyrdes. I Midten af Oktober indstilledes Øvelserne, som igjen optoges i Slutningen af April 1890.

- Til *Afgangsprøven* opgive de studerende Disciple:
- i Modersmaalet: Litteraturhistorien efter *Winkel Horns* Lærebog, specielt Holberg. Der er læst *Holbergs* Barselstuen og Jacob v. Thyboe, Tres epist. i Oversættelse, *Wessels* Kjærlighed uden Strømper, udv. Stykker af *Baggesen*, *Oehlsenschlägers* Nordens Guder, *Heibergs* En Sjæl efter Døden og Aprilsnarrene, *Hertz'* Svend Dyrings Hus, Brudstykker af *Blichers* E Bindstouw,
- i Latin: *Ciceros* Tale pro lege Manilia (24 Kap.), pro Archia p. (12 Kap.), pro Ligario (12 Kap.), pro Dejotaro (15 Kap.). Cato major (23 Kap.); *Senecas* consolatio ad Marciam (26 Kap.) og epistolæ ad Lucilium lib. III. (16 Kap.); af *Tacitus'* Annaler i Brickas og Thomsens Udvalg, S. 92—144 (svarer til 39 Sider), *Livius* lib. X. (52 Sider), *Bøggild* opgiver lib. IX. (56 S.), *Virgils* Æneide lib. V., *Bøggild* opgiver lib. III., *Madvigs* carmina selecta efter Udgaven af 1851: Tibul (330 V.), Juvenal (429 V.) og Martial (95 V.); *Horats*: 1ste og 2den Bog af Oderne samt Brevene med ars poetica. Heraf opgives til Examen: *Ciceros* Taler for Ligarius (12 Kap.), Cato major (23 Kap.); *Senecas* consolatio ad Marciam (26 Kap.); *Tacitus'* Annaler

- i Brickas og Thomsens Udvalg, S. 92—144 (svarer til 39 Sider); *Livius*, 10de Bog, de 6 første Kapitler (6 Sider); 1ste Bog af *Norats* Breve og 1ste og 2den Bog af *Oderne*; af *Madvigs* carmina selecta: *Tibul* (330 V.), *Juvenal* (429 V.) og *Martial* (95 V.); ex tempore: Efter *Flemmers* Udvalg af *Sølvalderens* Forfattere: *Vellejus Patereculus*, *Plinius* og *Suetonius*; efter *Kielsens* Udvalg af *Ciceros* Breve, S. 155—190; *Livius*, 6te Bog,
- i Græsk: *Xenofons* Anab., 2den Bog, de 5 første Kapitler og af 3dje Bog 1ste Kap. = 60 Kapitler af *Herodot* og *Memorab.* Bog 3 med *Forbigaaelse* af cap. 11; *Herodots* Bog 3 med *Forbigaaelse* af cap. 87, 90—95, 101, 108, 109 (i alt 150 Kapitler); *Lysias*' Taler for *Mantitheos*, mod *Filon* og for den vanføre; *Platons* Apologi og *Kriton*; *Homers* *Odysse* Bog 2 (434 Vers), 9 (566 V.), 10 (574 V.), 12 (453 V.); *Iliaden* Bog 1 (611 V.); 2 V. 1—494; 3 (461 Vers); i alt 3593 Vers,
- i Oldnordisk: *Wimmers* Læsebog, den prosaiske Del og de 3 første Digte (120 Sider). Til Examen opgives S. 55—121 med *Forbigaaelse* af de fleste af Versene i *Gunnlögs* Saga,
- i Engelsk: *Listovs* Læsestykker, 2den Afdeling, S. 61—85; *Hansen* og *Magnussens* Læsebog for ældre Begyndere, 1ste Del, S. 1—65, 2den Del, S. 1—56 og 74—81 (i alt noget mere end 150 Normalsider),
- i Historie: Den gamle Historie efter *Thriges* mindre Lærebog for de lærde Skoler; *Middelalderen*, den nyere og den nyeste Tid efter *Blochs* Lærebog for Realskoler; *Nordens* Historie efter *Thriges* Lærebog for de lærde Skoler,
- i Naturlære: *K. Prytz's* Naturlære med *Undtagelse* af Stykkerne om Lyden og Lyset,
- i Astronomi: *Jørgensens* Astronomi.

Til almindelig *Forberedelseseexamen* opgives:

- i Dansk: *Holberg*: Jeppe paa Bjerget og *Erasmus Montanus*; *J. Ewald*: *Balders Død*; *Baggesen*: *Kalundborgs Krønneke*, Ja og Nej eller den hurtige Frier; *Oehlenschläger*: *Hakon Jarl* og *Ørvarodds* Saga; *Chr. Winther*: *En Aftenscene*; *Goldschmidt*: *Maser*; *Hauch*: *Vilhelm Zabern*; *Heiberg*: *Elverhøj*; *Blicher*: *Røverstuen*; *H. C. Andersen*:

- Svinedrengen, Kejserens nye Klæder, den grimme Ælling og den flyvende Kuffert,
- i Engelsk: Prosa : *Listovs* Læsestykker, 2den Afd., S. 3—41, 61—155, 170—204 (i alt 167 Sider); *Løkkes* Læsebog for Mellemklasserne, S. 40—56, 78—79, 82—95, 124—141, 221—224, 226—237 (i alt 66 Sider = 85 Normalsider); A Christmas carol, første Halvdel, er læst statarisk i Stedet for kursorisk Læsning. Poesi : *Listovs* engelske Læsestykker, Afdeling 2 S. 205—224 (19 Sider); *Løkkes* Læsebog for Mellemklasserne S. 15—23, 25—26, 29, 39, 56—59, 64—66, 74—75, 77—78, 80—82, 96—97, 209—212, 225, 238—240 (i alt 26 Sider = 33 Normalsider). (Heraf opgives til Examen: Prosa : *Listovs* Læsestykker, S. 3—26, 118—155, 178—204 (27 Sider); *Løkkes* Læsebog, S. 40—56, 78—79, 82—95 (32 Sider = 41 Normalsider); Poesi: det i *Løkkes* Læsebog læste),
- i Tysk (12 Examinander): Prosa : *Hauffs* Märchen : S. 230—263 (23 Normalsider); *Hjorts* Læsebog, I. B., S. 74—122, 127—145, 195—211, 235—63 (110 Sider = 220 Normalsider); *Kellers* Mustersammling S. 18—40, 56—61, 67—71, 81—88, 97—106, 108—110, 121—124 (52 Normalsider). Heraf opgives til Examen af Prosa : *Hauffs* Märchen S. 230—253 (23 Normalsider); *Hjorts* Læsebog, I. B., S. 74—96, 127—145, 195—211 (56 Sider = 112 Normalsider), af Poesi: *Kellers* Mustersammling S. 18—40, 56—61, 67—71 (31 Normalsider). Kursorisk er læst *Hauffs* Märchen S. 316—331; *Hjorts* Læsebog, II. B., S. 114—130. Som Maanedslæsning er læst *Hjorts* Læsebog, II. B., S. 47—57, I. B., S. 21—41,
- i Fransk (7 Examinander) Statarisk : *Pios* Læsebog for Mellemklasserne, S. 32—47, 58—62, 64—68, 71—102, 127—68 (95 Sider = 142 Normalsider); *Borrings* Études littéraires, 8de Udg., S. 4—23, 122—194, 206—217 (103 Sider = 165 Normalsider). Kursorisk er læst *Nouvelles pittoresques* : S. 64—102. Til Examen opgives *Borrings* Études littéraires, S. 4—23, 122—165, 184—194, 174—179 (78 Sider = 125 Normalsider),
- i Historie : *Blochs* Lærebog for Realskoler.
- i Geografi : *Granzows* Lærebog Nr. 2.
- i Naturhistorie : *Lützens* Lærebog i Zoologien Nr. 2 i

- det befalede Omfang og *Poulsens* Lærebog i Botanik (med Undtagelse af det med Petit trykte),
 i Naturlære: *Ellingers* Lærebog i Fysik med Undtagelse af Afsnittene om Lyd, Lys, Bølgelære og Grammes Maskine,
 i Arithmetik: *Assens'* Begyndelsesgrunde i Arithmetik;
Steens elementære Algebra,
 i Geometri: *Julius Petersens* Plangeometri.

Til *4de* Klases Hovedexamen opgives:

- i Fransk: *Borrings* Études littéraires, S. 4—23, 49—65, 135—150, 174—179, 184—194 (i alt 66 Sider = 110 Normalsider),
 i Latin: a. *Sallusts* Catilina, *Cicero* Pro lege Manilia (24 Kap.), 1ste Tale mod Catilina (13 Kap.) og 3dje (12 Kap.), for S. Roscius Kap. 1 (i alt 50 Kapitler), *Ovids* Metamorphoser i Blochs Udvalg: Verdensaldrene (166 V.), Deucalion (156 V.), Phaëthon til V. 360, Europa (40 V.), Cadmus (130 V.), i alt 852 Vers,
 b. *Cæsar* de bello Gallico, 4de og 5te Bog, *Cicero*: Pro Roscio fra Kap. 27 til Enden (26 Kap.), pro lege Manilia (24 Kap.) (i alt 50 Kapitler), *Ovids* Metamorphoser i Blochs Udvalg: Verdensaldrene (166 V.), Deucalion (156 V.), Cadmus (130 V.), Battus (28 V.), Pentheus (223 V.), Pyramus (112 V.), i alt 815 Vers.

Heraf opgives til Examen:

- i Latin: a. *Sallusts* Catilina fra Kap. 17 til Enden (45 Kapitler), *Cicero*: Pro lege Manilia, de 19 første Kapitler, 3dje Tale mod Catilina (12 Kap.); *Ovid*: Deucalion (156 V.), Phaëthon til V. 226, Cadmus (130 V.), i alt 512 V.
 b. *Cæsar* de bello Gallico, 5te Bog; *Cicero*: Pro lege Manilia (24 Kap.), pro Roscio fra Kap. 48 til Enden (6 Kap.); *Ovid*: Deucalion (156 V.), Battus (28 V.), Pentheus (223 V.), Pyramus (112 V.), i alt 519 Vers,
 i Græsk: a. *Xenophons* Anabasis, 1ste Bog; *Homers* Odyscé, 1ste Bog (444 V.), 2den Bog V. 80—145.
 b. *Xenophons* Anabasis, 5te Bog; *Homers* Odyscé, 1ste Bog (444 V.) og 2den Bog V. 1—79,
 i Historie: *Thrige*: Nordens Historie til 1660,
 i Geografi: *Granzovs* Geografi Nr. 2,

- i Arithmetik : *Assens's* Begyndelsesgrunde i Arithmetik
og *Stens* elementære Algebra,
i Geometri : *Julius Petersens* Plangeometri,
i Naturhistorie : *Lützens* Lærebog i Zoologien Nr. 2
i det befalede Omfang og *Poulsens* Lærebog i
Botanik med Undtagelse af det med Petit trykte.

7. Skolebibliotheket og de videnskabelige Samlinger.

I den efterfølgende Fortegnelse over Bibliothekets Tilvæxt indtil Programmets Udgivelse ere de fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet sendte Skrifter betegnede med *. Ordningen er væsentlig i Overensstemmelse med Hovedfortegnelsen, som findes i Indbydelsesskriftet for 1858.

I. Theologi.

- Theolog. Tidsskrift for den danske Folkekirke. Udg. af H. V. Sthyr. Bd. 6, H. 2—4. Kbh. 1889—90.
Det ny Testament. Overs. med Anm. til Oplysn. for kristne Lægfolk. Af T. S. Rørdam. II. 4. Kbh. 1889.
Sange ved den første Undervisn. i Bibelhistorie, samlede af A. Knudsen. Udg. 2. Kbh. 1889.
Nielsen, F. Haandbog i Kirkens Historie. Bd. 2, H. 6—7. Kbh. 1889—90.

II. Filosofi og Æsthetik.

- Hansen, P. Den danske Skueplads; illustreret Theaterhistorie. II. 1—3. Kbh. 1889—90.
*Jørgensen, C. Kvindefigurer i den archaiske græske Kunst med særll. H. til de paa Athens Akropolis fundne Figurer. Kbh. 1888. D.

III. Rets- og Statsvidenskab.

- Corpus constitutionum Daniæ. Forordn., Recesser o. a. kgl. Breve, Danmarks Lovgivn. vedk. 1558—1660. Udg. ved V. A. Secher. Bd. 2, H. 2. Kbh. 1890.
*Love og Forordn. etc. Udg. af O. Damkier og F. Kretz. II. 9. 1870—74. Kbh. 1889.
*Saml. af Love og Anordn. Bd. 11, H. 2. Kbh. 1888.
Danske Kirkelove, samt Udvalg af andre Bestemmelser vedrør.

Kirken etc. (1536—1633), udg. af H. F. Rørdam. Bd. 3. H. 3. Kbh. 1889.

*Love og Expeditioner vedk. Kirke- og Skolevæsen. Saml. og udg. af H. V. Skibsted. 1887. Kbh. 1888.

IV. Lægevidenskab.

Grønbech, A. C. Ørets Pleje i syg og sund Tilstand, populært fremstillet. Kbh. 1889. (Gave).

*Godskesen, N. H. Om Lidelser af Chorda Tympani og Plexus tympan. ved den suppurative Mellemørebetændelse. Kbh. 1888. D.

*Müller, E. Om arthrectomia genus ved tuberkuløs Arthrititis. Kbh. 1889. D.

Kaarsberg, H. S. Vore Børn, deres Opdragelse, Sundhed og almindeligste Sygdomme. Kbh. 1889.

*—, Hernia umbilicalis adult. in primis incarcerata. Kbh. 1889. 4. D.

Røysing, Th. Om Blærebetændelsernes Ætiologi, Pathogenese og Behandling. Kbh. 1889. D.

V. Naturlære og Astronomi.

Tidsskrift for Physik og Chemi samt disse Videnskabers Anvendelse. Udg. af A. Thomsen, K. Prytz og O. T. Christensen. R. 2, Bd. 10, H. 4—Bd. 11, H. 3. Kbh. 1889—90.

Köhl, Th. Fys. Fortegninger i 100 skemat. Figurer, til Brug i Realskoler. II. 1—2. Aarhus 1889. (Gave).

*Peterson, E. Om Vanadinet og dets nærmeste Analoger. Kbh. 1888. D.

VI. Matematik.

Tidsskrift for Matematik. Udg. af J. P. Gram og H. G. Zeuthen. R. 5, Aarg. 6, II. 5, f. Kbh. 1889.

Maanedsskrift for den elementære Matematik. Red. af P. T. Foldberg og N. Baumann. Aarg. 4, Nr. 4—12. Kbh. 1889.

Nyt Tidsskrift for Matematik. Red. af P. T. Foldberg og C. Juel. Aarg. 1, Nr. 1, A og B; Nr. 2, A. Kbh. 1890.

Juel, C. Elementerne af Infinitesimalregningen. Kbh. 1889.

Svendsen, A. Matematikkens Abc. Definitioner og Opgaver. Helsingør 1890. (Gave).

VII. Naturhistorie.

Zoolog. Anzeiger, herausgeg. von J. V. Carus. Nr. 307—32. Lpz. 1889—90.

*Det videnskabelige Udbytte af Kanonbaaden »Hauchs« Togter i de danske Have indenfor Skagen i 1883—86. I. Udg. af C. G. J. Peterson. Kbh. 1889. 4. — Atlas. Ib. 1889. Fol.

Fjelstrup, A. Kortfattet Lærebog i Zoologi. Kbh. 1889. (Gave).
Sørensen, H. I. Kortfattet Lærebog i Dyrerigets Naturhistorie for Middelskolen. Oplag 4. (Gave).

- ***Zoologia Dan.** Afbildn. af danske Dyr med populær Text. Udg. af **C. J. Schjødto.** II. 1—3. Kbh. 1878—82.
 ***Poulsen, V. A.** Anatom. Studier over Eriocaulaceerne. Kbh. 1888. D.

VIII. Geografi.

- Granzow, F. C.** Geograf. Lexikon. Lev. 5—12. Kbh. 1889—90.
Kampen, A. v. Orbis terrarum antiquus in schol. us. descriptus. Ed. 2. Gothæ 1888. 4 obl.
Ussing, J. L. Nedre-Ægypten. Skildringer og Indtryk fra et Ophold i Mansurah. Kbh. 1889.

IX. Historie og Topografi.

- Histor. Tidsskrift. Redig. af **C. F. Bricka.** R. 6, Bd. 2, H. 1. Kbh. 1889.
 Allg. Gesch. in Einzeldarstellungen. Herausgeg. von **W. Oncken.** Abth. 158—75. Berlin 1889—90.
Andræ, F. Via Appia. Bd. 3. Kbh. 1889.
-
- Antiquar. tidskrift för Sverige, utg. genom **H. Hildebrand.** D. 10, h. 5. Stockh. 1889.
 ***Müller, S.** Ordning af Danmarks Oldsager. Stenalderen. Kbh. 1888. 4.
Bugge, S. Studier over de nord. Gude- og Heltesagns Oprindelse. R. 1, II. 3. Christiania 1889.
 *Kancelliets Brevbøger vedrør. Danmarks indre Forhold 1556—60. I Uddrag udg. ved **C. F. Bricka.** Halvd. 2. Kbh. 1888.
 Saml. til Jydsk Historie og Topografi. R. 2, Bd. 2, H. 1—2. Aalb. 1889.
Kristensen, E. T. Nogle Efterretn. om Herregaarden Lerchenfeldt's (Bonderup's) ældre Historie. H. 1. Kbh. 1889.
 *Statist. Tabelværk. Litr. B, Nr. 5—6. Kbh. 1888—89. — Litr. D. Nr. 11—12. Ib. 1888. 4.
 *Statist. Meddelelser. R. 3, Bd. 9. Kbh. 1889.
 *Sammendrag af statist. Oplysn. ang. Kgr. Danmark. Nr. 10. Kbh. 1889.
Falbe-Hansen, V. og **W. Scharling.** Danmark i 1890. Supplementbd. til Danmarks Statistik. II. 1. Kbh. 1890.
 Kgl. Dansk Hof- og Statskalender. Udg. af **S. Hennings.** Kbh. 1890.
 Aalborg Vejviser for 1889—91. Aalb. 1889.
 Vejviser for Kbh. og Frederiksberg for 1889. Udg. af **T. Krack.** Kbh. 4. (Gave).
Larsen, A. Kalmarkrigen. Et Bidrag til de nordiske Rigers Krigshistorie. Efter trykte og utrykte Kilder. Afsn. 1—2. Kbh. 1889.
 ***Møller, H. L.** Kong Kristian VI og Grev Kristian Ernst af Stolberg-Wernigerode. Kbh. 1889. D.
Thrige, S. B. Danmarks Historie i vort Aarh. II. 11—22. Kbh. 1889—90.
 ***Guðmundsson.** Privatboligen på Island i Sagatiden samt delvis i det øvrige Norden. Kbh. 1889. D.

- Sønderjydske Aarbøger 1889. Halvd. 1—2. Udg. af **H. P. Hansen-Nørremølle, G. Johannsen** og **P. Skau**. Flensb.
- Johansen, J.** Der kæmpes endnu derovre. Odense 1889.
- Personallistor. Tidsskrift, udg. af Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personallistorie. R. 2, Bd. 4, H. 2 — Bd. 5, H. 1. Kbh. 1889—90.
- Dansk biograf. Lexikon, tillige omfatt. Norge for Tidsrummet 1537—1814. Udg. af **C. F. Bricka**. H. 19—26. Kbh.
- Brandes, G.** Essays. Danske Personligheder. Kbh. 1889.
- Nielsen, F.** N. F. S. Grundtvigs religiøse Udvikl. Kbh. 1889.
- Nielsen, A. H.** Stamtavle over Familien Hald. Aalb. 1889. (Gave).
- Petersen, R.** Mindeskrift over **B. S. Inge mann** i Hundred-aaret efter hans Fødsel. Kbh. 1889.
- Møller, M. J.** Jacob Møller og hans Slægt. Med forkortede Stamtavler over Familierne: Albeck, Bagge, Berling osv. Tr. ss Ms. Kbh. 1889. 4. (Gave).
- Schandorph, S.** Oplevelser. Kbh. 1889.
- Zeitschrift für Thüring. Gesch. u. Alterthumskunde. Neue Folge. Bd. 6, H. 3—4. Jena 1889. (Gave).
- Thüring. Geschichtsquellen. Neue Folge. Bd. 4. Jena 1889. (Gave).
- Bippen, W. v.** Seeversicherung u. Secraub eines hans. Kaufmanns im 16. Jh. Bremen (1889). 4. (Gave).

X. Filologi.

- Nord. Tidsskrift for Filologi. Ny R., Bd. 9, H. 3 — Bd. 10, H. 1. Kbh. 1889—90.
- *Kort Udsigt over det philologisk-histor. Samfunds Virksomhed. Oct. 1885 — Oct. 1887. Kbh. 1888.
- Descriptiones nobiliss. apud classicos locorum. Ed. **A. v. Kampen**. Series I. 15 ad Cæsaris de b. G. comm. tabula. Gothæ ss a.
- Seneca**. Udvalgte Skrifter. Udg. og fortolkede af **M. C. Geriz**. H. 1. (Consolatio ad Marciam. De providentia). Kbh. 1889.

XI. Nyere Sprog.

- Les grands écrivains de la France, publ. sous la dir. de **Régnier. Molière**. T. 10. Paris 1889.
- Engelsk Læsebog for Mellemklasserne med Anm. ved **K. Brække**. Udg. 2. Krænia 1889. (Gave).
- Lundbeck, T.** Det engelske Drama før Shakespeare. Kbh. 1890.
- Duden, K.** Vollständ. orthograph. Wörterbuch der deutschen Sprache. Aufl. 3. Lpz. 1887.
- ***Halbertsma, J.** Lexicon Frisicum. A — Feer. Post auctoris mortem ed. et indices adj. **F. Halbertsma**. Hagæ Com. 1876.
- Kalkar, O.** Ordbog til det ældre danske Sprog (1300—1700). H. 15—16. Kbh.
- *De af Ministeriet forordn. nye Retskrivningsregler. Kbh. 1889.
- Dahl, B. T.** Dansk Stillære i sine Grundtræk. Kbh. 1889.

- Den litteraire Retskrivn. Vedtægter samt orthograph. og grammat. Raadgiver. Kbh. 1889.
- Bjørnson, B. På Guds Veje. Kbh. 1889.
- Hegelund, P. Susanna og Calunnia. Udg. af S. B. Smith. H. 2. Kbh. 1890.
- *Ibn-Zaiduni vitam scripsit epistolamque ejus ad Ibn-Dschahvarum scriptam nunc primum ed. R. O. Besthorn. Hvn. 1889. D.

XII. Pædagogik. Skole- og Universitets- efterretninger.

- Vor Ungdom. Tidsskrift for Opdragelse og Undervisn., udg. af H. Trier og P. Voss. 1889, H. 3 — 1890, H. 2. Kbh.
- Vejledn. ved Anskaffelsen af Undervisningsmateriel, som faaes i Brødr. Backhausens Etablissement. Aarhus 1886. (Gave).
- Gude, L. Det græske Sprog i den lærde Skole. Dets Betydn. osv. Kbh. 1889.
- *Aarboeg for Kbhs Univ., den polytkn. Lærestalt og Kommunitet, indeh. Meddelelser for 1885—86, udg. af C. Goos. Kbh. 1888. Dpl.
- * — for 1886—87, udg. af C. Goos. Ib. 1889. Dpl.
- * — for 1887—88, udg. af C. Goos. Kbh. 1889.
- *Alfabet. Sagregister til Aarbøgerne osv. for 1881—86. Kbh. 1888. Dpl.
- *Beretn. om den polytekn. Lærestalt 1888—89. Kbh.
- *Forelæsn. og Øvelser ved Kbhs Univ. Foraars Halvaaret 1889. Kbh. — Efteraars Halvaaret 1889. Ib.
- *Fortegnelse over de 414 Studerende, der i 1889 have tilendebragt Afgangsexamen ved de lærde Skoler.
- *Indbydelsesskrift til Kbhs Univs Fest i Anl. af Kong Christian IXs Regeringsjubilæum. Kbh. 1888. 4.
- * — i Anl. af Kongens Fødselsdag. Ib. 1889. 4.
- *Regnskabsberetn. for Sorø Akademi og det lærde Skolevæsen. 1888—89. Kbh. 1889.
- *Meddelelser ang. de lærde Skoler med dertil hør. Realkundervisn. i Kgr. Danmark for Tidsrummet 1. Jan. 1888 — 19. Aug. 1889, udg. af A. F. Asmussen. Kbh. 1890.
- *30te Beretn. om Idiotanstalten paa Gamle Bakkehus. 1888—89. Kbh. 1889.
- *Universitets- og Skole-Annaler. Ny R., Aarg. 3. Krænia 1889.
- *Bidrag till Sveriges officiella statistik. Undervisningsväsendet. Stockh. 1888. Fol.
- *Eneström, G. Statist. Undersökn. rör. Studie o. Examensförhållanden vid de svenska Universiteten. Stockh. 1888.

*Skoleprogrammer.

- a. Danske for 1889 (og 86).
Aarhus. Fredericia. Frederiksberg. Frederiksborg. Helsingør. Herlufsholm. Horsens. Metropolitanaskolen. Borgerdydsskolen i Kbh. Borgerdydsskolen paa Kristianshavn. Efterslægtsskabets Skole. Haderslev Læreres Skole. Krebs's

Forberedelsesskole. Lyceum. Mariboos Skole. Schneekloth's Latin- og Realskole. Det v. Westenske Institut. Nykjøbing. Odense. Randers. Ribe. Roskilde. Rønne højere Realskole. Slagelse. Sorø. Thisted. Vejle. Viborg. Vordingborg. Skýrsla um Möðruvállaskólanu 1887—83. Skýrsla um hinu lærða Skóla í Reykjavík.

b. Norske for 1888.

Aalesund offentl. almenskole. Arendal offentl. skole for den høiere almindannelse. Bergen. Tanks skole. Drammen. Frederikshald. Frederiksstad. Hamar. Christiania Kathedralskole. Kristiania borger- og realskole. Aars og Voss' latin og realskole. Andersens latin- og realskole. Frk. Falsens Pigeskole. Gjertsens skole. Gundersens Latin- og Realskole (for 1883—88). Den kgl. norske Kunst- og Haandværksskole. Kongsberg. Kragerø (1885—87 og 1887—88). Kristiansand. Laurvig. Lillehammer. Molde middelskole og latin-gymnasium. Skien. Stavanger. Tromsø. Trondhjems kathedralskole. Trondhjems borgerlige Realskole. Trondhjems Døvstummeinstitut.

c. Svenske for 1889.

Falun. Hedemora och Säter. Gefle och Söderhamn. Göteborgs latinläroverk, femkl. alm. lv. i Göteborg och Uddevalla. -- Göteborg realläroverk, trekl. alm. lv. i Marstrand och Strömstad samt Kongelfs pedagogi. Halmstad. Helsingborg. Hernösand och Örnsköldsvik. Hudiksvall. Jönköping. Kalmar. Karlskrona. Karlstad. Kristianstad. Linköping. Eksjö och Vadstena. Luleå. Lunds högre alm. lv. Lunds privata Elsk. Malmö. Ystad och Treleborg. Norrköping. Söderköping och Wimmerby. Nyköping. Skara. Stockholms högre latinlv. å Norrmalm. Stockholms h. alm. å latinl. fullst. lv. å Södermalm. Stockholms högre Rlv. Prakt. arbetsskolan. Beskowska skolan. Nya Elementarskolan. Lyceum för flickor. Wallinska skolan. Kgl. tekn. Högskolan. Strengnäs och Eskilstuna. Sundsvall. Umeå och Skellefteå. Uppsala. Fjellstedtska skolan. Venersborg. Vesterås. Westervik. Wexjö o. Wernamo. Visby. Örebro och Askersund. Östersund.

XIII. Bogkundskaab.

- Literar. Centralblatt für Deutschland. 1889, Nr. 20 — 1890, Nr. 17. Lpz. 4.
 Verzeichniss der Bücher etc. 1889, I—II. S. 1. (Gave).
 Nord. Boghandlertidende. 1889, Nr. 48 — 1890, Nr. 44. Kbh. 4.
 *Aarsberetn. og Meddelelser fra det St. Kgl. Bibl. Udg. af Ch. Bruun. Bd. 3, H. 13. Kbh. 1889.
 *Tillæg til Fortegnelsen over Metropolitanskolens Bogsaml. Kbh. 1889.

XIV. Encyklopædi. Tidsskrifter af blandet Indhold.

- Nord. Conversations-Lexikon. Udg. 3. II. 76—87. Kbh.
 Meyer. Konversations-Lexikon. Eine Encyklopædie des allg. Wissens. 4te gänzl. umgearb. Aufl. Bd. 1—16. Lpz. (u. Wien) 1885—90. — Bd. 17, H. 1—12. Ib. 1890.
 *Oversigt over det Kgl. Danske Videnskabernes Selskabs Forhandl. og dets Medlemmers Arbejder i 1887, Nr. 3. Kbh. 1888. — i 1888. Ib. 1888—89.
 Revue des deux mondes. 15. Maj 1889 — 15. Apr. 1890 Paris.
 Nord. tidskrift för vetenskap, konst o. industri, utg. af Letterstedtska föreningen. Red. af **O. Montelius**. Ny följd. 1889, h. 3 — 1890, h. 2. Stockh.
 Tilskueren. Maanedsskrift for Literatur, Samfundsspørgsmaal og almenfattelige videnskabelige Skildr. Udg. af **N. Neergaard**. Maj 1889 — Marts 1890. Kbh.

XV. Tegning. Musik. Gymnastik. Blandinger.

- Studenter-Sangforeningen 1839—89. Nogle Mindeblade saml. af **A. Sørensen**. Tr. s. Ms. Kbh. 1889.
 Vilmorin. Illustrirte Blumengärtneri. Aufl. 2, neu bearb. u. verm. von **Th. Rümpler**. Berlin 1883. — Ergänzungsbd.: Die Neuheiten des letzten Jahrzehnts. Ib. 1888.

Discipulbibliotheket.

Indtægt.

Rest fra forrige Aar	19	ℳ	36	⊘
Kontingent	4	—	00	—
	Summa	23	ℳ	36

Der har ingen Udgift været.

Den naturhistoriske Samling

har i Aarets Løb modtaget en særdeles værdifuld Forøgelse ved en betydelig Samling af udmærket udstoppede Fugle, som Hr. Kammerherre **Skøel** til Birkelse har skjænket Skolen. For denne smukke Gave bringes her Skolens varmeste Tak.

Samlingen omfatter:

Pandion haliaëtus — *Buteo vulgaris* — *Astur palumbarius* (3 Ex.) — *Astur nisus* (3 Ex.) — *Nyctea nivea* — *Syrnium aluco*

(2 Ex.) — *Athene noctua* — *Bubo maximus* — *Otus vulgaris*
 (2 Ex.) — *Cuculus canorus* — *Picus major* — *Picus medius*
 — *Jynx torquilla* — *Sitta Europaea* — *Sturnus vulgaris* —
Nucifraga Caryocatactes — *Corvus frugilegus* — *Pica caudata*
 — *Garrulus glandarius* — *Ampelis garrulus* (2 Ex.) — *Capri-*
mulgus Europaeus — *Muscicapa atricapilla* (2 Ex.) — *Lanius*
collurio (3 Ex.) — *Turdus viscivorus* — *Turdus pilaris* (2 Ex.)
 — *Turdus musicus* (2 Ex.) — *Turdus iliacus* — *Turdus*
torquatus (2 Ex.) — *Turdus merula* (2 Ex.) — *Motacilla*
alba — *Motacilla flava* — *Anthus pratensis* — *Saxicola*
oenanthe — *Saxicola rubetra* — *Luscinia phoeniceus* —
Erethacus rubecula — *Troglodytes parvulus* — *Accentor*
modularis — *Parus major* — *Parus caudatus* — *Regulus*
cristatus — *Alauda arvensis* (3 Ex.) — *Alauda arborea* —
Emberiza miliaria (2 Ex.) — *Emberiza citrinella* — *Em-*
beriza schoeniclus (2 Ex.) — *Passer domesticus* (3 Ex.) —
Fringilla coelebs — *Linota cannabina* — *Acanthis carduelis*
 — *Pyrrhula rubicilla* (5 Ex.) — *Columba palumbus* — *Syrhap-*
tes paradoxus (3 Ex.) — *Perdix cinerea* (3 Ex.) — *Coturnix*
communis — *Tetrao tetrix* (2 Ex.) — *Charadrius morinellus*
 — *Charadrius hiaticula* — *Vanellus cristatus* — *Ciconia nigra*
 — *Tringa cinclus* — *Philomachus pugnax* (5 Ex.) — *Totanus*
hypoleucus — *Totanus calidris* (3 Ex.) — *Totanus glottis* (3
 Ex.) — *Scolopax rusticola* (2 Ex.) — *Gallinago major* (4 Ex.) —
Gallinago media (2 Ex.) — *Gallinago gallinula* — *Crex pra-*
tensis (2 Ex.) — *Ortygometra porzana* — *Fulica atra* — *Larus*
canus — *Tadorna vulpanser* — *Fuligula marila* (3 Ex.) —
Oidemia nigra (2 Ex.) — *Glaucion clangula* (2 Ex.) — *Harelda*
glacialis — *Somateria mollissima* — *Mergus merganser* —
Mergus serrator (3 Ex.) — *Graculus carbo* — *Podiceps grise-*
gena — *Uria grylle* — *Fratercula arctica* — *Alca torda*. —

Pipra caudata — *Tanagra versicolor*. —

Af en stor Del Arter findes der flere Exemplarer, der til
 Dels ere forskellige i Fjerdragt efter Alder og Kjø.

Med Undtagelse af *Nucifraga Caryocatactes*, der er skudt
 paa Bornholm, og de to tropiske Arter, *Pipra caudata* og
Tanagra versicolor, ere alle Fuglene skudte i Vendsyssel.

Som Gaver har Skolen fremdeles modtaget:

Barder af *Balanoptera musculus*, af Ministeriet for Kirke- og
 Undervisningsvæsenet.

En Vandrotte (*Hypudaeus amphibius*) (af Hr. Kammerherre
 Stemann).

En Malle (af Discipel H. C. Ferslew).

En Skal af et Søpindsvin (af Discipel C. A. M. Petersen).

En Søkok (af Discipel E. L. Kirchheiner).

Skelet af For- og Baglem af en Sæl (*Phoca vitulina*).

Præparat af et Hestestøje, hærdet i Chromsyre og

gjennemskaaet.

Præparat af et Papegøjehoved i Spiritus til at vise Be-

vægeligheden af Fuglenes Overnæb og Gaueparti.

Et Æg af Snapskildpadden (*Chelydra serpentina*).

Ved Kjøb er anskaffet:

En Sæl (*Phoca vitulina*) — En Brandmus (*Mus agrarius*)
 — En Løgfro (*Pelobates fuscus*) — En Troldkrabbe (*Lithodes*
maja) — Skelet af et Bagben af en Ko — Skelet af et Bag-

ben af et Svin — Skelet af en Haj (*Galeus vulgaris*). —

Den fysiske Samling

er i dette Skoleaar bleven forøget med en elektrisk Glødelampe, og desuden er et Batteri paa to tørre (Gassnerske) galvaniske Elementer ombyttet med et Batteri paa 3 Elementer.

Andet Undervisningsmateriel.

- I Aarets Lob er anskaffet:
- v. Spruner-Bretschneider: Historischer Wand-Atlas, 10 Karten zur Geschichte Europas im Mittelalter bis auf die neuere Zeit.
- Henrik Kiepert: Italia antiqua in usum scholarum descripta 1889, Græciæ antiquæ tabula 1887 og Latii veteris et finitimarum regionum tabula 1888.
- E. Curtius und J. A. Kaupert: Wandplan von Alt-Athen.
- E. von Sydow: Wandatlas, de 5 Verdensdele i 6 Kort.
- Alb. van Kampen: Descriptiones nobilissimorum apud classicos locorum: Series I., quindecim ad Cæsaris de bello Gallico commentarios tabulæ, og Orbis terrarum antiquus in scholarum usum descriptus.
- Launitz: Wandtafeln zur Veranschaulichung antiken Lebens und antiker Kunst,
 Tafel I. Grundriss des griechischen Theaters,
 Tafel II, Theater (Perspektivische Ansicht des Innern der Bühne und Sitzreihen en face),
 Tafel XVIII, Römisches Haus (Perspektivische Ansicht),
 Tafel XXIX, Die Akropolis von Athen, westliche Ansicht.
 Reconstructionsversuch von Richard Bohn.
- Dr. R. Leuckart und Dr. Nittsche: Zoologische Wandtafeln I, VI, XI, XV, XVII, XXI, XXVII, XXXIII, XLI, XLIV, LVI, LVII, LXVI.
- Dr. Fiedler: Menneskets Anatomi, 4 Tavler.
- Hromádkó's 12 physiske Væggetavler.
- En Samling af 40 stereometriske Legemer fra J. Schröder i Darmstadt.
- Et Scioptikon med 34 Fotogrammer fra Romain Talbot i Berlin.
- 7 historiske Anskuelsesbilleder fra 10de, 13de, 14de, 15de, 16de, 17de og 18de Aarhundrede.
- 1 Fotografi i 3 store Plader af Forum Romanum.
- 1 Fotografi af Athen i 6 Plader.
- 20 Fotografier fra Italien.
- 27 Fotografier fra Grækenland.
- 12 Portrætter af P. P. Rubens efter antike Marmorbuster.
- 6 Portrætter af danske Komponister.
- 5 Tavler til Brug ved Sangundervisningen, udførte efter Anvisning af Sanglæreren.

De botaniske Haver.

De to Skolen tilhørende Jordstykker af hvilke det ene ligger ved dens nordlige, det andet ved dens sydlige Ende, ere i Foraaret tagne i Brug til botaniske Haver. I det nordlige Stykke er et Areal paa 4086 □-Alen bleven beplantet med 93 Arter Træer og Buske, og i det sydlige Stykke paa ca. 3200 □-Alen er der hidtil dels plantet dels saaet 182 Plantearter. Af disse ere 85 Arter Gaver af Hr. Adjunkt Traustedt paa Herlufsholm. Skolen staar i en meget betydelig Taknemmelighedsgjald til Hr. Traustedt for den utrættede Redebønhed, hvormed han har hjulpet med Raad og Daad ved Anlægget, og han har lovet frendtles at være til Tjeneste med den Erfaring, han har indhøstet ved Bestyrelsen af den botaniske Have paa Herlufsholm, og ogsaa at ville støtte os med Gaver.

8. Ministerielle Skrivelser.

Bekjendtgjørelse af 28de Maj 1889 om Forandringer i de for Skolens Examinere gjældende Regler.

Efter Ministeriets derom nedlagte allerunderdanigste Forestilling har det under Dags Dato behaget Hans Majestæt Kongen allernaadigst at bifalde:

1. at Bestemmelserne i allerhøjeste Anordning om Undervisningen i de lærde Skoler af 5te August 1871 § 5 b, 1—2, samt i allerhøjeste Anordning om Forandringer i og Tilleg til fornævnte Anordning af 16de Juni 1882 § 14, sidste Stykke, om, at de, der ere forberedte ved Privatundervisning, ved Afgangsexamen for Studerende i sproglig-historisk Retning i Latin og Græsk skulle opgive, foruden de iøvrigt fordrede Pensa, tillige et Pensum, som svarer til Minimum af, hvad Skoledisciple have læst indtil Udgangen af 4de Klasse, ophæves;
- 2) at Bestemmelsen i allerhøjeste Anordning af 30te August 1881 om almindelig Forberedelsesexamen § 4 b om, at der ved Prøven i Oversættelse fra Engelsk til Dansk tillægges Bedømmelsen af det danske Sprogs Renhed i denne Version Indflydelsen paa Karakteren for den skriftlige Prøve i Modersmaalet, ligeledes ophæves;
- 3) at sidstnævnte Anordnings § 11 aflattes saaledes:

Den, der har bestaaet almindelig Forberedelsesexamen, kan indstille sig til Afgangsexamen for Studerende i matematisk-naturvidenskabelig Retning, naar han, forudsat at han i to fremmede Sprog, Geografi og Naturhistorie har opnaaet Karakterer til en samlet Talværdi af mindst 15 Points, supplerer den med en Prøve i Latin (skriftlig og mundtlig) og derved opnaar mindst $g \frac{1}{4}$, idet Karaktererne for den skriftlige og mundtlige Prøve lægges sammen til én, og i sproglig-historisk Retning, naar han,

forudsat at han i to fremmede Sprog, Geografi, Naturhistorie, Geometri og Arithmetik har opnaaet 21 Points, supplerer den almindelige Forberedelsesexamen med en Prøve i skriftlig og mundtlig Latin samt i Græsk, saaledes at baade den fælles Karakter i Latin og Karakteren i Græsk ikke er under $g\frac{1}{2}$;

- 4) at de under 1 og 3 anførte Bestemmelser træde i Kraft ved Afholdelsen af 4de Klases Hovedexamen i Sommeren 1890, og den under 2 anførte ved Afholdelsen af almindelig Forberedelsesexamen i Juni d. A.

Som Følge af, hvad der er fastsat ved de nævnte allerhøjeste Bestemmelser, vil Ministeriet herved, istedetfor de ved dets Bekjendtgjørelse af 28de Marts 1876 anordnede Regler om privat forberedte Dimittenders Prøve i Afslutningsfagene ved de lærde Skolers 4de Klases Hovedexamen m. m., have fastsat følgende Regler, som træde i Kraft ved Examens Afholdelse i Juni 1890:

Alle Privatister prøves i Afslutningsfagene: Tysk, Naturhistorie, Geografi, og i Latin, mundtlig og skriftlig; endvidere prøves Privatister af den sproglig-historiske Retning i Arithmetik, Geometri og Græsk. Prøven omfatter i alle disse Fag det fulde Pensum, der af Skoledisciple skal være læst inden Udgangen af 4de Klasse. For mundtlig og skriftlig Latin gives én fælles Karakter, som for Examinander i matematisk-naturvidenskabelig Retning regnes dobbelt. Privatister af den sproglig-historiske Retning faa saaledes 7 Karak- terer og maa for at bestaa opnaa et samlet Pointsantal af 21; de af den matematisk-naturvidenskabelige Retning faa 4 Karak- terer og kunne bestaa med i alt 15 Points.

Forinden den, som har bestaaet den tidligere Realafgangs- examen af højere Grad, kan indstille sig til Afgangsexamen for Studerende, har han paa den sproglig-historiske Side, forudsat at han i Tysk, Geografi, Naturhistorie, Geometri og Arithmetik har opnaaet mindst 15 Points, at supplere denne Examen med en Prøve i Latin, skriftlig og mundtlig, og i Græsk, og derved opnaa en Karakter af mindst $g\frac{1}{2}$ saavel i Latin som i Græsk, og paa den matematisk-naturvidenska- belige Side, forudsat at han i Tysk, Geografi og Naturhistorie har opnaaet mindst 9 Points, at tage en Tillægsprøve i Latin, mundtlig og skriftlig, og deri opnaa mindst $g\frac{1}{2}$. I begge Tilfælde gives kun én fælles Karakter for den mundtlige og skriftlige Latinprøve.

Cirkulære af 28de Maj 1889 i Anledning af oven- staaende Bekjendtgjørelse.

Ved at fremsende den under D. D. udgaaede Bekjendt- gjørelse om Forandringer i de gjældende Examensbestem- melser, skal Ministeriet henlede Skolernes Opmærksomhed paa følgende Punkter, vedrørende dels de i Bekjendtgjørelsen indeholdte Regler, dels andre Forhold, som have givet An- ledning til at indskærpe eller nærmere forklare de bestaaende Regler for Skolernes forskjellige Examinere:

1. Med Hensyn til de nye Reglers Ikrafttræden er det en Selvfølge, at den i Bekjendtgjørelsens Punkt 1 omhandlede Fritagelse for at opgive 4de Klases Pensum i Latin og Græsk

ved Afgangsexamen først kan komme de Privatister til Gode, der iforvejen ere blevne prøvede i dette Pensum efter de øvrige i Bekjendtgjørelsen givne Regler.

2. Ifølge den forandrede Aflættelse af Anordning af 30te Avgust 1811 § 11 vil der ved Tillægsprøven i Latin for dem, der have bestaaet almindelig Forberedelsesexamen, kun være at give én fælles Karakter for den skriftlige og mundtlige Del af Prøven, overensstemmende med de ved 4de Klasses Hovedexamen og Prøven for Privatister i Afslutningsfagene gjældende Regler.

3. Ministeriet betragter det som en Følge af de forandrede Regler, hvorved Præliminærprøven for Privatister af den sproglig-historiske Retning er bragt i nærmere Overensstemmelse med 4de Klasses Examen for Skoledisciple, at der for Fremtiden under ingen Omstændigheder kan gives Tilladelse til at udsætte Prøven for et enkelt Fags Vedkommende, saaledes som det hidtil jævnlig er blevet bevilget med Hensyn til Prøven i latinsk Stil. Det samme gjælder for dem, der ville supplere almindelig Forberedelsesexamen med en Tillægsprøve, saaledes at denne altid paa én Gang maa afholdes i mundtlig og skriftlig Latin og i Græsk.

4. Bestemmelsen i allerhøjeste Anordning af 16de Juni 1882 § 14 om, at Privatister ved Afgangsexamen skulle opgive det hele i 5te og 6te Klasse læste Pensum i Latin og Græsk, staar uforandret ved Magt. Ligeledes har det sit Forblivende ved de i Anordning af 5te Avgust 1871 § 7, jfr. Ministeriets Cirkulære af 23de December 1882, om Optagelsen i en lærd Skoles 5te Klasse foreskrevne Regler, forsaavidt som Privatister forinden Optagelsen blive at prøve i alle de til 4de Klasses Hovedexamen hørende Fag, i hvilke de ikke tidligere have aflagt Prøve.

Da der ved en enkelt Skole har vist sig Misforstaaelser med Hensyn til Anvendelsen af Bestemmelsen i Anordning af 30te Avgust 1881 § 4 b om, at der ved almindelig Forberedelsesexamen skal i Engelsk opgives læst saa meget, som svarer til 300 Sider af Tauchnitzers Udgaven af »sunbeam stories«, kan Ministeriet ikke anse det for unødvendigt at indskærpe, at der herved gives sammenhængende Stykker af forskellige Forfattere for Øje, men at derimod det, der er læst i Elementærbøger, f. Ex. Listovs og Løkkes, ikke kan medregnes i det anordningsmæssige Pensum. For at sikre Overholdelsen af disse Regler, der ligeledes gjælde for de i bemeldte Anordnings § 4 c og d foreskrevne Pensum i Tysk og Fransk, vil Ministeriet herved for Fremtiden have paalagt, at det paa Skemaerne til Indmeldelse af Examinander ved almindelig Forberedelsesexamen opgives med nøjagtig Specificering, hvilke bestemte Stykker enhver Examinand har læst, ligesom det ogsaa nøje bør paases fra Skolernes Side, at Opgivelserne stemme med Anordningens Fordringer, baade hvad Sideantallet og Indholdet angaar.

Den samme Fordring gjælder ogsaa for Privatister, der indmeldes til Examenskommissionen.

6. Da Ministeriet flere Gange har modtaget Andragender fra Saadanne, som ønske at underkaste sig en Tillægsprøve i Latin i samme Examenstermin som almindelig Forberedelsesexamen, eller at tage de tvende efter hinanden følgende

Tillægsprover for Seminarister paa een Gang, finder man Anledning til at udtale, at der i det Hele intet kan være til Hinder for en saadan Fremgangsmaade, og at altsaa de Prøver i Latin eller i Latin og Græsk, hvormed almindelig Forberedelsesexamen kan suppleres, kunne tages samtidig med denne Examen, ligesom de tvende Prøver, henholdsvis i to levende Sprog og i Latin eller Latin og Græsk, hvormed Skolelærerexamen maa suppleres for at give Adgang til at tage Afgangsexamen for Studerende, kunne afholdes i samme Examenstermin, men at i saa Fald den Prøve, der er forudsat at være den sidste i Rækken, taber sin Gyldighed, naar den Examen, som den skal tjene til at supplere, ikke bestaaes. Der bør derfor ikke udstedes noget Examensbevis for Proven i Latin eller Latin og Græsk, før den Prøve, som normalt maa gaa forud, er bestaaet.

7. Efter at Ministeriets Opmærksomhed gjentagne Gange er bleven henledet paa, at der ved Skolerne hersker en forskjellig Praxis i Henseende til Bedømmelsen af den Karakter, der ifølge Anordning af 30te August 1881 § 1 gives for Orden med de skriftlige Arbejder ved almindelig Forberedelsesexamen, og navnlig, at der ved flere Skoler er Tilbøjelighed til at give »Udmærket godt« som Normalkarakter uden at forbre en Behandling af Arbejderne, der hæver sig over det Gjennemsnitlige, skal man herved bemærke, at Ministeriet ønsker de Bemærkninger, som om dette Punkt ere fremsatte i Undervisningsinspektionens Examensberetninger for 1883 og 1884 (jfr. Meddelelserne om det lærde Skolevæsen m. m. for 1882—83 Pag. 163, og for 1884, Pag. 107) tagne til Følge som Rettesnor for Bedømmelsen. Ordenskarakteren »ug« bør derfor kun gives, hvor et skriftligt Arbejde baade er fuldkommen frit for Rettelser, i enhver Henseende behandlet med tilfredsstillende Orden, og desuden skrevet med en god Haandskrift. Hvor det Sidste ikke er Tilfældet, men Arbejdet dog er læseligt og nogenlunde omhyggeligt behandlet, hvortil hører, at de matematiske Besvarelser ere ledsagede af fornøden Text og saaledes ordnede, at Gangen i Behandlingen tydelig ses, kan Karakteren »mg« gives, og enhver, selv mindre Mangel bør der overhovedet tillægges Vægt i nedadgaaende Retning, saaledes at der endog, naar utilbørlig Skjødsløshed er udvist, vil være Grund til at give negative Karakterer. Ligeledes vil den af Inspektionen udtalte Regel være at følge, at naar Censorerne i hvert af de tre Fag, hvori der gives skriftlig Opgave, have fastsat en Karakter for Orden, har Skolens Bestyrer kun at beregne Middeltallet af de tre til ham afgivne Karakterer, for at fastsætte Hovedkarakteren for Orden. Det maa følgelig anses for urigtigt at lade nogen af de tre Ordenskarakterer faa større Betydning ved Sammenregningen end de andre to, idet der ikke kan tages Hensyn til, at Vanskelighederne ved at bevare god Orden i en matematisk Udarbejdelse for den Uøvede kunne bevirke, at denne snarest kommer til at faa en nedsættende Virkning.

8. Da Indmeldelsen af Examinander stadig fra flere Realskoler indsendes for sent, benytter Ministeriet Lejligheden til alvorligt at indskærpe Skolerne Nødvendigheden af, at Reglerne i Cirkulære af 28de Marts 1887 om, at Indmeldelserne, henholdsvis til Foraars- og Sommerexaminerne, bør

indsendes inden den 1ste Februar og 1ste Maj, ufravigelig overholdes, da Tilsetsættelsen af disse Regler i høj Grad forsinkes og besværliggjør Inspektionens Arbejde med Ordningen af Examen's Afholdelse. Af samme Grund bør det undgaaes, hvad der nu ofte indtræffer, baade ved Realskoler og lærde Skoler, at enkelte Examinander indmeldes længe efter Udløbet af Fristen. Ligeledes ønsker Ministeriet det nøje iagttaget, at der fra Skolernes Side i betimelig Tid, forinden Indmeldelsen til Examen skal foregaa, indgives Andragende om de for Examinanderne eventuelt nødvendige Dispensationer med Hensyn til Alder m. m., saant at der derefter paa Indmeldelseslisterne ved de paagældende Examinanders Navne anføres de Skrivelser fra Ministeriet, hvorved saadanne Dispensationer maatte være givne.

9. Ansøgninger om Fornyelse af Tilradelsen til at afholde Examen ville for Fremtiden være at indsende til Ministeriet, henholdsvis inden den 1ste November eller den 1ste Februar, eftersom Fornyelsen begjæres for den nærmest paafølgende Foraars- eller Sommerexamens Vedkommende. Forsømmelser i denne Henseende ville efter Omstændighederne medføre, at der ikke bliver Lejlighed til at lade foretage Undersøgelse af den paagældende Skole forinden Examen og at Skolen derfor ikke kan forvente at erholde den attraaede Bevilling i rette Tid.

Bekjendtgjørelse af 7de Juni 1889 om
Retskrivningen.

Ministeriet vil for Fremtiden have nedenstaaende Retskrivningsregler fastslaaede til Brug og nøje Efterlevelse i alle offentlige Skoler og Seminarier samt i alle de Privatskoler, der have Ret til at afholde Afgangsexamen til Universitetet eller almindelig Forberedelsesexamen.

Reglerne indføres i Skolerne fra Skoleaarets Begyndelse efter Sommerferien 1890, til hvilken Tid Docent Saabys Retskrivningsbog vil foreligge trykt. Reglerne kunne anvendes ved Examineringerne i Aaret 1891 og skulle anvendes ved Examineringerne i Aaret 1892 og fremdeles.

Alle Skolebøger skulle for Fremtiden trykkes med den her befalede Retskrivning. Hvad danske Læsebøger og Grammatiker angaar, kunne de, der ere trykte med den ældre Retskrivning, ikke tillades benyttede længere end til Sommerferien 1891.

1. Saavel den latinske som den gotiske Bogstav-række indøves i de lærde Skoler og i Seminarierne. — I Almueskolen behøver kun den latinske Bogstav-række at indøves skriftligt.

2. Med stort Begyndelsesbogstav skrives det Ord, hvormed Foredraget begynder, det første Ord efter Punktum, efter Spørgsmaalstegn, Udraabstegn og Kolon, naar disse Tegn forlange samme Ophold som Punktum, saaledes efter Kolon, naar en andens Ord anføres; endvidere alle egentlige Substantiver, alle substantivisk brugte Adjektiver, der betegne Sprog, Folk (Nationer) eller Religionsbekendere (Dansk, de Svenske, en Kristen); endvidere enkelte Adjektiver, brugte som et Slags Egennavne paa Personer (den Almægtige = Gud,

den Korsfæstede = Kristus, den Onde = Djævelen); endvidere Adjektiver og Ordenstal, brugte som Tillagsnavne til Personer (Gorm den Gamle, Kristian den Niende, Hellig Knud), eller sammen med et Substantiv dannende et Egen- navn (Vestre Kirkegaard, Storø Kongensgade); endelig Tiltaleprominerne I, De, Dem, Deres, ligeledes Han og Hun anvendte i Tiltale. Man skriver Hans, Hendes Majestæt, kongelige Højhed.

Anmærkning. Ved egentlige Substantiver forstaas saadanne, hvis Bøjning er substantivisk. De fleste kunne forbindes med den efterhængte Artikel. Ethvert Ord, der, staaende alene, kan have Artiklen efterhængt, er et egentligt Substantiv. Egentlige Substantiver kunne ikke, staaende alene, bruges med Adjektivernes bestemte Artikel. Herfra undtages den Helligaand og de Herrer. Dog kan undertiden, men nutildags meget sjældent, Adjektivernes bestemte Artikel i Flertallet sættes umiddelbart foran Substantiver, der betegne en Samling af Personer (et Folk, et Parti, en Klasse, en Familie), f. Ex.: de Venders og Goters, de Torys og de Whigs, de Vonner og de Vanner, de Juellers Stamtavle. Af disse Undtagelser kan dog ingen Tvivl opstaa; thi dels kunne disse Ord ikke paa denne Maade bruges med Adjektivernes bestemte Artikel i Enkelttal (undtagen det ene den Helligaand), dels kunne de regelmæssigt bruges med den efterhængte Artikel. — Egentlige Substantiver ere: 1) oprindelige Substantiver (saasom: Gud, Verden, Konge, Karl Danmark, Tysker, Visdom, Kjærlighed, Dybde, Dømmer, Elsker, Levned, Tjeneste, Røgelse, Enerø, Tiere, et Hundrede, Tusinde (et Hundrede Kroner, hvoraf adjektivisk: hundrede Kroner); 2) infinitiviske Substantiver paa en (Elsken, Haden, Liden); 3) nogle substantiviske Pronominer, brugte i abstrakt Betydning (mit Jeg, Selvet, Altet, et Intet); 4) adjektiviske Substantiver i bestemt Form, der betegne et Sprog eller Folk (Dansken, Fransken, Tysken); 5) oprindelige Adjektiver og Participier, der have tabt deres Betydning som saadanne og ere blevne til Substantiver — de ende alle paa e og ere alle af Intetkon — et Onde, et Gode, et Indre, et Foretagende, Udseende, for mit Vedkommende, Højre og Venstre (som Partibetegnelser); 6) et Par oprindelige Superlativer, der have tabt deres egentlige Betydning og ere blevne Substantiver: en Kæreste — Kæresten, en Øverste — Øversten.

3. Den gamle Stavelsesdeling beholdes; dog deles aldrig en Tvelyd og heller ikke ng, naar det betegner en enkelt Lyd. Exempler: ej-e, Høj-en, kæng-es, mang-en (men Un-garn), Lav-et, mjav-e, Rav-et, Sav-en, Trav-et (men tra-ve), Rev-el, Behov-et dov-en, flov-e, Fortov-et, Spiltov-et, hov-en, Hov-et, Hov-eri, (men til Ho-ve), Plov-en, Rov-et, (men rø-ve), Tov-et, Luv-en, (men at tage Lu-ven fra en), syv-ende, snæv-er, væv-er. — Derimod: Ha-veit, Gna-veit, Na-veit, Kra-veit, Gra-ven, Re-veit, gro-ve, Ho-ven, Klo-ven, Lo-ven, Sko-ven, so-ve, Lø-veit, hvilke Ord, skønt de i Enstavelsesform have (eller dog kunne have) Tvelyd, i Flerstavelsesform faa lang Selvyd og haardt v (for nogles Vedkommende i alt Fald i det højere Foredrag). Ligeledes Forlo-ver, Gy-vel, Le-ver.

4. En Forbindelse af flere Ord, der er bleven til ét Ord, skrives i ét Ord. Hvorvidt Sammensmeltningen til et enkelt Ord er foregaaet eller ej, kan dog undertiden være tvivlsomt. 1) Kan Sammensætningen bøjes som en Helhed (eller viser forandret Køn), er den ét Ord; — derimod er den to (eller flere) Ord, hvis første Led af Sammensætningen kan bøjes, men sidste Led er ubøjeligt. — 2) Falder Hovedtonen paa første Del af Sammensætningen, er denne ligeledes ét Ord, for saa vidt ikke Betoningen aldeles tydeligt viser flere Ord, ved at ogsaa sidste Del af Sammensætningen har sin, om end mindre fremtrædende, Hovedtone. Selv i saa Fald kan dog Sammensætningen udgøre ét Ord i Henhold enten til den foregaaende eller til den følgende Regel (alting, ingeniunde, undermeden). — 3) Er de oprindelige Ords ligefremme Betydning forsvunden, og Sammensætningen danner ét nyt Begreb, er denne ét Ord; særligt maa mærkes de herunder forekommende Tilfælde, hvor det ene Led af Sammensætningen er ubrugeligt alene. (Anmærkning: Ord, sammensatte af et Egennavn og et Fællesnavn, kunne undertiden for Tydeligheds Skyld skrives i to Ord, forbundne med Bindestrøg. F. Ex. en Knapstrupper-Hingst).

Efter disse Regler vil det være forholdsvis let at afgøre om en substantivisk, adjektivisk eller verbal Sammensætning, hvis sidste Led er et Substantiv, Adjektiv eller Verbum, er ét Ord eller ikke. Exempler: Modernmælk, Modersmaal, Filthut, Kvindfolk, Børnedaab, Kongsgaard, Papirpenge, Malkepige, Grønsvier, Stormand, (men en stor Mand), Femkant (Femkanter, men fem Kanter), Fjerdedel, Halvpart, (derimod tredje Dagen, for største Delen, største Parten, i Overensstemmelse med: hele Tiden, al Sæden), Enkeltmand, Menigmand, Dusbroder, et Farvel, et Lovvel, (men far vel! lev vel!), Indgreb, Huendehaver, Helafstensstykke, Syv-milestøvler, alting ligeledes ingenting, nogeting, skjønt Betoningen nærmest fordrer Deling, da det forandrede Køn — en gal Ting, alting er galt — viser, at Sammensætningen er bleven til ét nyt Ord; Alnaturen (ligeledes Alverden), Hvermand (det ved Gud og Hvermand, at tigge for Hvermands Dør), men med Eftertryk paa begge Leddene: det er hver Mands Pligt), godmodig, milevid, halvkoget, firbenet, skadefro, selykkelig, tilforladelig, tilfreds, gravlægge, godtgøre, gennempløje — derimod: Kongens Have, ingen Sunde, alle Haande, alle Slags, al Slags, alle Vegne, en Del, lægge i Grav, gøre godt. — (Anmærkning: Her maa mærkes de paa uregelmæssig Maade dannede Flertal: Bøndergaarde m. v. og Børnebørn, hvilke dog kunne bøjes som Helhed. Fra Regel 1) finder kun én Undtagelse Sted: Barnlille — Flt. Bornlille). — Af Participier dannes ofte med andre Ord Sammensætninger, som ellers ikke findes i Verbalklassen. Falder Hovedtonen her ikke paa Participiet, men paa Sammensætningens første Del, er en saadan Sammensætning ét Ord; f. Ex.: fredelskende, selvtænkende, godtroende, Dybgaaende, ømtfølende, velbekjendt, velskabt, med velberaad Hu, velopdragen, nysnævnte, isjuefaldende, stedfindende, længstlevende, ovennævnte, førstnævnte, videregaaende, de viderekomne, overhaandtagende, højstbeskattet; men derimod: Freden elskende, meget spisende, vel opdragen, hvor Tonen tydeligt angiver

to Ord. — Partikler som *jo*, *des=desto*, *for*, *saa*, danne ikke ét Ord med et efterfølgende Adjektiv (eller Adverbium): *jo bedre*, *des mere* (men *deslige*), *for stor*, *saa stor*. Undtagelse: *aller* — der danner ét Ord med en efterfølgende Superlativ: *allerkæreste*, (ligeledes *allersomdejlige*).

Sammensatte Talord skrives ikke som ét Ord: *ni* og *tyve*, *den ni* og *tyvende*. Herfra undtages 50, 60, 70, 80, 90 og tilsvarende Ordenstal, der skrives i ét Ord, samt Sammensætninger af Ordenstal med *halv* — *halvfemte* — og med *selv* — *selvanden*. Derimod skrives hver anden (Mand), hvert andet (Menneske).

Sammensatte Pronominer ere: *hinanden*, *hverandre*, *hvordan*, *saadan*, *deslige*, hvor de oprindelige Ords Betydning omtrent er forsvunden; de sjælden forekommende *ihvo*, *ihvad*, *ihvilken*, *ihvordan*, endelig *enhver*, skjønt det hedder ethvert. — Der bør skrives *hvo* (hvilken) som helst, thi *hvo* (hvilken) kan bøjes, og Betoningen viser tre Ord.

Sammensatte Præpositioner ere *foran*, *forbi*, *foruden*, *iblandt*, *igennem*, *imellem*, *imod*, *ifølge*, *jævnside*, *hinsides*, *omkring*, *udi* (= *i*), samt i overført Betydning: *fremfor*, *henad*, *henimod*, *henved*, *indtil* — *fremfor mig*, *henad den Tid*, *henimod Aften*, *henved to Tusinde*, *indtil Afgørelsen*; *derimod*: *han fores frem for Retten*, *jeg gik hen ad Vejen*, *han kom hen imod mig*, *sat hen ved Døren*, *ind til Væggen*. Der skrives i Steden for (eller i Stedet for), i Henseende til. — Der mærkes en Del oprindelige sammensatte Participer, der bruges som Præpositioner: *undtagen*, *angaaende*, *vedrørende*.

Et Adverbium foran en Præposition med sin Styrelse skrives som særligt Ord: *oven for mig*, *oven i Kurven*, *lige over for mig*, *tillige med Gaarden*, *bag ved Huset*, *bag efter ham*, *bag paa* — *for paa Vognen*, *kom hid til mig*, *ud ad Døren*, *uden for Døren*, *tvært imod Meningens*, *nær ved Huset*, *inden i Huset*. Følger ingen Styrelse paa Præpositionen, og Udtalen ikke bestemt viser to Ord, danner Sammensætningen ét Ord, et Adverbium: *komme bagefter*, *bagpaa*, *sidde forpaa*, *udad* — *indad til Bens*, *se hende nærvæd*, *hjemad*, *hjemmefra*, *hidtil*, *kom indenfor*, *indenad*, *udenad*, *det være langt fra*, *tilligemed*, *tværtimod*. Derimod skrives i to Ord i Henhold til Betoningen: *klos paa*, *lige overfor*, *snart efter*, *længe efter*, *længe siden*, *siden efter*, *tværs igennem*. — Samme Regel følges ved Sammensætninger af *der*, *her*, hvor og en Præposition: *der i Huset*, *her paa Pletten*, *her til Stedet*, *hvor i Verden*; *men*: *derimod*, *deraf kan du se*, *heri har du Ret*, *herpaa gik han*, *hertil kom jeg*, *hvorpaa han gik*. — Der bør skrives *desuden*, *desforuden* (*desangaaende*), *hidindtil*, *tilmed*, da Sammensætningernes enkelte Dele have tabt deres ligefremme Betydning og tilsammen danne ét nyt Begreb.

Præpositioner med efterfølgende Styrelse, der betegne noget adverbialt eller konjunktionelt, skrives i to Ord undtagen: a) naar Sammensætningen i Udtalen lyder som ét Ord og tillige Hovedtonen falder paa Præpositionen: *afsides*, *forhen*, *forud*, *forløds*, *forlængs*, *baglængs*, *fralands*, *paalands*, *overhaands*, *overmaade*, *inden- eller udenbords*, *-bys*, *-dors*, *-lands*, *-rigs*, *-sogus*, *-skærs*, *-volds*, *udenvelts*, *mellemrigs*, *efterdags* (herefterdags, *hidtildags*, *nutil-*

dags). — eftersom, førend. Derimod for ude, bag ude. b) Naar Præpositionen med sin Styrelse danner eet nyt Begreb, i hvilket de to oprindelige Ords Betydning er forsvunden, og da for det første særligt, naar det styrede Ord er ubrugeligt alene: foran, igen, ito, ihjel, især, omkuld, omsider, omtrent, overvætted, tilforn, tilovers — fordi, efterdi, og dernæst: fornæden, foroven, foruden, efterhaanden, efterhaands, imidlertid, overalt, overens, overhovedet, overskrævs, overtvært, tilbage, tillige, tilsammen, tilfreds (jfr.: utilfreds), tilpas (jfr.: utilpas), underhaanden, undertiden, underneden, undervejs — idet, forinden, ifald, imedens, medmindre. Derimod skrives i to Ord: af Lave, fra Borde, i Blinde, i Flæng, i Gaar, i Forgaars, i Forvejen, i Gære, i Lave, i Mag, i Staa, i Vejen, om Kap, om Bord, over Bord, ved Pas. — i Aften, i Morges, paa langs, paa tværs, til Bords, til Lands, til Søs, til Vands, til Vejrs, til Væds, til Dels, til Gavns, til fals, — for fulde, i Hænde, i Rette, i Sinde, i Tide, paa Fode, paa Veje, med Rette, til gode, til Huse, til Haande, til fulde, til Føje, til Veje, til visse, til Ende, til Lykke, til Rette, til Side, til Siende, til Syne, til Kende, til Mode, til Orde, ved lige, — af Sted, for Haanden, for Tiden, for længst, for vist, for Resten, for øvrigt, fra sidst, i Dag, i Morgen, i Aften, i Stand, i alt, i alt Fald, i det mindste, i lige Maade, i Stykker, i Hu, i øvrigt, imellem Stunder, (nu om Stunder); om lidt, paa ny, paa Stand, paa skraa, til sidst.

Om andre adverbiale Sammensætninger end de ovenfor nævnte gælde de samme Regler som om Præpositioner med efterfølgende Styrelse, der betegne noget adverbialt. Exempler: anderledes, ligeledes, saaledes, nogenledes, indbyrdes, ligesaa (= ligeledes, men lige saa godt, lige saa vel), ligedan, ligefuldt, ligefrem, ligervis, stykkevis, heldigvis m. v., allesteds, ingensteds, noksom, saadan, saasom, næstendels, dagligdags, midtskibs m. v., altid, dernæst, ydermere, — aldeles, alligevel, hvordan, hvorledes, fremdeles, særdeles, allerede, saalunde, ingenlunde, nogenlunde, hvorlunde, mangelunde, — desaaarsag, desuagtet, desligeste, engang (men een Gang), endnu, maaske, kanske, rigtignok, vistnok (men dette er rigtigt nok, vist nok), derhen, derhenne, deroppe, og lignende Sammensætninger med der, ligeledes Sammensætninger med her: herhen o. s. v., og med hvor i stedlig Betydning: hvorhen (dog skrives hvor som helst, da Betoningen visser tre Ord).

Derimod skrives i to Ord: hvor faa, hvor mange, hvor lidt, hvor meget, hvor ofte, hvor tit, hvor vidt (dog skrives det dagligdags Udtryk hvornaar = naar i eet Ord); saa ofte, saa tit, saa nær, saa vidt, saa godt som, saa som saa, alt for, for ofte, for lidt m. v., som oftest, did hen, end ikke. (Om Forbindelser som ingen Sinde, alle Vegne, alle Slags se ovenfor).

Om andre konjunktionelle Sammensætninger end de tidligere nævnte gælde samme Regler som for adverbiale Sammensætninger: ogsaa, altsaa, saasom, dersom, ligesom, saafremt, endskønt, omendskønt, enddog, endog, endogsaa, endda, endsige, ihvor, hvorvel, ihvorvel, saavel (som Konjunktion, derimod, naar vel har beholdt sin ligefremme Betydning: han kan gøre det lige saa vel som jeg, fuldt saa

vel som du). — I to (tre) Ord maa skrives: for at, efter at, saa at, saa snart, som om, alt som, om end, ikke heller, al den Stund, for saa vidt, naar som helst (da Betoningen viser tre Ord).

I eet Ord skrives en Del sammensatte Interjektioner, som: hillemand, saamænd, pinedød, desværre (derimod des værre, naar værre er Adjektiv eller Adverbium).

5. De gamle hidtil brugte Talbenævnelser beholdes, altsaa skal skrives: tyve, tredive, fyrretyve, halvtredsindstyve, tresindstyve, halvfjerdsindstyve, firsindstyve, halvfemsindstyve eller forkortet: fyrre, halvtreds, tres o. s. v. (Der skrives: Han er halvtredsindstyve [ikke: halvtreds] Aar gammel; derimod: Aar halvtreds efter Kristi Fødsel).

6. Adjektiver paa ig have altid t i Neutrum: et lykkeligt Liv, det er rigtigt, om muligt, saa vidt muligt.

7. I dulgte, dulgt, Dølgemaal, solgte, solgt, Salg, spurgte, spurgt, Spørgsmaal, valgte, valgt, Valg beholdes g.

8. Verbernes Flertalsformer beholdes i Nutid (vi have, ere, blive, skulle, kunne, ville, elske, grue, bo, tænke, dø, tage, lyde, se, sove, synge, drikke, falde, bede, fnuse, ryge, flyve, sidde, bæve, tie, slaa, faa, staa). I Fortid kunne Flertalsformerne beholdes i en Del stærke Verber, nemlig i dem, som i Enkelttal ende paa en Medlyd (undtagen l og s) og have en lang, fra Nutidens forskellig Selvlyd (vi grøbe, krøbe, bade, gløde, lode, brøde, skrege, drøge, bare, fore, dreve; men vi lo, vi fløj, vi drak, vi løb, vi stjal, vi frøs). Der skal skrives vi bleve og ligeledes vi vare.

9 a. Substantiver, der ende paa en betonet Selvlyd, og have Flertal paa r, danne dette ved Tilføjelsen af er: Sø — Sø-er — Sø-erne, Ko — Kø-er — Kø-erne, Aa — Aa-er — Aa-erne, Træ — Træ-er — Træ-erne, Taa — Tæ-er — Tæ-erne, Le — Le-er — Le-erne.

b. Verber, hvis Stammer ende paa en betonet Selvlyd, danne Præsens Indikativ Aktiv ved Tilføjelsen af r og Passiv ved Tilføjelsen af s (at bo — jeg bor, dø — jeg dør, sy — jeg syr, se — vi ses, begaa — der begaaes). Derimod beholde de Verber, der i Infinitiv have e efter den betonede Selvlyd, ogsaa e i Nutid og i Passiv: bic, tie, grue, lue, blues, bejae — jeg bier, tier, jeg gruer, blues, det luer, jeg bejaer. Endvidere at du eller due, di eller die, vi eller vie, befri (ind-, udfri) eller befrie, forny eller fornye — jeg duer, dier, vier, frier, befrier, fornyer, jeg vies, fries, det fornyes. (Anmærkning: Der bør skrives duelig, gruelig, afskyelig). — De samme Verber danne Præsens Particium ved Tilføjelsen af ende til Stammen, og Perfektum Particium, dog med Undtagelse af Stammer paa e, ved Tilføjelsen af et: gaende — gaet, boende — boet, syende — syet, men scende — set. Dø har døende — død (afdød, uddød m. v.). Endelig danne disse Verber, for saa vidt de ere svage, Imperfektum ved Tilføjelsen af ede: jeg saede, boede, syede, indviede, teede mig. Dø har dog døde, og ske skete.

10. Det stumme og understøttende e bortfalder. Ligeledes bortfalder i Almindelighed Selvlydsfordobling. For at undgaa Misforstaaelse beholdes dog Selvlydsfordobling i et Par enkelte Ord: Talordene een—eet til Forskjel fra Artiklen en—et, og viis—viist til Forskjel fra vis—vist (derimod enbenet, Visdom o. s. v.). I danske Ord maa aldrig

Accenttegn benyttes. I fremmede Ord med Tonen paa sidste Stavelses Selvlyd kan, for at undgaa Misforstaaelse, skrives Accent over e (f. Ex.: Armè, Allè, Kanonèr). — Der skrives Fyn, men Møen.

11. Der skriver aa, ikke å.

Den lange Aa-Lyd betegnes ved aa med følgende Undtagelser: Alvor (Alkove), Bog, Brog, broget, (hvor), klog, koge, Krog, kroget, love, otte, Svoger, Torsdag, Vorte, vove — endvidere nogle Ord, der kunne udtales saavel langt som kort: Drog, Fjog, Orlog, Orlov, Sprog, Tog.

Hvor Stammen har o for kort Aa-Lyd, beholdes o i Bøjninger og Afledninger, selv om Lyden bliver eller kan blive lang — f. Ex.: bort — borte, grov — grove, Lov — Loven, Skov — Skoven, sov — sove, vor — vore.

Den korte Aa-Lyd betegnes ved o med følgende Undtagelser: Aadsel, Aand, Aande, (aande), Baand, Flaad, Haand, Laad, laadden, en Maatte, naa! Raad, raadden, saa (og Sammensætninger: saadan, saaledes, ogsaa, altsaa), Saald (at sælde med), Undersaat, usaattes, Vaand, Vaande (samt Kaarde).

Hvor Ordets Stamme har lang Aa-Lyd betegnet ved aa, beholdes aa i Bøjninger, Afledninger og Sammensætninger, selv om Lyden i disse er gaaet over til at være kort, f. Ex.: maa — maatte, Naade — Naadsens, Maal — Maaltid, skaane — Skaansel, vaage — vaagne, Kaaform, Skraaplan, Smaating, Tauspids. (Der skrives vogte). Har Ordets Stamme Æ-Lyd, men Ordet i Bøjninger faar Aa-Lyd, betegnes denne ved aa: træde — traadt.

12. Den lange Æ-Lyd betegnes ved æ med følgende Undtagelser: bedre, der, deres, ere, her, hvor, Legeme, sjette, tjene. Endvidere maa mærkes fjerde, Stedet, udstede m. v. af Sted.

Regler om, hvorledes kort Æ-Lyd bør skrives: 1) Har Ordets Stamme lang Æ-Lyd og æ, beholdes æ ogsaa i Bøjninger, Afledninger og Sammensætninger, selv om Lyden i disse er kort: Blæst, bævre, Fjellebod, færdes, Færdsel, hænge, kærlig, næbber, nærmere, nærmest, næst, næsten, ræddes, Rædsel, Skærsild, Skærsommer, Skærtorsdag, tværs, tværtimod, Vædske, værdig. (Der skrives Herred, Hertug, Herberge). 2) I Ord, i hvis Stamme eller anden fremtrædende Form der findes a, Aa-Lyd eller ej, eller som kan betragtes som afledet af et andet Ord, der har en af disse Lyde, betegnes den korte Æ-Lyd ved æ: brække, brænde, bægge, Biendel, drægtig, Dræt, dæmme, færre, flække, fornæmme — ligesaa at næmme, et Næmme, næm — Forældre, fænge, fælde, fængsle, færg, fæste, Gæld, gælde m. v., græmme, Grævling, Gænge, gængs m. v., Gæsling, gætte, hjælpe, hvælve, hvæsse, Hælsten, Hænder, hænge, hærd, Hæssel, hævede, Hætte, knække, Kræmmer, Kælling, kælte, kæmme, Kæmner, Kæmpe, kæntre, kæppe, kæphøj, Kærre, Kærve, lægge, læmme, længe, længes, lemkeste, lægte, Mælk, mælte, Mængde, mæske, mætte, nægte, næppe, nævne, prægtig, række, saanend, skælte, en Slæt, smække, sprække, spænde, strække, stænge, stævne, Strænte, stække, svække, sælge, sælde, skæfte, sætte, Skæl, skæmme, skærpe, trække, trænge, Tægt (Aftægt m. v.), tække, tælle, tæmme, tænke, Udkending, Vægt, vægtig, Vægter, vække, Vælde, vældig, vælge, vælsk, væmmes, vænne, vækse, Vækst,

værge, værne, Ægt, Ælde, ældre, ældst, Ælling, Ælm, ændre, ængste, Æsp. [Der skrives Menneske]. 3) I Ord, i hvis Stamme eller anden fremtrædende Form der findes e eller i (men ikke ej), eller som kan betragtes som afledet af et andet Ord, der har en af disse Lyde, betegnes den korte Æ-Lyd ved e: blende, Blendværk, Enke, enkelt, forsk, hen, ihjel, jer, Levned, mens, rensse, Rensdyr, Revel, Revle, Revne, Skel, (skellig, skelne, Forskel m. v.), Spjeld, Stel, tvende, trende, tretten, tredive. [Der skrives dog Værk]. 4) I Ord af græsk, latinsk, fransk Oprindelse skrives e, hvor dette findes i den fremmede Stamme, f. Ex.: Arrest, Berberis, Censur, Centner, Cypres, Dialekt, Element, Ferle, Hermelin, Hveps. Interesse, Kabinet, Kaserne, Klerk, Lektie, Messe, Nerve, Orient, Orkester, Patient, Perle, Pest, Presse, Procent, Professor, Regiment, Regent, Rest, Sekt, September, Tempel, Terne, Testament, Vernis, Vers. [Der skrives dog Præst]. 5) I andre Ord end de, der kunne henføres under Reglerne 1—4, skrives e eller æ for Æ-Lyd efter nugældende Brug, dog at e skrives i Ordene fjern, fjernere, fjernere, gerne, Gerning, Hjerne, Kerne, Stjerne, Terne, ternet, Terving, Hjerter, Kerte, streng og i disse Ords Sætningsætninger og Afledninger.

13. I-Lyd betegnes ved i, U-Lyd ved u, Y-Lyd ved y. — Lang E-Lyd betegnes ved e, lang O-Lyd ved o, lang Ø-Lyd ved ø. — Kort E-Lyd betegnes ved e eller i; i bruges i alle Ord, hvor den hidtidige Brug har fastslaaet det. Man skriver Fedt, Kirtel, tusinde (Tusinde), Ærinde. — Kort O-Lyd betegnes ved o eller u; u bruges i alle Ord, hvor den hidtidige Brug har fastslaaet det. Man skriver Kunst, fordom, stundom. — Kort Ø-Lyd betegnes ved ø eller y; y bruges i alle Ord, hvor den hidtidige Brug har fastslaaet det. Man skriver Mønster, Mønt, størkne, Søsken, orkesløs.

Anmærkning. I det danske Selvlydssystem findes der kun een Betegnelse for lukket og aaben Ø-Lyd. Det kunde være tiltalende at fuldstændiggøre Systemet og indføre forskellige Tegn for disse to Lyde. Imidlertid har man dog ikke troet at burde paabyde noget saadant. [For at forberede Indførelse kunde det vel være hensigtsmæssigt, om for Fremtiden alle Skolebøger bleve trykte med forskelligt Tegn for lukket og aabant ø. — Det mærkes, at med lukket ø bør staves: frønnet, Hjörne, Hør, Örn; men med aabant ø: Rör, røre, sørge, Torv].

14. I Stedet for ai, ei, oi, öi, ui skrives aj, ej, öj (ogsaa for öi), uj. Man bør skrive Dej, fej (eller fejj), sej. I Stedet for au og öu skrives av og öv. Man bør skrive Lav, Sav, tav, Plov, Tov.

Ai, ei m. v. og au og öu maa helst bibeholdes i fremmede Ord; særlig bør de beholdes i Navne (August, Europa, J. L. Heiberg).

15. V foran t hærdes til f, naar den foregaaende Selvlyd er kort og staar umiddelbart foran v — haft, groft, Løfte, men lavt, skævt, halvt, djævt, ellefte, tredivte; de to sidste Tilfælde, fordi e og i foran v her knap høres. Der skrives: tyvte, brovte, slovt, stövt i Henhold til Udtalen. — Der skrives af, Afgift, Aftægt m. v., ligeledes Stiffader. — Man bør skrive Vernis, Viol, violet, Violin (ogsaa Vridbor).

16. I skrives ikke efter g og k foran e, æ og ø. I danske Navne kan j beholdes efter g og k foran betonet e, æ. ø: saaledes Køge, København eller Kjøge, Kjøbenhavn. — Ellers beholdes j i alle Tilfælde efter hidtidig Brug, selv om det i nogle Mund er blevet stumt, altsaa: Fjeder, Fjer, at fjedre, Mjød, Sjælland, Skjald. — Efter en kort Stavelse, endende paa l, n eller blødt d, ombyttes Endestavelsen ic med je, f. Ex. Balje, Lilje, Vilje, Tilje, Mønje, Brynje, Smedje, tredje, men Familie, Olie, Linie, Komedie. — Der skrives Midje, Vidje, hvilke Ord i Almindelighed udtales med langt i og haardt d.

17. H foran j og v skrives i samme Udstrækning som hidtil, altsaa f. Ex. hjem, hjælpe, Hjeje, hviske, hvisle, hvæsse, hver Hvilling, Pighvarre, hvæsse. (Der skrives Jærpe). — H skrives i Udruab som oh! ah! m. v., naar Lyden er langt udtrukket (men: o ye! o Memeske! o. desl.). — Stumt h bortkastes for øvrigt i danske Ord undtagen i Ordet thi. I nordiske Navne kan det beholdes: Thor, Thyra eller Tor, Tyra.

18. Regler om stumt d.

Det stumme d skrives, naar d eller t findes (skrives) i Stammen, ellers ikke.

Undtagelser: a) Stumt d udelades mellem n og s og foran sk, naar Ordets Stamme ligger uden for Sprogets Grænse — Grænse, Krans Panser, Pinse, Ransel, Skanso, klaske, Kusk, Pisk, plaske, Sveske, tysk, — derimod Handsel, standse, Brændsel, Vindsel, -lands, hundse, hundsk, bondsk, fjendsk, mindst, mindske (mindre), bidsk, jydsk, gridsk, Gødske, godske, trædske (træde), vadske, Vædske, vædske, (vaad, væde), og naturligvis under Bøjning: Mands, Lands, Sinds o. s. v. [Anmærkning: selvfølgelig maa d udelades mellem n og s og foran sk i saadanne Ord, hvor d eller t ikke findes i Stammen: Dans, Frynse, Glans, glinse, granske (grant), træsk, Lanse, lense, Linse, Prius Provins, Sans, sanse, ænse, kysk, læske, mæske, smiske].

b) Foran en Affedningsendelse, der begynder med t, gaar et foregaaende d over til t: gotte sig, hvide, stritte, lytte, støtte, flittig, vittig. — Under Bøjning beholdes altid det stumme d foran t: haardt, hvidt, mødte, mødt, stødte, stødt, vidt, bandt, fandt, holdt. — Der skrives Fedt, fedte, Kridt, kridte Krudt, lidt, midt, Ridt, Skridt skridte. Derimod skrives mat, mæt, Ritmester, tit og Bræt, Flt.: Bræder — i enkelte Sammensætninger Brætter. (Ligeledes skrives Skilt, Felt).

c) Stumt d efter l og n beholdes i samme Omfang som nu, selv om d eller t ikke findes i Stammen: Alder, huld, Huld, Guld, skuide, vilde, Stald, holdt!, voldsom, Mand, Mund, Hund, Land, Mynde, Hind, Hinde, kunde, Handling, Myndling, mundtlig, iblandt, lavkendt. — Der skrives kullet, skallet, sprælle, Mylder, myldre. (Bold, Flt. Boide, udtales i Almindelighed med lydende d).

Eksempler paa stumt d: bedst, sidst, Bidsel, Færdsel, Gærdsel, Skærmydsel, fodse, Gøds, hidse, Kabuds, Kløds, (men klos paa), kradse, Løds, lodse (men en Løs (Dyret, at give løs, at losse), Palads, Plads, pludselig, pludskævet, pudse, Puds (men lille Pus, pusle), ridse, Smuds, spids, Stads (men Fjas, Spas), spadser, Sejlads, Stillads, Strabads,

Struds, Studs, studs, Trods, Vindsel, ødsel — verdslig — Snekker (snide, snitte) — Bødker.

Eksempler paa Ord, hvor stumt d bør udelades: Bajas, besk, fælles, Gissel, gnisk (Gnier), i Gære, lisse (hejse), Karusse, Kryg, Lisse, Moras, Plys, splisse, Tisse, Tissel, Trisse, trisse, Trussel, Tusse, — skønt, endskønt, — Søkende. —

19. Q ombyttes i danske Ord med k.

20. X ombyttes i danske Ord med ks undtagen i 16, der skrives sejsten.

21. Medlydsfordobling foran anden Medlyd bortfalder. — Døtre, sikre, mudre, ofre, tapre (men naturligvis: attraa, Baggrund, Uddrag, Bredde, Vidde, Trolddom, — men Lærdom). Medlydsfordobling finder Sted mellem Selvyde, hvoraf den første er kort og betonet; j, v fordobles dog ikke. Eksempler: Labber, Gedde, vædde, Skrædder, Daddel (Frugten, men Dadel), Flaaddet, Voddet, Spiddet (men: Smeden, Budet, Spydet, m. m.), skaffe, Brygger, Smakke, Lolland, Skellet, Brylluppet, fornemmelig, taknemmelig, Lammet, vænne, narre, Blussel, Glasset, sætte; men eje, Ravet. — Efter lange Selvyde finder Medlydsfordobling Sted: a) af det haarde g i Ordene: Drægge, dægge, Hæggen (ogsaa med blødt g: Hægen), Læggen, Lægget, Plaggen, Skægget, Væggen, Æggen (kan ogsaa udtales kort), Ægget; b) i Ordene Næbhet, otte, sjette, Sotten, Ætten (kan ogsaa udtales med kort æ).

22. Fremmede Ords Skrivemaade.

I. a) C beholdes for S-Lyd, ligesaa stumt c efter s, og for K-Lyd foran et andet c, der lyder som s. Ellers skrives k for c. (Centrum, Scene, Accent, Vokal, Konsonant).

b) Q og x ombyttes i almindelig brugte Ord med henholdsvis k og ks.

c) I almindelig brugte Ord ombyttes ph med f (Filosofi, Fysik, Sfære, Sfinks), th med t (Teater, Teologi), rh med r (Rytme), ch = ç med k (Katekismus, Kor, Kirurgi, Kemi, Orkester, Skema, Skisma). Derimod beholdes ps (Psykologi); dog kan skrives Salme.

d) I oprindelig tyske Ord ombyttes z med s (sire, vansire, sitre). Ellers beholdes z (Zone, Zenit).

e) Om Brugen af sch mærkes følgende: 1) Findes ved Siden af Formen med sch en Form med sk, da skal denne bruges. Saaledes i græske Ord (se c); ligeledes i Ord af andre Sprog, som Droske, Blansket, Mansket, Marskal, Markandiser, Skaberak, Skak, Skakt, Skalotteløg, Skatol, Skellak. Ellers 2) beholdes sch i tyske Ord, som Frosch (paa en Violinbue), Gletscher, rutsche (og paa samme Maade Bratsch). Der skrives Bolsjer. 3) I Ord af Fransk (se II) og Engelsk ombyttes sch med de i disse Sprog brugelige Betegnelser (ch, sh), f. Ex. March, Punch, Sherif, Shirting. Dog skrives Sjal, sjippe. 4) I Ord af andre Sprog (navnlig ikke-europæiske eller saadanne europæiske, som ikke tilhøre vor Sprogæt) ombyttes sch med sh, f. Ex. Dervish, Janitshar, Pasha, Shah, Sheik, Shiit, Shamau, Shibbolet, Kashmir, Rustshuk, Kantshatka, Shat-el-Arab. Dog skrives Kautsjuk, Sjako, Sjakal, sjakke og (som nu ogsaa sædvanligt) sjofel).

f) Ord som Intelligens, Potens, Finanser skrives uden t mellem n og s.

g) W bruges i Ordene Whig, Whisky og Whist (og i en Sammensætning som Wienervogn); ellers skrives v.

II. I franske Ord, selv om de ere almindelig brugte, beholdes den franske Lydbetegnelse, naar i Udtalen særlig franske Lyde (j, g, ch, ll, gn) forekomme; dog bortfalder det stumme e i Enden af Ordene. Ligeledes beholdes Lydbetegnelserne au, eau, ay, oy, oi, ei, ou, e=ø, u, en, em, on, ti, ç, stumt h, stum Endekonsonant. De franske Accenter kunne beholdes. Exempler: jaloux, Jalousi, Chaussé, Chalup, Broche, Galoche, Fetich, Toilet, Geni, gentil, Nation, Rayon, loyal, Teint, Prestige, Revu, Emballage, brouillere, Bataille, Vignet, Chenille, Entré, Atelier, Buffet, Façon, Niche, marchere, Malheur, Gène, Têten, Tantième. Om c og ç se ovenfor I. a) og b). Derimod skrives i Almindelighed for de franske Lydbetegnelser ai og eu henholdsvis æ og ø — f. Ex.: Karantæne, Inspektør. Støder c med K-Lyd i et fransk Ord umiddelbart sammen med en anden fransk Lydbetegnelse, da maa man, naar Ordet bruges paa Dansk, enten ogsaa ombytte denne eller beholde c — f. Ex. Kupé eller Coupé, men aldrig Koupe.

III. I Indlyd af fremmede Ord anvendes Medlydsfordobling i Reglen ikke, naar den ikke findes i det fremmede Sprog (Artikel, Titel, Skrupel, Kronike, Tyfus o. s. v.); dog undtages Ord, hvori Fordoblingen er bleven almindelig Brug, som Kammer, Nummer, Kaffe. Derimod fordobles en i fuldt betonet Stavelse staaende Endemedlyd foran følgende Selvlyd uden Hensyn til Skrivemaaden i det fremmede Sprog: Politikken, Botanikker (Flertal af Botanik, forskelligt fra (en) Botaniker), Institutter, Eremitter, Attrapper, Paragraffer, Konsoller o. s. v. (men Buffeter o. desl., hvor Medlyden ikke udtales, og Bassiner o. desl., hvor vi udtale n som ng). Har Stavelsen kun Bitone (som i Konsul, Punktum, Lexikon), anvendes Fordobling ikke undtagen i enkelte Ord, hvori den er bleven almindelig, som Biskopper, Omnibusser. (Medlydsfordobling efter ubetonet Selvlyd beholdes i Reglen, naar den findes i det fremmede Sprog (Allé, Ballon, abonnere, Buffet o. s. v.); dog skrives enkelt Medlyd overalt, hvor Brugen har indført det: Bajonet, Kanel, Karbonade, Pomade, Paryk, traditionel m. m.).

Fremmede Ord, der ere fuldt optagne og indgaaede i Sproget og i Udtalen have tabt de fremmede Lyde, skrives efter Sprogets almindelige Regler: Ansjos, Kaptain, Kontor, Løjtnant, nervøs, Tempel, Ur, Trone. — Dog ombyttes aldrig ch, g, j eller ti med sj (undt. Ansjos).

23. Navnes Skrivemaade.

A. Danske Navne — Geografiske Navne skrives efter Sprogets almindelige Regler med de af det foregaaende fremgaaende Undtagelser. — Det samme gælder om Fornavne (dog bør enhver lades Frihed til at skrive sit eget Navn, som han engang er vant). Familienavne skrives efter vedkommende Families egen Skik og Brug.

B. Fremmede Navne. — Geografiske Navne skrives saa vidt muligt efter vedkommende fremmede Lands Skrivemaade. Herfra undtages fordanskede Navne, især mange Landes Navne: Tyskland, Svejts, Frankrig, Italien, Holsten o. s. fr. og enkelte Byers og Floders Navne: Rom, Florents, Genua

(derimod Wien, Milano, Venezia), Rin m. fl. — Personnavne skrives ligeledes efter fremmed Skrivebrug med Undtagelse af enkelte, især Regentnavne: Ludvig den Fjortende, Henrik den Tredje, Jakob den Anden.

~~~~~

Følgende Forandringer ere her efter nøjere Forhandling med Docent Saaby foretagne i Cirkulæret af 24de Juli 1888:

1. I § 2 er, som man vil se, Reglen om stort Begyndelsesbogstav i Adjektiver dels bleven indskrænket, dels udvidet. Højre og Venstre som Partibetegnelse er regnede for Substantiver (jfr. Indre, Ydre).
2. I § 4 er i Gærde forandret til i Gære, med rette til med Rette, og der er tilføjet i Rette og til Rette. I Slutningen af Paragraffen er desbedre udsløttet, da det altid bør skrives i to Ord.
3. Som Dobbeltformer ere i § 8 b. optagne: at du eller due, at di eller die, at be(ind-, ud-)fri eller befrie, at forny eller fornye (jeg duer, frier o. s. v.).
4. I § 17 ere hjaske, hvirre og hvisse udsløttede, da disse Ord ogsaa skrives uden h. Jærpe er tilføjet. Brugen af h i Udraabsord er indskrænket.
5. I § 18 ere besdk og Kryds forandrede til besk og Krys, Mylr til Mylder.
6. I § 22 er Reglen om sch udvidet og delvis forandret, og det samme gælder om den under III. optagne Regel om Medlydsfordobling, der tidligere udgjorde en Parentes i § 21.
7. I Bemærkningen til § 13, der nu er sat som Anmærkning ved Paragraffen, ere Forskrifterne om samme Ø-Lyd i beslægtede Ord og om lukket ø i Bjørn og Tjørn udsløttede.
8. Desuden er hist og her en Trykfejl eller Uagtsomhed rettet (som paa Skraa til paa skraa i § 4, fette til fedte i § 18), en Regel eller et Udtryk nærmere præciseret (som i § 10 og § 2 II., Slutn.), et forglemt Ord eller et nyt Exempel tilføjet (som i § 11 Krog, kroget, Orlov, Tog, Raad og Undtagelsen vogte, i § 12 Herred, Hertug og Herberge, i § 15 flovt, stovt og Vernis, i § 22 Whig, Whisky, Wiernvogn o. desl., Ansjos, i § 23 B. Svejts).

Skønt disse Forandringer jo have deres Betydning, ere de dog ikke saa mange eller saa væsentlige, at der er Grund til at forlange, at de Skolebøger, som ere trykte i Overensstemmelse med Cirkulæret af 24de Juli 1888, skulle omtrykkes.

Cirkulære af 1ste Marts 1890 om Betalingen for Skolevidnesbyrd.

Ministeriets Opmærksomhed er bleven henledet paa, at der i de offentlige lærde Skolers Praxis i forskellige Retninger hersker Uklarhed med Hensyn til Anvendelsen af de i den almindelige Skoleforordning af 7de November 1809 §§ 106—108 givne Regler om Skolevidnesbyrd og om Betalingen for disse. Man ser sig herved foranlediget til med en nærmere Forklaring at indskærpe Overholdelsen af de bestaaende Regler, som disse ere bleve modificerede ved de senere Forandringer i Examensreglerne. Ministeriet skal derfor i Tilslutning til de ved Cirkulærerne af 23de April 1845 og 30te No-

vember 1854 samt i den Skolerne meddelte Skrivelse af 2den Juli 1874 udtalte Grundsætninger (jfr. Meddelelser om de lærde Skoler for 1849—56 Pag. 19 og 126—128; 1857—78, 3dje Hefte Pag. 4—96) tjenstligst meddele Dhrr. Rektorer og Skoleforstandere Følgende til behagelig Underretning og fremtidig Iagttagelse;

Alle Skoletestimonier betales med 20 Kr., med Undtagelse af de nedenfor anførte Tilfælde.

Som Skoletestimonier betragtes:

- 1) Vidnesbyrd om en hvilkensomhelst Skoleexamen, der er bestaaet af en Discipel ved Skolen;
- 2) De Vidnesbyrd, som Disciple, der tidligere have besøgt en offentlig lærd Skole, maa medbringe ved deres Optagelse i en anden offentlig Skole;
- 3) Enhver Attest, der fra en Skole udstedes om en Discipels almindelige Forhold i Skolen, til Brug efter hans Udfrøelse af denne.

Herved bemærkes:

ad 1) Testimonium, henholdsvis for Afgangsexamen, 4de Klases Examen, eller almindelig Forberedelsesexamen, er nødvendigt for enhver dimitteret Discipel, der vil indskrives ved Universitetet eller indstille sig til en af de under dette Ministerium henhørende Embedsexaminer eller Fagprøver, til hvilke Adgangen er betinget af en af de nævnte Skoleexaminer.

Examensbeviser for Privatister betragtes ikke som Skoletestimonier og udstedes derfor uden særligt Gebyr.

ad 2) Ingen, som tidligere har været Discipel i en offentlig lærd Skole, maa optages i en anden saadan Skole, hvad enten det sker ved umiddelbar Overflytning eller efter længere Tids Mellemtid, uden at han foreviser et af Rektoren ved den Skole, som han har forladt, udstedt Testimonium. Dette Testimonium skal i Henhold til Bekjendtgørelsen af 13de Maj 1850 om en Undervisningsplan og Examensbestemmelser ved de lærde Skoler indeholde en Attest om:

- a) i hvilken Klasse Discipelen sidst har været optagen i den Skole, som han tidligere har besøgt;
- b) hans Alder, før at det kan paases, at der i denne Hensende Intet er til Hinder for hans Optagelse i den nye Skole eller i den Klasse, som han søger at faa Adgang til;
- c) at hans Kundskaber ere fyldestgørende for Adgangen til den Klasse, i hvilken han attraar at optages;
- d) at hans Sæder ere ufordervede, og at han ikke enten er bortvist fra den tidligere Skole eller paa ulovlig Maade har forladt den, eller er negtet Adgang til at oprykke til den Klasse, i hvilken han vil optages ved den anden Skole.

Naar en Discipel efter at have bestaaet 4de Klases Examen søger Optagelse i en anden offentlig Skole, maa han foruden Testimoniet for denne Examen medbringe en Attest af det ovenanførte Indhold, som altsaa vil være tilstrækkeligt Vidnesbyrd om hans Modenhed til Optagelse i 5te Klasse. Denne Attest i Forbindelse med Examensvidnesbyrdet bliver dog med Hensyn til Betalingen kun at betragte som et enkelt Testimonium.

ad 3) Der kan uden Betaling udstedes Attest om, hvor lang Tid en Discipel har været i Skolen, hvilken Klasse han

sidst har været optagen i, hvilke Skolebeneficiær han har nydt, samt om andre rent faktiske Forhold. Ligeledes kan Attest om Examenskarakteren i et enkelt bestemt Fag udfærdiges uden Gebyr. Men enhver fra Skolens Side udstedt Attest, der indeholder et Vidnesbyrd om Disciplens almindelige Forhold i Skolen, med Hensyn til Opførsel, Flid, Fremgang, Anlæg, eller andre personlige Forhold, eller en Attest om de ham ved Skoleaarets Udgang i saa Henseende meddelte Hovedkarakterer, bliver at betale som et egentligt Testimonium. I Tvivlstilfælde bør det ved Indstilling til Ministeriet søges afgjort, hvorvidt Attesten er gebyrpligtig eller ikke. I Forbindelse hermed skal erindres om, at en hvilkensomhelst Attest for Examenskarakterer ifølge Stempelovgivningen bliver at udfærdige paa stemplet Papir i Taxt i Kr., som maa betales af den, der begjærer den udfærdiget.

For samtlige Skoletestimonier gjælde iøvrigt følgende Regler:

Testimonier skulle kun udstedes efter Begjæring af Vedkommende. Under 1) og 2) er ovenfor angivet, i hvilke Henseender det er nødvendigt at løse Testimonium angaaende Examen eller Vedkommendes Forhold i Skolen. En saadan Nødvendighed er derimod ikke til Stede for de Disciple, som efter tidligere at have besøgt en lærd Skole:

- a) ønske atter at optages i samme Skole;
- b) indstille sig til en afsluttende Examen som Disciple ved en kommunal eller privat Skole (herunder indbefattet Herlufsholms lærde Skole);
- c) som Privatister indstille sig til Afgangsexamen, enten ved en offentlig eller privat lærd Skole.

Dog maa de, der efter at have bestaaet 4de Klasses Examen som Disciple ved en offentlig lærd Skole, indstille sig som Privatister til Afgangsexamen ved en anden Skole, medbringe Bevis for 4de Klasses Examen, men dette bliver at udstede uden Gebyr.

Foruden i det her nævnte Tilfælde, skulle Testimonier af enhver Art udstedes uden Gebyr i følgende Tilfælde:

- a) naar det begjæres udstedt af en Discipel, der i det løbende Skoleaar har nydt eller nyder et Skolebeneficium, enten hel eller halv Friplads eller Pengestipendium til Dækning af Skolepenge eller til Oplægning. Lige med de egentlige Skolebeneficiær stilles i denne Henseende Understøttelser af Stipendieoverskudsfondene og af de paa Kommunitetets Budget til Understøttelse for vordende Studenter bevilgede Midler, men ingen andre offentlige eller legatmæssige Understøttelser;
- b) naar vedkommende Discipel engang iforvejen har betalt Testimonium for 4de Klasses Examen;
- c) naar flere Brødre ved Overflytning til en anden Statsskole samtidig begjære Testimonium udstedt, forsaavidt som dette da udstedes mod enkelt Gebyr for dem alle.
- d) Endvidere vil Ministeriet for Fremtiden have fastsat, at Testimoniet udfærdiges uden Betaling, naar vedkommende Discipel overføres til en anden Skole som Følge af Faderens Embedsforflyttelse.

Udenfor de her anførte Tilfælde kunne Vedkommende kun efter særlig Resolution af Ministeriet fritages for Testi-

moniumsgebyret. Saadan Fritagelse vil med Hensyn til de foran under 3) omhandlede Attester for Disciplenes almindelige Forhold i Skolen efter Omstændighederne kunne forventes, naar Testimonium kun søges til Brug ved Indtrædelsen i rent private Stillinger, og den Paaagjældendes Trang og øvrige Forhold anbefale ham dertil, medens Forholdet stiller sig anderledes ved Overgang fra Skolen til offentlige Stillinger.

Idet de her fremstillede Regler, der i enhver Henseende ere fælles for Realdisciple og studerende Disciple samt for alle de højere Statsskoler, herved indskærpes til ufravigelig Overholdelse, skal Ministeriet særlig henlede Opmærksomheden paa, at i Forhold til disse Skoler eller til andre under dette Ministerium sorterende Institutioner kan intet Skolevidnesbyrd komme i Betragtning, som ikke er udstedt af vedkommende Skoles Rektor. Til Betyrgelse for Gebyrpligtens Overholdelse vil man tillige anmode Dhrr. Rektorer om ved Udstedelsen af enhver Attest, som efter det foran Anførte er at betragte som et egentligt Skoletestimonium, paa dette at attestere, enten at den anordningsmæssige Betaling af 20 Kr. er erlagt, eller at Testimoniet ifølge nærværende Cirkulære kan udstedes uden Gebyr.

Cirkulære af 3dje Maj 1890 om Skolernes Samlinger af fysiske Apparater.

For at gennemføre en betryggende Kontrol med de lærde Skolers og Realskolernes Forsyning med de foreskrevne Samlinger af fysiske Apparater til Undervisningsbrug, har Ministeriet efter Indstilling af Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler, som i denne Anledning har forhandlet med Undervisningsinspektøren for de kommunale og private Realskoler, besluttet sig til at indordne Tilsynet med Skolernes Samlinger under den almindelige offentlige Inspektion, og efterat de til Øjemedet nødvendige Bevillinger ere erhvervede for indeværende Finansaar, har man truffet Foranstaltning til denne Sags Ordning paa følgende Maade:

Tilsynet med samtlige Skolers Apparatsamlinger, altsaa dels med Vedligeholdelsen og Suppleringen af de examensberettigede lærde Skolers og Realskolers Samlinger, dels med Anvendelsen af Statens Tilskud til andre Skolers Samlinger, bliver underlagt det matematisk-naturvidenskabelige Medlem af Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler, der bistaaes af en teknisk Assistent for Inspektionen. Til Assistent i denne Egenskab har Ministeriet under Dags Dato beskikket Konservator ved den polytekniske Læreaanstalts fysiske Samling C. Hornung, og samtidig hermed er det Instrumentmager Weitzmann hidtil overdragne Tilsynshverv bortfaldet.

Der vil her i Staden blive oprettet en Normalsamling af fysiske Apparater, saaledes at de til denne Samling indkjøbte Apparater skulle tjene til Norm for alle Leveringer til Skolerne, baade hvad Udførelsesmaaden og Prisen angaar. I denne Samling, der bestyres af Undervisningsinspektionens matematisk-naturvidenskabelige Medlem, vil der tillige, saa vidt som Omstændighederne tillade det, gives Lejlighed for Skolernes Lærere i Fysik til at øve sig i at anstille Forsøg med Apparaterne, under Vejledning af den nævnte Assistent. Ministeriet anser det for ønskeligt, at de Lærere, der mangle

Øvelse i at anstille Forsøg, ville benytte sig af Samlingen i det her angivne Øjemed efter nærmere Aftale med Samlingens Bestyrelse.

Inspektionens tekniske Assistent vil besøge Tilsynet med Skolernes Samlinger, saaledes at han i det Mindste een Gang i Løbet af to Aar inspicerer enhver Skolesamling. Ved disse Besøg foretager han saadanne mindre Reparationer, som kunne udføres ved de for Haanden værende Midler, og bestemmer, hvilke andre Reparationer der skulle udføres, samt hvilke Apparater det paa Grund af Ælde og Slid er nødvendigt at erstatte med nye. Det er særlig paalagt ham at føre Kontrol med de Skolernes leverede nye Apparater, og at forkaste dem, hvis de ikke i Brugbarhed og Holdbarhed svare til Normalapparaterne. Paa tilsvarende Maade kontrollerer Assistenten de reparerede Apparater. Naar et Apparat forkastes, indberetter han Sagen til den øverste Tilsynsførende, som derefter kan paalægge vedkommende Leverandør at ombytte det forkastede Apparat med et andet og mere fyldestgjørende.

Ethvert Apparat, som ved Brugen viser sig at være utilfredsstillende eller mangelfuldt i den ene eller anden Henseende, kan af vedkommende Skole indsendes til Normal-samlingen, hvor det vil blive underkastet en nærmere Prøvelse, hvis Udfald vil blive Skolen meddelt, eventuelt ved Ombytning med et nyt Apparat.

Efterat Normalsamlingen er traadt i Virksomhed og den fornødne Underretning derom er bleven meddelt Skolerne, ville alle Regninger fra Skolernes Leverandører af fysiske Apparater, saavel for Anskaffelse som for Reparation af Apparater, blive at indsende til Normalsamlingens Bestyrelse, for at det kan blive paaset, at de beregnede Priser for Anskaffelser stemme med den ved Samlingen fastsatte Prisfortegnelse, og at Prisen for Reparationer ikke er ansat for højt; og ingen Regning vil herfra blive anvist til Udbetaling uden at være bekræftet af Assistenten ved Samlingen.

Ministeriet skal endnu henlede Skolernes Opmærksomhed paa, at den hidtil gjældende Fortegnelse over de fysiske Apparater, der skulle findes ved enhver examensberettiget Skole, agtes underkastet en Revision efter det derom forventede Forslag fra Inspektionen.

I næste Skoleaar bruges følgende Bøger.

6te Klasse.

Winkel Horns danske Litteraturhistorie. Wimmers oldnordiske Læsebog. Iversens oldnordiske Grammatik. Pios franske Grammatik ved Sundby. Nyrops Lectures françaises. Baruël og Michelsens franske Prosastykker. Giedes franske Stiløvelser, 2den Udg. Et fransk-dansk Lexikon (Sick). Et dansk-fransk Lexikon (Sundby og Baruël). Listovs engelske Læsestykker, II. Løkkes Udvalg af engelske Forfattere. Hansen og Magnussen: Læsebog for ældre Begyndere, 2den Del. Rosings engelske Grammatik. Madvigs Carmina selecta. Tacitus' Annaler (Bricka og Thomsen). Senecas Epistolæ. Horats' Breve med ars poetica (Lembcke). Flemmers Udvalg af Sølvalderens Forfattere. Ciceros Cato major (Lund). Kielsens Udvalg af Ciceros Breve. Madvigs latinske Grammatik. Thomsens romerske Statsliv, 2den Udg. Henrichsens Opgaver til latinske Versioner. Bergs græske Formlære. Tregders græske Mythologi. Tregders græsk-rom. Litteraturhistorie. Christensens græske Statsliv. Blochs Lærebog for Realskoler, I og II. Thriges Oldtidens Historie. Thriges Nordens Historie. Prytz' Lærebog i Fysik. Jørgensens Astronomi.

5te Klasse.

Winkel Horns danske Litteraturhistorie. Wimmers oldnordiske Læsebog. Iversens oldnordiske Grammatik. Pios franske Grammatik ved Sundby. Nouvelles pittoresques. Baruël & Michelsen: Franske Prosastykker. Giedes franske Stilopgaver (ikke første Udgave). Et fransk Lexikon (Sick). Et dansk-fransk Lexikon (Sundby & Baruël). Hansen og Magnussens engl. Læsebog for ældre Begyndere m. Glossarium. Rosings engelske Grammatik. Et engelsk Lexikon. Livius 26—30 Bog (vedkommende Hefte af Madvigs eller Weissenborns Udgaver). Madvigs Udvalg af Ciceros Taler. Udvalgte Skrifter af Seneca ved Gertz, 1ste Hefte. Virgils Æneide, 7dg Bog, udg. af Lund ell. Fibiger. Horats, Oder og Breve, Lembekes Udgave. Henrichsens Opgaver til lat. Version. Flemmers Udvalg af Sølvalderens Forfattere. Madvigs lat. Grammatik. Thomsens rom. Statsliv, 2den Udg. Et latinsk Lexikon (Jensen og Goldschmidt). Bergs græske Formlære. Christensens græske Statsliv. Tregders græske Mythologi. Tregders græsk-rom. Litteraturhistorie. Bergs græske Lexikon. Thriges mindre Lærebog i Oldtidens Historie. J. Petersens og G. Forchhammers Astronomi. Ellingers Lærebog i Fysik, 2den Udgave.

4de Klasse,

begge Afdelinger:

Knauths Auswahl deutscher Gedichte. Hjorts tyske Læsebog. Hauffs Märchen. Ankjærs tyske Formlære. Funchs tyske Syntax. Et tysk Lexikon (Kaper). Borrings Études

littéraires. Garrigues' franske Grammatik. Et fransk Lexikon (Sick). Nouvelles pittoresques. Granzows Lærebog i Geografi, Nr. 2. Lützens Lærebog i Zoologien, Nr. 2. Paulsens Botanik. Petersens Plangeometri. Steens Algebra. Assens' elementære Arithmetik.

Realafdelingen:

Blochs Lærebog i Historie for Realskoler. Listovs engl. Læsestykker, II. Hansen og Magnussens Opgaver til engl. Versioner. Løkkes engl. Læsebog for Mellemklasser. Ch. Dickens: A Christmas Carol. Løkkes engl. Grammatik. Et engl. Lexikon. Ellingers Naturlære.

Den stud. Afdeling:

Madvigs Udg. af Ciceros Taler. Blochs Udvalg af Ovids Metamorphoser. Sallusts Jugurtha. Madvigs lat. Grammatik. Iversens lat. Stiløvelser. Et latinsk Lexikon (Jensen og Goldschmidt). Xenophons Anabasis. Bergs græske Formlære. Tregders græske Mythologi. Jungs franske Stiløvelser. Bergs græske Lexikon. Thriges Nordens Historie for de lærde Skoler.

3dje Klasse,

begge Afdelinger:

Haußs Märchen. Kaper og Simonsen: Tysk Læsebog for de højere Klasser. Ankjærs tyske Formlære. Et tysk Lexikon (Kaper). Borrings Études littéraires. Et fransk Lexikon (Sick). Assens' mindre Bibelhistorie. Balslevs Lærebog. Blochs Lærebog i Historie for Realskoler II (den nyere Historie). Granzows Lærebog i Geografi Nr. 2. Lützens Zoologi Nr. 2. Paulsens Botanik. Petersens Plangeometri. Assens' Arithmetik. Steens Algebra.

Realafdelingen:

Ellingers Naturlære. Listovs engl. Læsestykker, 2den Afd. Løkkes engl. Læsebog for Mellemkl. Løkkes engl. Grammatik. Hansen og Magnussens Opgaver til engl. Versioner. Et engl. Lexikon. Garrigues' Fransk Grammatik.

Den stud. Afdeling:

Madvigs Udg. af Ciceros Taler. Blochs Udvalg af Ovids Metamorphoser, 1ste Hefte. Madvigs lat. Grammatik. Jungs franske Stiløvelser. Pios franske Grammatik ved Sundby. Iversens lat. Stiløvelser. Et lat. Lexikon (Jensen og Goldschmidt). Bergs græske Forskole. Bergs græske Grammatik.

2den Klasse,

begge Afdelinger:

Wulffs danske Læsebog for Mellemkl. III. Wulffs danske Grammatik. Ankjærs tyske Formlære. Kapers tyske Læsebog. Et tysk Lexikon (Kaper). Pios franske Læsebog for

Mellemkl. Et fransk Lexikon (Sick). Balslevs Lærebog. Assens' mindre Bibelhistorie. Blochs Lærebog i Historie for Realskoler II. Granzows Geografi Nr. 2. Lützens Zoologi Nr. 2. Paulsens Botanik. Petersens Plangeometri. Assens' elementære Arithmetik. Steens Algebra.

Realafdelingen:

Ankjærs elementære tyske Stiløvelser. Garrigues' franske Grammatik. Listovs engl. Læsestykkev II. Løkkes engl. Grammatik.

Den stud. Afdeling:

Axel Andersen: Udvalg af Cornelius Nepos, Cæsar, Cicero og Phædrus. Kristiania 1882. Madvigs lat. Grammatik. Trojels lat. Stiløvelser. Iversenslat. Stiløvelser, 4de Udg. Jungs franske Stiløvelser (ikke 1ste Udg.) Pios franske Grammatik.

1ste Klasse,

begge Afdelinger:

Wulffs danske Læsebog for Mellemkl. III. Wulffs danske Grammatik. Ankjærs tyske Formlære. Pios franske Læsebog for Mellemkl. Pios franske Grammatik, udg. af Sundby. Et fransk Lexikon (Sick). Balslevs Lærebog. Assens' mindre Bibelhistorie. Blochs Historie for Realskoler I (6te ell. 7de Udg.) Granzows Geografi Nr. 2 (sidste Udgave). Erslevs Hist. Atlas. Lützens Zoologi Nr. 2. Paulsens Botanik. Assens' elementære Arithmetik.

Realafdelingen:

Listovs engl. Elementarbog. Løkkes engl. Grammatik. Kapers tyske Læsebog. Ankjærs elementære tyske Stiløvelser.

Den stud. Afdeling:

Forchhammers lat. Læsebog. Madvigs lat Grammatik.

NB. *Der maa ikke skrives Navne i de nye Bøger, inden de ere foreviste paa Skolen.*

---

9. Skolens Afgang- og Aarsprøve.

Den skriftlige Del af 6. stud. Klasses og 4. Real-klasses Afgangsprøve samt 4. stud. Klasses Aarsprøve blev i Følge Ministeriets Bestemmelse afholdt d. 1ode,

11te, 12te og 13de Juni. For den øvrige Skole afholdes den skriftlige Prøve d. 25de og 27de Juni.

Den mundtlige Del af Prøven foregaar i følgende Orden:

Freitag den 20de Juni.

Kl. 8.

a. 4 R + 1 Privatist Tysk (Pa., Overl. Ramsgaard, R.)

Kl. 4.

a. IV a S (8 El.) Tysk (Pa., Overl. Ramsgaard, Op.)

Lørdag den 21de Juni.

Kl. 8.

a. IV a S (4 El.) + IV b S (8 El.) Tysk (Pa., Overl. Ramsgaard, Op.)

Kl. 3.

a. IV b S (5 El.) + 2 Privatister Tysk (Pa., Overl. Ramsgaard, Op.)

Tirsdag den 24de Juni.

Kl. 8.

a. VI (10 El.) Dansk og Oldnordisk (Hn., Dr. Paludan, Wi.)

Kl. 4.

a. VI (6 El.) + 2 Privatister Dansk og Oldnordisk (Hn., Dr. Paludan, Wi.)

Onsdag den 25de Juni.

Kl. 8.

a. 4 R (12 El.) Dansk (Rm., Dr. Paludan, Hn.)

Kl. 4.

a. VI (8 El.) Fransk (F., Dr. Paludan, Rm.)

Torsdag den 26de Juni.

Kl. 8.

a. VI (8 El.) + 2 Privatister Fransk (F., Dr. Paludan, Rm.)

Kl. 4.

a. VI (6 El.) + 1 Privatist Tysk (R., Dr. Paludan, Pa.)

Freitag den 27de Juni.

Kl. 8.

FV. VI (10 El.) Naturlære (Pe., Adj. Mylord, As.)

Kl. 4.

FV. VI (6 El.) + 2 Privatister *Naturlære* (Pe., Adj. Mylord, As.)

Lørdag den 28de Juni.

Kl. 8.

- a. IV a sprogl. (9 El.) *Mathematik* (Ov., Adj. Mylord, As.)
 b. 4 R + 1 Privatist *Engelsk* (F., Hd., Be.)
 c. 3 R *Geografi* (Op., Pe.)
 d. I a S *Dansk* (Wi., Hn.)

Kl. 11.

- c. II S *Fransk* (Rm., Wi.)
 d. 2 R *Religion* (Wb., Hn.)

Kl. 4.

- b. V *Fransk* (Rm., F.)
 a. { IV a S sprogl. (2 El.) *Mathematik* (Ov., Adj. Mylord, As.)
 { + IV b S (6 El.) *Mathematik* (As., Adj. Mylord, Ov.)
 c. I b S *Tysk* (Pa., Op.)
 d. 1 R *Engelsk* (Hd., Be.)

Mandag den 30te Juni.

Kl. 8.

- b. V *Tysk* (R., Pa.)
 c. V *Engelsk* (Hd., Be.)
 a. IV b S (7 El.) + 2 Privatister *Mathematik* (As., Adj. Mylord, Ov.)
 d. 2 R *Engelsk* (N., F.)

Kl. 11.

- b. II S *Latin* (Wi., Hn.)
 NV. I b *Naturhistorie* (N., Wb.)

Kl. 3.

FV. 4 R + IV M *Naturlære* (Pe., Adj. Mylord, As.)

Kl. 4.

- a. III S *Historie* (Wb., Hd.)
 b. 3 R *Tysk* (Pa., Op.)
 NV. I a *Naturhistorie* (N., Hn.)

Torsdag den 3dje Juli.

Kl. 8.

- a. VI (10 El.) *Historie* (Hd., Propr., cand. theol. Ingerslev, Wb.)

NV. *IV a S + 2 Privatister Naturhistorie* (N., Hn., As.)

b. 4 R f Fransk (F., Rm., Wi.)

c. III S Geografi (Op., Ov.)

d. I a S Tysk (R., Pa.)

Kl. 11.

b. 3 R Dansk (Wi., Rm.)

Kl. 12.

c. II b Geografi (Op., Be.)

d. I b S Matematik (Pe., Ov.)

Kl. 4.

a. *VI (6 El.) + 2 Privatister Historie* (Hd., Propr.,
cand. theol. Ingerslev, Wb.)

NV. *IV b S Naturhistorie* (N., Hn., As.)

b. II a Geografi (Op., Pe.)

c. I Rf Fransk (Rm., Pa.)

Fredag den 4de Juli,

Kl. 8.

b. V b Latin (Hn., Wi.)

a. *IV a S (10 El.) Geografi* (N., Propr., cand. theol.
Ingerslev, Pe.)

c. III S Latin (Op., R.)

d. 3 Rf Fransk (Rm., F.)

Kl. 11.

b. II S Religion (Wb., Hd.)

c. 2 R Dansk (Pa., Rm.)

d. I R Matematik (As., Ov.)

Kl. 4.

b. V a Latin (Hn., Wi.)

a. *IV a S (2 El.) + IV b S (8 El.) Geografi* (N., Propr.,
cand. theol. Ingerslev, Pe.)

c. I a S Latin (Be., Op.)

d. I b S Dansk (Pa., Hd.)

Lørdag den 5te Juli.

Kl. 8.

b. *VI (10 El.) + 1 Privatist Engelsk* (Hd., F., Be.)

a. 4 R (12 El.) *Geografi* (N., Propr., cand. theol. In-
gerslev, Op.)

c. III S Tysk (R., Pa.)

d. 3 R. Geometri As., Pe.)

Kl. 11.

- b. 2 Rf Fransk (F., Rm.)
- c. 1 R Religion (Wb., Wi.)

Kl. 12.

- d. I a S Matematik (Ov., As.)

Kl. 3.

- a. *IV b S (5 El.) + 2 Privatister Geografi* (N., Propr.,
cand. theol. Ingerslev, Pe.)

Kl. 4.

- b. V b Græsk (F., R.)
- c. II S Dansk (Wi., Pa.)
- d. I b S Religion (Wb., Hn.)

Mandag den 7de Juli.

Kl. 8.

- a. *VI (10 El.) Græsk* (R., F., Op.)
- b. V Dansk (Hn., Wi.)
- c. III S Geometri (As., Pe.)
- d. II b Historie (Wb., Rm.)

Kl. 11.

- b. 3 R Engelsk (Hd., Be.)

Kl. 12.

- c. II a Arithmetik (Ov., As.)
- d. I b S Fransk (Rm., Pa.)

Kl. 4.

- a. *VI (6 El.) + 2 Privatister Græsk* (R., F., Op.)
- b. I a S Fransk (Rm., Wi.)
- c. I R Tysk (Pa., Hd.)

Tirsdag den 8de Juli.

Kl. 8.

- a. V a Græsk (F., R.)
- b. *IV b S Latin* (Be., Op., Hn.)
- c. III S Religion (Wb., Pe.)
- d. II a Geometri (Ov., As.)

Kl. 11.

- a. 3 R Historie (Hd., Wi.)
- b. II b Geometri (As., Pe.)
- c. I a R Historie (Ov., Wb.)
- d. I b R Historie (Wb., Ov.)

Kl. 4.

- FV. V b Naturlære (Pe., As.)
 a. *IV a S Græsk* (Op., R., F.)
 b. II a Historie (Wb., Rm.)

Onsdag den 9de Juli.

Kl. 8.

- a. *IV a S Fransk* (F., Rm., Wi.)
 b. *4 a R + IV M Mathematik* (Ov., As., Pe.)
 c. 3 R Religion (Wb., Hn.)
 d. I b S Latin (Be., R.)

Kl. 11.

- b. III S Arithmetik (As., Pe.)
 c. I a S Historie (Ov., Wb.)

Kl. 3.

- a. *IV b S Fransk* (F., Rm., Wi.)
 b. *4 b R Mathematik* (As., Ov., Pe.)

Kl. 4.

- c. II S Tysk (R., Pa.)

Torsdag den 10de Juli.

Kl. 8.

- a. *IV a S Latin* (Op., Be., Hn.)
 b. *IV b S Historie* (Hd., Wb., Rm.)
 NV. 3 R Naturhistorie (N., Pa.)
 c. II b Arithmetik (As., Ov.)

Kl. 11.

- FV. V a Naturlære (Pe., As.)

Kl. 12.

- NV. 2 R Naturhistorie (N., Rm.)
 b. I b S Historie (Wb., Ov.)
 c. 1 R Dansk (Wi., Hd.)

Kl. 4.

- NV. 4 R *Naturhistorie* (N., Hn., As.)
 a. III S Fransk (F., Rm.)
 FV. 3 b R Naturlære (Pe., Ov.)
 b. I a S Religion (Wb., Wi.)

Fredag den 11te Juli.

Kl. 8.

- a. VI (6 El.) Latin (Hn., Dr. Kinch, Wi.)
- b. IV a S Historie (Hd., Wb., Rm.)
- c. IV b S Græsk (F., R., Op.)
- d. I b Geografi (Pe., Pa.)

Kl. 12.

- b. 3 R Arithmetik (As., Ov.)
- NV. II S Naturhistorie (N., Rm.)
- c. 2 R Tysk (Pa., Op.)
- d. I a Geografi (Pe., Be.)

Kl. 4.

- a. VI (6 El.) Latin (Hn., Dr. Kinch, Wi.)
- b. 4 R Historie (Hd., Wb., Rm.)
- c. III S Græsk (Be., R.)
- FV. 3 a R + III S M Naturlære (Pe., Ov.)

Lørdag den 12te Juli.

Kl. 8.

- a. VI (4 El.) + 2 Privatister Latin (Hn., Dr. Kinch, Wi.)
- b. V Historie (Hd., Rm.)
- NV. III S Naturhistorie (N., Pe.)

Kl. 2.

- a. IV M (1 El.) + 4 Privatister Latin (Op., Dr. Kinch, Hn.)

Kl. 4.

- a. 4 Privatister Græsk (Op., Dr. Kinch, R.)

Tirsdag den 1ste Juli Kl. 8 holdes *skriftlig*, samme Dag Kl. 3 og Onsdag den 2den Juli Kl. 8 *mundtlig* Optagelsesprøve.

Mandag den 14de Juli Kl. 11 holdes Sangprøve, hvorpaa Udfaldet af Prøverne og Disciplenes Omflytning bekjendtgjøres.

Undervisningen i det nye Skoleaar begynder Tirsdag den 19de Avgust Kl. 8.

Disciplenes Forældre og Værger samt enhver, der har Interesse for Skolen, indbydes til at overvære de mundtlige Prøver og Bekjendtgjørelsen af Prøvernes Udfald.

Aalborg Kathedralskole, den 14de Juni 1890.

E. Ankjær.